DRUŠTVO
ZNANSTVENIH IN
TEHNIŠKIH
PREVAJALCEV
SLOVENIJE

ASSOCIATION OF
SCIENTIFIC AND
TECHNICAL
TRANSLATORS OF
SLOVENIA

Z B O R N I K

OB 50. OBLETNICI

DZTPS

DZTPS

Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije

Association of Scientific and Technical Translators of Slovenia

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:81'25:929(497.4)«1964/2014«

DRUŠTVO znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije : 50 let : Zbornik / glavna urednica Lidija Šega . – Ljubljana:
Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije, 2014

ISBN 978-961-281-657-5
1. Šega, Lidija 2. Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije
276932096

Čestitam vsem, članom in organom upravljanja,
da ste društvo v vseh teh letih ohranili
živo, dejavno in močno.

Miriam Lee, podpredsednica FIT

VSEBINA

POZDRAVNI NAGOVOR MIRIAM LEE, ... 6
MEJNIKI DELOVANJA DZTPS 1961–2010 8
ORGANIZACIJA IN VODENJE DRUŠTVA 12
ORGANI DRUŠTVA 15
ČLANSTVO 19
SODNI TOLMAČI 23
PRIZADEVANJA ZA STATUS PREVAJALCEV 24
DRUŠTVENA PISARNA 28
PREVAJALSKE TARIFE 35
KAKOVOST PREVODOV IN POKLICNA ETIKA 38
STROKOVNA PODPORA PREVAJALCEM KROŽKI, PREDAVANJA IN SEMINARJI ... 40
KNJIŽNICA DRUŠTVA 49
STROKOVNI ČLANKI IN GLOSARJI V MOSTOVIH DZTPS 55
BILTEN DZTPS 58
SODELOVANJE NA KONGRESIH IN SIMPOZIJIH 59
STROKOVNE PUBLIKACIJE DZTPS 65
SLOVARJI IN PREVAJALSKI PRIROČNIKI ČLANOV DZTPS 66
IZLETI IN DRUŽENJA ČLANOV DZTPS 70
PRAZNOVANJE 50. OBLETNICE DZTPS 74
POVZETEK RAZPRAVE NA OKROGLI MIZI 76
PODELITEV PRIZNANJ ČLANOM DRUŠTVA 81

POZDRAVNI NAGOVOR MIRIAM LEE,

podpredsednice FIT, Mednarodnega združenja prevajalcev, na praznovanju 50. obletnice DZTPS

Zelo sem vesela in počaščena, da sem kot podpredsednica FIT, Mednarodnega združenja prevajalcev, danes tukaj z vami na praznovanju 50. obletnice vašega društva. Prinašam vam tudi najlepše želje in pozdrave predsednice FIT Marion Boers.

Zame je danes še posebej vznemirljivo tudi dejstvo, da sem v Ljubljani, ki jo je UNESCO izbral za svetovno prestolnico knjige za leto 2010.

DZTPS je postal član FIT leta 1993 na XII. svetovnem kongresu FIT v Brightonu. Deset let pozneje, leta 2003, je Mednarodno združenje prevajalcev praznovalo 50. obletnico in na okrogli mizi o avtorskih pravicah prevajalcev Harryja Potterja je bil govor tudi o slovenskem jeziku. Kot uradnemu jeziku Evropske unije in s podporo prevajalskih društev se slovenskemu jeziku lahko obeta samo razcvet, kar potrjuje tudi čudoviti citat, ki je bil spomladi 2003 objavljen v časopisu Delo in v katerem je angleški jezikoslovec David Crystal zapisal:
»Ne, slovenščina ni obsojena na izumrtje, vsaj v bližnji prihodnosti ne. Število govorcev, dva milijona, je veliko. Velško govori komaj 500.000 ljudi. Statistično gledano, sodi slovenščina z dvema milijonoma govorcev v zgornjih 10 % svetovnih jezikov. Večino jezikov na svetu govori zelo malo ljudi. Dva milijona je lepa številka, zavidanja vredna … Z vidika celega sveta ima ta številka svojo težo. Po drugi strani pa jezik ni nikoli samozadosten, saj lahko izgine v eni sami generaciji …«

Kot združenje prevajalcev naj bi si DZTPS torej prizadeval za dosego naslednjih ciljev: za boljše pogoje za delo prevajalcev, boljše plačilo prevajalskega dela, zagotovitev spoštovanja prevajalskega poklica, kakršno si zasluži, in za zagotovitev kakovosti prevodov. Ti cilji so prav gotovo ambiciozni in pohvalni ter so tudi odraz sedanjih teženj in usmeritev standardizacije v celotni prevajalski stroki. Navezujejo se tudi na priporočila UNESCA iz Nairobija in na UNESCOVA prizadevanja za boljše življenje in delo prevajalcev. FIT je kot nevladna organizacija dosegel to raven priznanja in vedno znova poudarja pomembnost prevajalskega dela znotraj civilne družbe.

Oblikovanje standardov EN 15038: 2006 »Prevajalske storitve – Zahteva za storitve EN 15038« in ASTM F 2575-06, Standardne smernice za zagotavljanje kakovosti pri prevajanju, oba sta iz leta 2006, kaže na to, da želi prevajalska stroka natančneje opredeliti razmerje med naročnikom in prevajalcem. Vendar pa so taki standardi prostovoljni. Organizacije za standardizacijo si prizadevajo za sprejetje zakona, zakon pa sodi prav v sam vrh piramide. Pri temeljih se piramida začenja s profesionalno prakso članic FIT, kot je na primer DZTPS, naslednja stopnja so prostovoljni standardi, kot sta omenjena evropski in ameriški, sledi dvig k obvezni regulaciji

poklica, na samem vrhu piramide pa je zakon. Ta piramida napredka je tesno povezana s pristopom, ki ga je prevzel tudi DZTPS, in sicer določitev profesionalnih standardov in izboljšanje pogojev, prizadevanje za priznavanje prevajalske stroke oziroma prevajalskega dela in boljše plačilo za prevajalce ter s tem tudi izboljšanje strokovnega oziroma poklicnega statusa prevajalcev in zagotavljanje spoštovanja, ki si ga ta poklic nedvomno zasluži.

DZTPS si prizadeva, da bi premagal pomanjkanje razumevanja prevajalskega dela v javnosti in pri naročnikih. Prav tako si tudi FIT kot mednarodna organizacija v različnih organizacijah in komisijah UNESCA prizadeva za to, da bi bil mednarodni dan prevajalcev, 30. september, priznan kot dan Združenih narodov, saj je to dan v letu, ki ga praznujejo vsi prevajalci široko po svetu.

Kot sem izvedela, boste imeli člani društva v okviru današnje proslave okroglo mizo na temo Perspektive strokovnega prevajanja. Morda bi se lahko v razpravi dotaknili tudi tega vidika, torej standardov, o čemer sem spregovorila. Sicer pa je pri napovedovanju prihodnosti razprava vedno živahna. Prav praznovanje 50. obletnice pa je priložnost, ko društva svojim članom lahko ponudijo, da izrazijo mnenje, razblinijo mite, razjasnijo definicije, pomirijo strahove ter pomagajo izoblikovati podobo strokovne plati prevajalskega dela.

Yiang Yonggang, predsednik Odbora za standarde pri FIT, pripravlja seznam standardov, ki so povezani s prevajanjem, in bo svoje ugotovitve predstavil na kongresu FIT v letu 2011. Ta seznam je trenutno objavljen na spletni strani FIT. Predsednica Terminološkega odbora pri FIT, Nicole Sévigny**,** pa dela na področju terminoloških standardov ISO TC 37. Zato vsem priporočam, da to dogajanje budno spremljate, saj se bo v bližnji prihodnosti na tem področju dogajalo veliko zanimivega.

Vsem članom DZTPS želim, da bi čim lepše proslavili častitljivo obletnico delovanja društva, ter čestitam vsem, članom in organom upravljanja, da ste društvo v vseh teh letih ohranili živo, dejavno in močno. Upam tudi, da se bomo prihodnjič srečali leta 2011 na XIX. svetovnem kongresu FIT.

Pozdravni nagovor Miriam Lee, tolmači Lidija Šega.

MEJNIKI DELOVANJA DZTPS 1961–2010

(KRONOLOŠKI PREGLED)

1960 – 16. 12. 1960 ustanovljeno Društvo strokovnih prevajalcev Slovenije
1961 – izdana odločba o ustanovitvi društva
1962 – prvi redni občni zbor društva 17. 4. 1962; društvo šteje 39 članov
1963 – izhajati začne društveno glasilo Mostovi (ciklostirano)
1968 – društvo se preimenuje v Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije
– dr. Janko Golias sestavi prvi imenik članov DZTPS po mednarodnih standardih
1969 – na pobudo dr. Goliasa začnejo delovati francoski, angleški in nemški jezikovni krožki
1971 – organiziran prvi simpozij ob 10. obletnici ustanovitve društva
1975 – na izrednem občnem zboru 24. 10. 1075 so na podlagi Zakona o društvih sprejeta nova Pravila društva
1979 – društvo se iz stanovanja Zdenka Kneza na Gosposvetski cesti 1 v Ljubljani preseli v najete prostore na Resljevi cesti 16 v Ljubljani
– uredi se društvena pisarna s prvimi redno zaposlenimi in uvede se finančni servis za člane za izstavljanje računov prek društva
1985 – izide prva tiskana številka Mostov
1988 – v društveni pisarni se kot poslovni tajnik zaposli Anton Omerza
– uredi se strokovna knjižnica društva
– s predavanji in seminarji se začne sistematično usposabljanje prevajalcev
1989 – društvo organizira prvi dvodnevni seminar angleškega prevajanja, ki ga vodi Alan McConnel-Duff, in prvi tečaj uporabe računalnikov
1990 – društvo se preseli v lastne prostore na Petkovškovem nabrežju 57 v Ljubljani
– proslava tridesetletnice obstoja društva (dan odprtih vrat)
– društvo izda prva Navodila za prevajalce v samostojni brošuri
1992 – pod pokroviteljstvom Vlade RS društvo v Portorožu organizira posvetovanje prevajalcev z območja Alpe-Jadran
– organizacijo seminarjev za prevajalce prevzame OST oziroma Anton Omerza, dotedanji poslovni tajnik društva, kot samostojni podjetnik, DZTPS pa sofinancira udeležbo članov društva na seminarjih
1993 – društvo postane na XIII. kongresu FIT v Brightonu član FIT
1994 – društvo založi knjigo dr. Stanka Klinarja Gradivo za vaje iz prevajanja v angleščino
– člani društva prvič organizirano proslavijo 30. september, mednarodni dan prevajalcev, z obiskom cerkvice sv. Hieronima na Nanosu in z odkritjem spominske plošče
– člani društva z referati sodelujejo na XIV. kongresu FIT v Melbournu 1995
– na podlagi potrdila o članstvu v DZTPS se člani društva lahko kot samostojni strokovni prevajalci vključijo v pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje
1997 – samostojno začne izhajati informativni Bilten DZTPS
– udeležba DZTPS na XVI. kongresu FIT v Monsu v Belgiji
– na pobudo DZTPS se začne priprava osnutka zakona o dejavnosti prevajalcev, lektorjev in tolmačev, ki bi predvidel tudi ustanovitev prevajalske zbornice, s čimer naj bi se uredil status strokovnih prevajalcev
1998 – vzpostavljena prva spletna stran DZTPS
1999 – v sodelovanju med OST in DZTPS izide Slovensko-nemško-italijanski pravni leksikon
– prenovi se fasada stavbe na Petkovškovem nabrežju 57 v Ljubljani, v kateri ima društvo sedež

– vzpostavljen je elektronski seznam prevajalcev Forum prevajalcev

2000 – javna obravnava osnutka Zakona o dejavnosti prevajanja, lektoriranja in tolmačenja
– društvo organizira seminarje o računalniških pripomočkih in uporabi interneta za prevajalce

2001 – v javni obravnavi prevajalci zavrnejo osnutek Zakona o dejavnosti prevajanja, lektoriranja in tolmačenja
– vzpostavljen je elektronski poštni seznam članov društva DZTPS-info@yahoogroups.com
– na spletnih straneh društva je vzpostavljen iskalnik po članih s podatki o jezikih in strokovnih področjih prevajanja
– društvo ponovno začne organizirati redna izobraževanja za prevajalce v obliki predavanj in seminarjev
– v marcu je zaključena ureditev knjižnice društva, katalogiziranih je 1158 enot, klasificiranih v 35 vsebinskih področij v skladu s specifikami specialne knjižnice, in izdelan je računalniški program za vodenje knjižnice

2002 – sprejet je Pravilnik o organizaciji dela pri obsežnejših prevodih
– posodobitev računalniške in programske opreme v društveni pisarni

2003 – dodatna ureditev prostorov društva
– kot predstavnica DZTPS se Olga Shrestha udeleži konference ob 50-letnici FIT v Parizu

2004 – spletna stran DZTPS je vzpostavljena tudi v angleščini
– prve ponudbe DZTPS na javnih razpisih

2005 – sprejet je kodeks prevajalske etike
– društvo registrira novo domeno dztps.si
– Gordon Stuart je imenovan za častnega člana DZTPS
– člani društva prejmejo nove članske izkaznice DZTPS in imajo možnost pridobiti izkaznico FIT

2007 – pobuda DZTPS za nacionalno poklicno kvalifikacijo »strokovni prevajalec«
– DZTPS sodeluje na prvem javnem razpisu Generalnega sekretariata Vlade RS za prevajanje

2008 – 47 članov društva, ki so kot podizvajalci vključeni v prvi sklenjeni sporazum društva z Generalnim sekretariatom Vlade RS, v prvem polletju intenzivno sodeluje pri prevajanju in lektoriranju za potrebe predsedovanja Slovenije EU

2009 – spremembe Statuta DZTPS

2010 – začne se podeljevanje licenc DZTPS – strokovni prevajalec
– pobuda DZTPS za vzpostavitev registra svobodnih poklicev
– 1. 12. okrogla miza ob 50-letnici DZTPS

Posamezna obdobja delovanja društva bi lahko poimenovali:
1960–1978: društvo izbrancev
1979–1989: strukturiranje društva
1990–2000: uveljavitev društva
2001–2010: slabšanje položaja strokovnih prevajalcev

LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
LJUBLJANA

Številka: 03/10-S-796/1-61

Dne: 3/2-1961.

Državni sekretariat za notranje zadeve Ljudske republike Slovenije je izdal na prošnjo Društva strokovnih prevajalcev Slovenije na podlagi 13. člena zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih (Ur. l. FLRJ št. 51/46) ter 207. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. l. FLRJ št. 52/56) naslednjo

O D L O Č B O

Dovoljuje se ustanovitev in delovanje Društva strokovnih prevajalcev Slovenije - Ljubljana s sedežem v Ljubljani in delovnim območjem v LR Sloveniji po predloženih pravilih in programu.

O b r a z l o ž i t e v

Iniciativni odbor za ustanovitev društva je z vlogo z dne 29/12-1960 prijavil ustanovitev in delovanje Društva strokovnih prevajalcev Slovenije - Ljubljana.

Ker je zahtevek opravičen in ker so izpolnjeni pogoji iz člena 14, 15 in 16 zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih, je bilo zadevno vlogo ugodno rešiti.

Zoper to odločbo v rednem upravnem postopku ni pritožbe.

Taksa za to odločbo v znesku din 370.- po tar. št. 1, 6 in 7 zakona o upravnih taksah je plačana v kolkih, ki so nalepljeni in po predpisih uničeni na vlogi.

Po pooblastilu drž. sekretarja
Načelnik oddelka
Just MIKLAVČ

LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE 03 LJUBLJANA

VROČITI:

1. stranki,
2. TNZ OLO Ljubljana.

MFO 30 2930-59

PROGRAM DELA
Društva strokovnih prevajalcev Slovenije

a) Skrb za kakovost strokovnih prevodov v ustanovah, podjetjih in družbeno-političnih organizacijah, kakor tudi pri založništvih in časopisnih podjetjih, ki izdajajo znanstveno in strokovno ter publicistično literaturo

b) Vsklajevanje dela strokovnih prevajalcev na ozemlju LR Slovenije

c) Razvijanje in razširjenje zvez s podobnimi organizacijami v naši državi in tujini

d) Organiziranje prevajalne službe in tečajev za strokovno izpopolnjevanje prevajalcev

e) Varovanje koristi članov.

Ljudska republika Slovenije
Državni sekretariat za notranje zadeve
št.03/1o-S-796/1-61
dne3.2.1961

Državni sekretariat za notranje zadeve LRS je z odločbo št.03/1o-S-796/1-61 z dne 3.2.1961 odobril ta program.

LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE 03 LJUBLJANA

Načelnik oddelka;
Just Miklavc

ORGANIZACIJA IN VODENJE DRUŠTVA

Ustanovni občni zbor Društva strokovnih prevajalcev Slovenije je bil 16. decembra 1960 v dvorani Društva slovenskih književnikov, kjer je takrat gostovalo tudi Društvo književnih prevajalcev Slovenije, saj so mnogi književni prevajalci, kot se spominja Viktor Jesenik, »že prevajali tudi strokovno literaturo za razne ustanove in besedila za potrebe gospodarstva«. Glavna pobudnika ustanovitve posebnega društva sta bila dr. Janko Golias, pravnik, prevajalec in sodni tolmač, in Viktor Jesenik, priznan literarni in strokovni prevajalec.

Sprejeti so bili Pravila društva in Program dela ter na tej podlagi je bila 29. decembra 1960 vložena prošnja oziroma prijava za ustanovitev in delovanje Društva strokovnih prevajalcev Slovenije. Državni sekretariat za notranje zadeve LR Slovenije je 3. februarja 1961 izdal Odločbo o ustanovitvi št. 03/10-S-796/1-61.

V iniciativnem odboru oziroma med 21 ustanovnimi člani so bili še Jože Zupančič, novinar in prevajalec, dr. Branko Vrčon, pravnik in vodja prevajalske službe v Litostroju, Milisav Grujić, prevajalec v srbščino, Zdenko Knez, ekonomist, prevajalec in sodni tolmač, Narcis Dembskij, uveljavljen prevajalec za francoščino in ruščino, dr. Franjo Smerdu, zdravnik in znanstveni prevajalec, Karel Levičnik, pomorski oficir in prevajalec artilerijske tehnike in pomorskih besedil, dr. Viktor Kernič, montanist in profesor na oddelku za rudarstvo Tehnične fakultete v Ljubljani, Branislav Popov, pravnik, novinar in prevajalec, dr. Drago Matanović, profesor na elektrotehničnem oddelku in oddelku za rudarstvo in metalurgijo Tehnične fakultete v Ljubljani, dr. Karl Zelenik, doktor filozofije in filolog, profesor na Ptujski gimnaziji in stalni sodni tolmač, Vladimir Naglič, pomorščak in terminolog za pomorstvo, dr. Ferdinand Majaron in drugi.

Prvi upravni odbor je štel 11 članov, Zdenko Knez je bil predsednik, Franjo Smerdu podpredsednik, tajnika pa sta bila Viktor Jesenik in Narcis Dembskij.

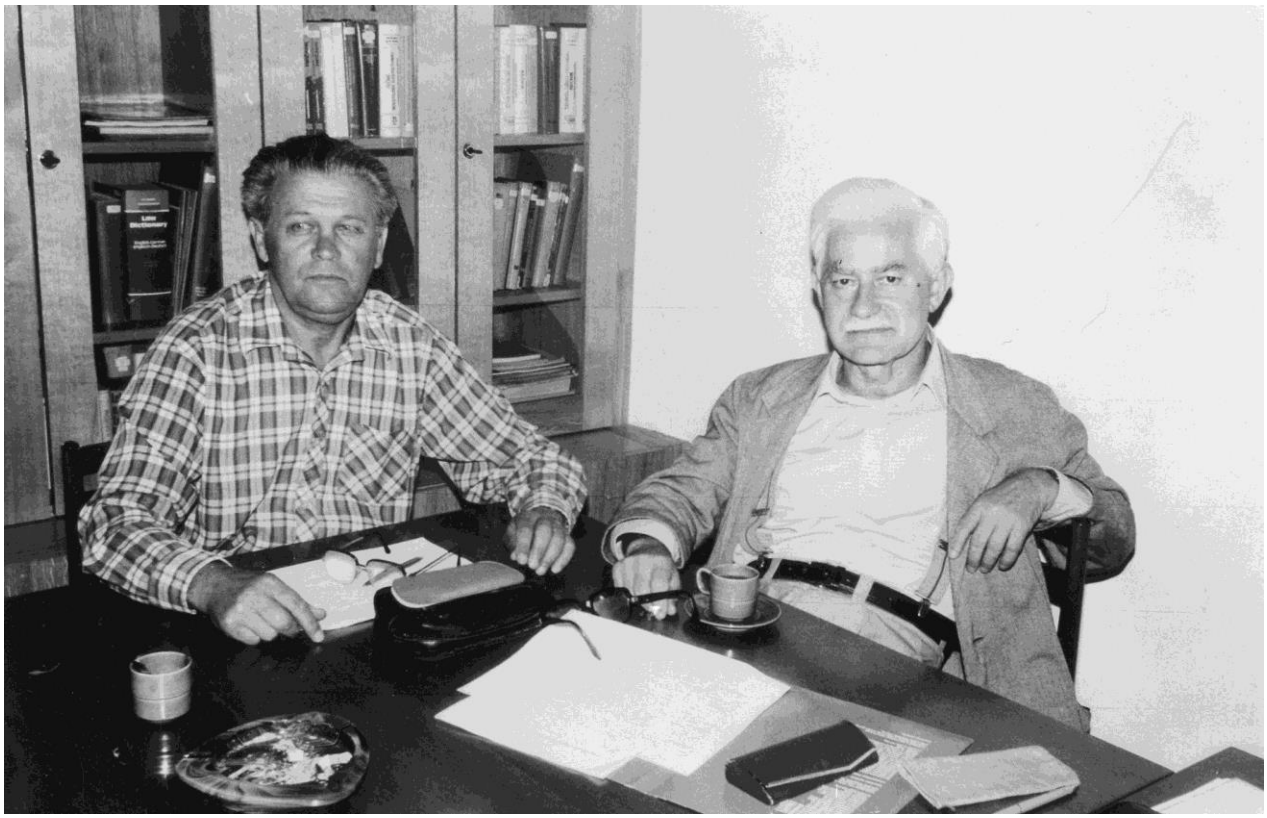

Že na prvem rednem občnem zboru aprila 1962 so število članov upravnega odbora povečali na 14, čeprav je društvo takrat štelo samo 39 članov. Občnega zbora se je udeležilo 38 članov. Tako visoke udeležbe ni bilo pozneje na nobenem občnem zboru več.

Na drugem. občnem zboru 26. maja 1963 so člani društva že reševali notranja nasprotja in izvolili popolnoma nov upravni odbor. Novi predsednik je postal Karel Levičnik, podpredsednik pa prof. dr. Viktor Kersnič, tajnika sta bila Branko Vajda in Zdravko Markošek, blagajnik pa Ivo Krivčenko. Upravni odbor se je skrčil na osem članov.

Prva Pravila društva so bila sprejeta ob ustanovitvi, spremenjena so bila leta 1964, pozneje pa še kar nekajkrat. Iz arhiva je razvidno, da so bila nova in precej spremenjena pravila sprejeta na izrednem občnem zboru 24. oktobra 1975. Glavni organi društva so bili od takrat občni zbor, upravni odbor in nadzorni svet ter častno razsodišče, ki se sestaja po potrebi in razsoja o morebitnih sporih med člani o društvenih zadevah.

Razsodišče je v društvu pod takim ali drugačnim imenom delovalo od vsega začetka in že v prvih letih obstoja je moralo nekajkrat reševati spore med prevajalcem in naročnikom glede kakovosti prevoda ali glede plačila. Res pa je, da sporov v društvu v vseh letih ni bilo prav veliko. Tako na primer beremo ob 40-letnici društva v Mostovih 2000: *»V sklopu društva deluje tudi disciplinska komisija (prej so jo imenovali častno razsodišče), društvo pa je tudi strokovni razsodnik v sporih med naročniki in prevajalci. Disciplinska komisija je leta 1999 (po dolgih letih) obravnavala primer spora med članoma, v letih od 1988 do 1992, na primer, pa smo imeli le dve arbitraži med naročnikom prevoda in prevajalcem.«*

Na šestem rednem občnem zboru 28. decembra 1968 se je društvo po vzoru sorodnih društev v drugih republikah takratne države preimenovalo v Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije. Za predsednika je bil izvoljen Viktor Jesenik, poleg njega pa so bili v upravnem odboru samo še štirje člani, saj naj bi tak manjši in prožnejši upravni odbor laže sproti urejal vsa vprašanja.

Na sedmem občnem zboru 12. junija 1970 je bilo izvoljenih več komisij (med drugim tudi za proslavo desetletnice društva). Tudi pozneje so bile občasno ustanovljene razne komisije, ki naj bi skrbele za posamezne dejavnosti in so se tudi različno imenovale. Tako so bile na primer ustanovljene disciplinska komisija, izobraževalna komisija, terminološka komisija, komisija za socialno zavarovanje članov, komisija za kontrolo kakovosti prevodov in druge.

Ob 25. obletnici društva je bil novembra 1985 sprejet nov statut kot temeljni akt DZTPS. Tudi po tem smo statut večkrat spremenili v skladu s potrebami in razvojem društva ter zakonskimi spremembami, tako na primer leta 1997 in še dvakrat v prvih petih letih tega stoletja. Trenutno velja statut, ki je bil spremenjen oziroma dopolnjen 17. marca 2009.

Čeprav se rekordna udeležba, kot je bila na prvem rednem občnem zboru leta 1962, res ni več ponovila, se je občnih zborov običajno udeleževalo kar veliko članov društva.

Občni zbor leta 1993

Po letu 1988 so se člani društva začeli združevati in delovati tudi po regijah in v upravne odbore društva smo za boljšo povezanost volili tudi predstavnike koprske, celjske in novomeške regije, ki so bile najbolj dejavne. Vendar je regijsko povezovanje sčasoma ugasnilo. Ponovno so se začeli posebej povezovati le prevajalci mariborske regije in leta 1998 so tudi ustanovili svoje *Društvo prevajalcev*.

V primerjavi z drugimi društvi ter raznimi stanovskimi združenji DZTPS daleč presega zgolj »prostovoljno in nepridobitno združenje, ustanovljeno zaradi uresničevanja skupnih interesov«. Prizadeva si namreč delovati v korist vseh strokovnih prevajalcev v Sloveniji in izpolnjuje tudi številne naloge v javnem interesu.

V 50 letih delovanja je DZTPS kot edino združenje strokovnih prevajalcev v Sloveniji in kot polnopravni član Mednarodnega združenja prevajalcev (FIT) odigral pomembno vlogo in prispeval k razvoju strokovnega prevajanja v Sloveniji. Članstvo v društvu je vedno imelo poseben pomen in ga še vedno ima, kljub zelo spremenjenim razmeram na področju strokovnega prevajanja ter številnim novoustanovljenim prevajalskim agencijam.

V zadnjem desetletju so si nekateri člani društva po najboljših močeh prizadevali za ureditev statusa strokovnega prevajalca, to obdobje pa je zaznamovala tudi ostrejša konkurenca na prevajalskem trgu, ki bo zahtevala nadaljnje prilagajanje in aktivno vlogo društva v najširšem pomenu na področju strokovnega prevajanja v Sloveniji.

ORGANI DRUŠTVA

Od vsega začetka je najvišji organ društva občni zbor, ki sprejema vse pomembne odločitve za delovanje društva ter voli izvršilne in nadzorne organe društva ter častno razsodišče oziroma disciplinsko komisijo. Po programu in sklepih, sprejetih na občnem zboru, vodi delo društva upravni odbor s predsednikom, nadzoruje pa ga nadzorni odbor.

Predsedniki DZTPS:

1960–1963	**Zdenko Knez**
1963–1969	**Karel Levičnik**
1969–1974	**Viktor Jesenik**
1974–1977	**Branislav Popov**
1977–1979	**Narcis Dembskij**
1979–1981	**Viktor Jesenik**
1981–1985	**Dragana Kreigher Šenk**
1985–1987	**Doris Debenjak**
1987–1989	**Jože Požru**
1989–1991	**Doris Debenjak**
1991–1993	**Lidija Šega**
1993–1995	**Tomaž Longyka**
1995–1997	**Doris Debenjak**
1997–2001	**Olga Shrestha**
2001–2002	**Miran Željko**
2002–	**Maja Merčun**

Najkrajši čas je bil predsednik društva Miran Željko, ki je svoj dveletni mandat predčasno zaključil po dobrem letu predsedovanja. Nepreklicno je odstopil kmalu po rednem občnem zboru, zato je bilo treba v najkrajšem času še enkrat sklicati občni zbor. V maju je bil sklican izredni volilni občni zbor za izvolitev novega predsednika društva, in sicer kar v prostorih društva. Nova predsednica je postala Maja Merčun. Najkrajšemu mandatu je tako sledil najdaljši mandat v zgodovini društva, saj je bila ob 50-letnici društva Maja Merčun že osem let predsednica DZTPS.

Izredni volilni občni zbor leta 2002, za predsednico je bila izvoljena Maja Merčun (druga z desne).

Število članov upravnega odbora se je v preteklih 50 letih spreminjalo (od 14 v letu 1962 do samo 4 v letu 1968). Pogosto je bil predsednik društva izbran izmed članov upravnega odbora na njegovi prvi seji, včasih pa ga je občni zbor volil posebej. Člani upravnega odbora so prevzemali različne funkcije, kot so podpredsednik, blagajnik in tajnik, ter si delili skrb za posamezna področja delovanja društva (izobraževanje, terminologija, pravne zadeve, status itd.).

V vseh letih so se na teh funkcijah tudi po večkrat zvrstila ista imena; navajamo jih po abecednem redu:
Veljko Aleksić, Samir Amarin, Katja Benevol Gabrijelčič, Ani Bitenc, Slavko Blagotinšek, Andreja Bricelj, Lea Caharija, Marko Capuder, Doris Debenjak, Primož Debenjak, Narcis Dembskij, Maja Dolanc, Marko Domicelj, Sergij Gaberšček, Marjan Golobič, Franc Gortnar, Metka Graunar, Jolanta Groo - Kozak, Mirjan Gruden, Majda Gvardijančič, Mojca M. Hočevar, Mira Jakopec, Breda Jakopič, Viktor Jesenik, Viktor Kersnič, Stanko Klinar, Zdenko Knez, Vilma Knific, Jože Kokole, Aleš Komavec, Barbara Krajnc, Sandro Kravanja, Dragana Kraigher - Šenk, Ivo Krevčenko, Adriana Krstič, Špela Kutin, Ferdinand Kvas, Jaroslav Lajovic, Karel Levičnik, Alfred Leskovec, Manica Lipec, Ana Lončarič, Dušan Lutman, Zdravko Markošek, Maja Merčun, Bojan Mir, Alenka Novak, Katja Ogrin, Anton Omerza, Ines Perkavac, Jože Perko, Dragan Petrovec, Marjan Pikelj, Branislav Popov, Nada Popov - Trifunović, Jože Požru, Ida Radan, Anica Rant, Aleksije Ristić, Matej Rode, Marija Rupar, Aleksander Sadikov, Nikolaj Safonov, Tomaž Saksida, Olga Shrestha, Simona Sovinc, Dolja Spirova - Stefanija, Borislava Šavli, Lidija Šega, Vladimir Škerlak, Mira Šumrada, Laura Ule, Branko Vajda, Jurij Verovšek, Savin Vilhar, Branko Vrčon, Nada Vukadinović, Marjola Zdravič, Nadja Zidarič, Jože Zupančič, Miran Željko.

Predsedniki in člani nadzornega odbora so bili:
Veljko Aleksić, Samir Amarin, Ani Bitenc, Darinka Bjelakovič, Slavko Blagotinšek, Marija Brežan, Doris Debenjak, Narcis Dembskij, Maja Dolanc, Marko Domicelj, Janko Golias, Franc Gortnar, Jolanta Groo - Kozak, Viktor Jesenik, Jelka Kadunc, Marjana Kerševan, Aljanka Klajnšek, Vilma Knific, Jože Kokole, Špela Kutin, Jaroslav Lajovic, Alfred Leskovec, Tomaž Longyka, Maja Merčun, Ivo Murko, Jože Perko, Jelica Porenta, Jože Požru, Ines Perkavac, Branislav Popov, Anica Rant, Marija Rupar, Nikolaj Safonov, Tomaž Saksida, Vidojka Seršič, Olga Shrestha, Franjo Smerdu, Lidija Šega, Vladimir Škerlak, Mira Šumrada, Nada Trifunović - Popov, Savin Vilhar, Nada Vukadinović, Arnold Zupančič, Breda Zužič, Igor Žužek.

Predsedniki in člani častnega razsodišča (ali organa z enako pristojnostjo) so bili:
Baukje Ojdanić, Slavko Blagotinšek, Maja Dolanc, Tatjana Furlan, Tomaž Hassl, Anton Jeglič, Viktor Jesenik, Marjana Kerševan, Lojze Kiauta, Stanko Klinar, Vilma Knific, Jolanta Kosicka Kosorić, Milena Kotnik, Manica Lipec, Ana Lončarič, Tomaž Longyka, Andreja Markovič, Ines Perkavac, Janez Perkavac, Dragan Petrovec, Marjan Pikelj, Branislav Popov, Anica Rant, Lidija Šega, Borut Šinkovec, Vladimir Škerlak, Zvezdana Šter, Alenka Šubic, Gregor Velkavrh, Savin Vilhar, Dušan Voglar, Nada Vukadinović.

V komisijah za sprejem novih članov oziroma izpraševalci za posamezne jezike (in tudi za sodne tolmače) so bili med drugimi:
Miloš Bavdek, Zdenko Knez, Janko Golias, Martin Briški, Viktor Jesenik, Doris Debenjak, Aleksander Sadikov, Ines Perkavac, Laura Ule, Jolanta Kosicka Kosorić, Baukje Ojdanić, Lidija Šega, Ljiljana Živković.

Izobraževalno komisijo zasledimo v gradivu društva samo leta 1991 in takrat so jo sestavljali:

Brane Ažman (angleščina), Doris Debenjak (nemščina), Darinka Jezovšek - Ivanuša (ruščina), Špela Kutin (francoščina), Ines Perkavac (italijanščina), Nada Colnar (slovenščina), Ljiljana Živkovič (srbohrvaščina), Marjan Golobič (računalniško prevajanje).

Terminološka komisija je bila, kot je mogoče ugotoviti iz zapisnikov občnih zborov, imenovana leta 1978 in ponovno leta 1991. V njej so delovali:
Ladislav Baumgartner, Martin Briški, Doris Debenjak, Narcis Dembskij, Janko Golias, Lojze Ilgo, Franc Jesenovec, Zdenko Knez, Zvonko Kopač, Ferdinand Majaron, Vladimir Osolnik, Ines Perkavac, Vidojka Seršič in Emilija Vraber.

Teža vsega dela v društvu je bila vedno in predvsem na upravnem odboru. V veliko podporo so mu bili člani nadzornega odbora, ki še zdaleč niso samo nadzorovali dela upravnega odbora. Prav tako dejavne, čeprav včasih bolj in včasih manj, so bile tudi razne komisije, ki so imele ožje opredeljene naloge (izobraževanje, skrb za kakovost, terminologija itd.). Posebej pa je treba poudariti delo uredniškega odbora Mostov in se zahvaliti vsem tistim članom društva, ki so vodili seminarje in prispevali strokovne članke v Mostove.

Seminarji Alana McConnella-Duffa so bili vedno dobro obiskani.

Statut je podlaga za delovanje društva, sprejema pa ga občni zbor kot najvišji organ društva. Upravni odbor v skladu s statutom sprejema pravilnike, ki urejajo posamezna področja delovanja. Pravilnikov je bilo v zgodovini društva kar nekaj, spreminjali so se glede na zakonske zahteve, potrebe urejenega poslovanja in posebne dejavnosti. Zlasti v obdobju 1988–1992 je takratni poslovni tajnik pripravil več pravilnikov, vendar jih je bilo treba pozneje še večkrat spreminjati tako zaradi spreminjanja zakonskih določil kot tudi zaradi spremenjene organizacije dela v društvu, še zlasti po letih 2000 oziroma 2002. S pravnega vidika se je za pripravo sprememb statuta in večine pravilnikov ter pogodb, ki smo jih v društvu potrebovali, posebej potrudil nenadomestljivi član društva Marko Domicelj, po izobrazbi univ. dipl. pravnik in univ. dipl. ekonomist. Želje in potrebe društva je znal odlično oblikovati v ustrezen pravni okvir, za kar se mu društvo prav posebej zahvaljuje.

Trenutno v društvu veljajo in se uporabljajo naslednji pravilniki:

- Pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest,

- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu,
- Pravilnik o računovodstvu,
- Pravilnik o zavarovanju osebnih podatkov,
- Pravilnik o ugotavljanju strokovne usposobljenosti (za nove člane),
- Pravilnik o organizaciji dela pri obsežnejših prevodih,
- Pravilnik o licenci DZTPS.

ČLANSTVO

Pogoji za članstvo v DZTPS so bili strogi od vsega začetka. Kandidat za člana je moral že v skladu s prvimi pravili društva dokazati svojo strokovnost s 50 avtorskimi polami prevoda strokovne literature ali tremi leti delovne dobe kot prevajalec ali sodni tolmač. Predloge za sprejem v društvo pripravlja komisija za sprejem novih članov, o sprejemu pa odloča upravni odbor.

Društvo je ob ustanovitvi leta 1960 štelo 21 članov, na prvem rednem letnem občnem zboru leta 1962 jih je bilo že 39, leta 1970 okrog 80, leta 1980 okrog 140, leta 1990 okrog 570, leta 2000 okrog 760, leta 2005 okrog 590 in leta 2010 nekaj čez 500. Iz teh podatkov je razvidno, da se je število članov povečevalo nekako do preloma iz 20. v 21. stoletje, potem pa je začelo upadati. Zgovoren je podatek, da je bilo v vseh 50 letih skupno vpisanih 1360 članic in članov, kar je povprečno 272 v desetletju. Od januarja 2000 do konca leta 2010 pa se je v društvo vpisalo le 199 članov, čeprav je splošno znano, da je prevajalcev danes bistveno več, kot jih je bilo nekoč. Očitno danes prevajalci ne čutijo več tolikšne potrebe po združevanju in jim pripadnost stanovskemu združenju ne pomeni več toliko kot pred leti, ko je Slavko Blagotinšek dejal:

... sem imel pogosto priložnost ugotoviti, da ima DZTPS zelo velik ugled, in to zaradi kakovostnega prevajanja. Kaj sploh je DZTPS? To je prostovoljno združenje dobrih prevajalk in prevajalcev Slovenije, ki seveda sodelujejo tudi s prevajalci onstran naših meja. Menim, da DZTPS, ki ga predstavljamo vsi člani, članom pomeni to, da si drug drugemu pomagamo, sodelujemo, svetujemo in s tem bogatimo ne samo naše prevajalsko znanje, ampak tudi, in to je po mojem mnenju zelo pomembno, medsebojno razumevanje za najrazličnejše težave. Preprosto bi dejal, da smo velika družina na tem področju v Sloveniji, in moram reči, da tako na nas gledajo tudi naročniki, pa najsi bodo to podjetja ali ustanove. Najbrž to občutimo mnogi, ali pa vsi, kajti kamor koli pride kak naš prevajalec in pove, da je član DZTPS, to pomeni velik ugled na tem področju.

Slavko Blagotinšek (Mostovi, 2/1991)

Prvi pregledni imenik članov DZTPS po mednarodnih standardih je sestavil Janko Golias leta 1968, vendar ga v arhivu društva žal ni več. Naslednji sistematski pregled je bil objavljen kot posebna priloga Mostov leta 1987. Takrat je bilo v društvo vpisanih 446 članov in morda je zanimivih tudi nekaj statističnih podatkov:

– 60 % članov je bilo iz Ljubljane, samo 4 % iz Maribora, ostalih 36 % pa iz 50 krajev po Sloveniji;

– 61 % članov je žensk;

– prevajalo se je v 27 jezikov in iz njih: 24 % angleščina, 21 % nemščina, 15 % francoščina, 14 % srbohrvaščina, 8 % italijanščina, 5 % ruščina in 1 % španščina;

– znanje jezikov: 13 % članov je prevajalo samo 1 jezik, 45 % dva jezika, 22 % tri jezike, 20 % štiri jezike ali več.

V naslednjih letih je število članov naraščalo in v vsaki številki Mostov je bil objavljen seznam novih članov. Prijav za sprejem je bilo leta 1988 toliko (tudi po 10 na mesec), da so jih člani komisije za sprejem in preverjanje usposobljenosti težko dohajali in je bilo treba na sprejem kar malo počakati. V Mostovih 1/1989 so bili objavljeni tudi Navodila za vpis v DZTPS ter pravice in dolžnosti članov.

Proslava tridesete obletnice društva je potekala v novih prostorih, posebno zahvalo pa so takrat

prejeli trije še živeči ustanovni člani društva, in sicer Ferdinand Majaron, Narcis Dembskij in Viktor Jesenik.

Predsednica Doris Debenjak se zahvaljuje ustanovnim članom društva.

Ob preselitvi v lastne prostore je imelo društvo 580 članov, od tega 49 v svobodnem prevajalskem poklicu in 34 prevajalcev s statusom kulturnih delavcev. Po podatkih iz avgusta 1990, torej trideset let pozneje, naj bi bili v svobodnem poklicu že 104 člani.

Leta 1988 je društvena pisarna prešla na računalniško poslovanje. Uporabljati je začela tudi program za vodenje evidence članstva po jezikih in strokah ter drugih parametrih, vendar se ni prav dobro obnesel. Šele nov računalniški program za vodenje registra članov iz leta 2001 je ponudil več možnosti vpisovanja, pregledovanja in iskanja podatkov ter neposreden prenos določenih podatkov v iskalnik po članih na spletne strani društva. Takrat je vsak član prejel vprašalnik za posodobitev svojih podatkov. Register članov društva se sicer sproti ažurira ob vsaki spremembi podatkov, ki jih sporočijo člani, ter ob novih in ponovnih včlanitvah, prav tako pa se sproti oziroma najmanj enkrat mesečno osvežuje tudi iskalnik po članih na spletnih straneh društva. V njem so objavljeni podatki tistih članov, ki z objavo soglašajo. Tako je na primer po enem od novejših podatkov društvo štelo 464 članov, v iskalniku po članih pa jih je bilo na isti dan objavljenih samo 393. Iskalnik omogoča

naročnikom prevodov, da sami poiščejo prevajalca za ustrezen jezik in strokovno področje prevajanja. Prav zaradi tega je zelo pomembno, da člani redno obveščajo društveno pisarno o vsaki spremembi svojih podatkov.

Leta 2001 je bila tako z novim registrom vzpostavljena nova evidenca članov društva, po brisanju tistih, ki članarine niso plačali, pa je društvo štelo 629 članov. Podatki o številu članov se mesečno sicer spreminjajo, glede na takratne razmere na trgu pa je to še vedno kar lepo število. Iz zapisnikov žal razberemo, da se je občnih zborov udeleževalo samo okrog 50 do največ 80 članov. Velika večina – in vse preveč je namreč takih članov – delo društva zgolj spremlja in se vanj ne vključuje dejavno.

To je bil tudi čas, ko so začeli prevajalci glede na spremembe zakonodaje delovati kot samostojni podjetniki ali ustanavljati svoje družbe in sami izstavljati račune za svoje prevode. Zato niso več potrebovali storitev društvenega finančnega servisa in mnogi niso bili več zainteresirani za članstvo v društvu. To je bil zagotovo eden od poglavitnih razlogov za zmanjševanje števila članov.

Gordon Stuart, poliglot in predsednik škotskega društva lingvistov, s katerim so se člani društva srečali tudi v Ljubljani na prijetnem pogovoru v slovenščini, je bil na občnem zboru leta 2005 imenovan za častnega člana DZTPS.

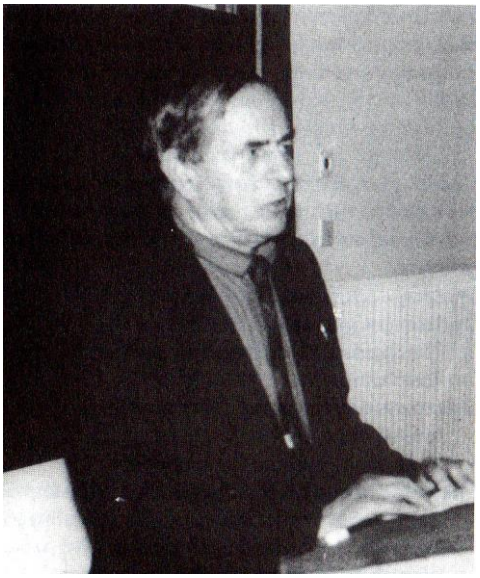

Gordon Stuart

V letu 2007 je društvo štelo 541 članov, od tega 398 žensk in 143 moških. Pregled po starosti članov pa kaže, da je bilo 34 članov v skupini 27–36 let, 127 članov v skupini 37–46 let, 176 članov v skupini 47–56 let, 143 članov v skupini 57–66 let, 41 članov v skupini 67–76 let, 20 članov pa je bilo starih 77 let in več. Skoraj vsi člani (537) so bili torej rojeni pred letom 1979, kar pomeni, da so študij dokončali, še preden je bil v Sloveniji uveden univerzitetni študij prevajalstva. Za 91 takratnih članov ni vseh podatkov v registru, ker po letu 2000 niso izpolnili vprašalnika za register članov in tudi nikoli niso osvežili svojih podatkov. Izobrazbena struktura preostalih 450 članov pa kaže, da je imelo 36 članov srednješolsko izobrazbo, 26 članov višješolsko izobrazbo, 331 članov visokošolsko izobrazbo, 57 članov pa magisterij ali doktorat. Jezikoslovni študij je zaključilo 279 članov, 135 članov pa je imelo zaključen drug višješolski ali visokošolski študij.

In še nekaj statističnih podatkov o članstvu, ki niso razvidni iz iskalnika po članih:

- sodnih tolmačev je v društvu 180;

- članic in članov iz osrednje Slovenije je 295, s Primorskega 48, s Koroškega in Štajerskega 58, iz Prekmurja 9, z Gorenjskega 24, z Dolenjskega 17, v ZDA sta 2 članici, v Nemčiji imamo 4 člane, 2 v Italiji, 1 članico imamo v Belgiji, po 1 člana pa v Avstriji, Bolgariji, Romuniji in Luksemburgu.

SODNI TOLMAČI

Od ustanovitve društva so bili med člani tudi stalni sodni tolmači. Že v prvi številki Mostov, leta 1963, je bil objavljen seznam stalnih sodnih tolmačev v Sloveniji. Še več. Ena od javnih funkcij DZTPS je bila tudi preverjanje njihovega jezikovnega znanja. V Mostovih iz leta 1971 beremo:

»Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih z dne 27. 12. 1967, objavljen v Uradnem listu SRS št. 1/68, predvideva v členu 5, da lahko republiški sekretar za pravosodje in občo upravo pred postavitvijo stalnega sodnega tolmača vpraša naše društvo za mnenje o kandidatovem jezikovnem znanju. Doslej je sekretariat imenoval 14 stalnih sodnih tolmačev, potem ko je dobil od nas pozitivno mnenje. V dveh primerih smo predlagali izbris že poprej postavljenih stalnih sodnih tolmačev zaradi nezadostnega jezikovnega znanja, v več primerih pa se kandidat ni zglasil pri našem eksaminatorju – pač zato, ker je računal s tem, da pred njim ne bo mogel skriti svojega neznanja.«

Mostovi, 1971

Mnogi člani društva se gotovo še spominjajo, da so morali pred imenovanjem za sodne tolmače obiskati Zdenka Kneza in/ali Janka Goliasa kar pri njiju doma in opraviti preizkus znanja.

Sodni tolmači so vedno sestavljali pomemben del članstva in večkrat so se v DZTPS pojavljale tudi pobude za ustanovitev posebne sekcije sodnih tolmačev. Na občnem zboru 15. marca 1996 je bila sekcija sodnih tolmačev res ustanovljena in je svoj prvi sestanek imela že takoj po občnem zboru.

Leta 1999 je društvo v sodelovanju z OST končno izdalo Slovensko-nemško-italijanski pravni leksikon, ki je bil najdolgotrajnejši in najzahtevnejši založniški projekt, ki se ga je lotil DZTPS. Sestavili so ga trije zamejski Slovenci, Pavel Apovnik, Karlo Primožič in Aleksander Feri, redakcijo pa so opravili slovenski pravniki, med drugimi tudi član društva, dr. Dragan Petrovec. Leksikon je posebej pomemben za vse sodne tolmače in ga je Ministrstvo za pravosodje uvrstilo med obvezno literaturo za opravljanje izpita za sodnega tolmača za nemški in italijanski jezik. Prav ta slovar in skrb za izobraževanje je Tomaž Marušič, takratni minister za pravosodje Republike Slovenije, še posebej poudaril v svojem pozdravu ob 40-letnici društva (Mostovi 2000).

PRIZADEVANJA ZA STATUS PREVAJALCEV

Po petdesetih letih obstoja društva so težave, s katerimi se srečuje društvo, in položaj znanstvenih in tehniških prevajalcev presenetljivo podobni zapisu v Mostovih ob 10. obletnici obstoja društva, torej leta 1971:

> *»Kaj smo delali, katere težave moramo premagovati in kaj smo doslej dosegli, to veste kot naši člani in kot bralci MOSTOV. Zato vam tega ne bomo naštevali, pač pa vam lahko povemo, da nimamo naraščaja, ker nam nočejo dati socialnega zavarovanja po preferenčnih pogojih, ki jih uživajo tako imenovani ›umetniki‹ /med njimi prevajalci kriminalk, stripov in drugega zabavnega čtiva, fotografi itd./, da je subvencija našemu društvu po svoji višini na repu – tam, kjer je Društvo za varstvo živali ipd., čeprav je naš prispevek – v obliki davka na avtorske honorarje – zelo znaten in torej v veliki meri ustvarjamo sredstva, ki jih dobé drugi v obliki republiškega prispevka k premijam za socialno zavarovanje in v obliki subvencije društvom. Medtem ko imajo drugi svoje društvene prostore, telefon, uslužbence ipd., se mi še po desetih letih potikamo po zasebnih stanovanjih, izrabljamo čas in telefone naših članov, pišemo brezplačno v MOSTOVE – skratka, ne pridemo na zeleno vejo. Zakaj? Zato, ker nas javnost ne pozna, ker ne trobimo svojih zaslug okrog, kakor to delajo drugi, in ker je naše delo ›kabinetsko‹, zaprto med naše štiri stene in skrito pred očmi javnosti. Namesto da je naše društvo ›pressure group‹, ki po sistemu lobizma pritiska povsod tam, kjer je mogoče kaj iztisniti za svoj stan, ostajamo krotko v zatišju, opravljajoč svoje nadvse zahtevno in nehvaležno delo. Povprečna starost naših članov pa nenehno raste in je že zdaj porazna, ker mladine ne moremo pridobiti za takšno brezperspektivno dejavnost.«*
>
> Mostovi, 1971

V prvih letih obstoja društva so bila prizadevanja usmerjena zlasti v zagotovitev socialnega zavarovanja za strokovne prevajalce, ki niso bili v rednem delovnem razmerju. Seveda je bilo to povezano s priznavanjem statusa kulturnega delavca, med katere niso uvrščali strokovnih prevajalcev.

Status strokovnega prevajalca se ni nikoli uredil, in tako ni čudno, da so v društvu vedno znova poskušali iskati primerne rešitve. V ta namen je bila na občnem zboru leta 1970 izvoljena celo komisija za socialno zavarovanje, ki naj bi uredila razmere. Leta 1979 je DZTPS sicer podpisal sporazum o zavarovanju samostojnih prevajalcev, vendar pogoji niso bili jasno dorečeni in le prevajalci s statusom kulturnega delavca so imeli urejene razmere.

Druga tema je bila vezana na »status« strokovnih prevajalcev, zaposlenih v podjetjih. Temu vprašanju je bilo namenjenih kar nekaj okroglih miz in člankov v Mostovih. Prevladovalo je enotno mnenje, da imajo prevajalci od vseh akademsko izobraženih delavcev v podjetjih najnižji poklicni status, pa naj je šlo za plačo, delovne razmere, strokovno izpopolnjevanje ali pa za strokovni ugled. Da bi stanje izboljšali, je bilo treba vodilne delavce v podjetjih seznaniti s pomenom prevajanja pri zunanjetrgovinskih poslih. V ta namen se je društvo povezalo z Gospodarsko zbornico Slovenije in je ustreznima šolama na Brdu pri Kranju in v Radencih ponudilo, da v program izobraževanja delavcev v zunanji trgovini in poslovodnih delavcev vključita predavanje o vlogi prevajalca v

poslovnem svetu.

Razmere za samostojne prevajalce so se po osamosvojitvi Slovenije še poslabšale. Povečali so se prispevki, samostojni prevajalci in tolmači pa so bili kar izenačeni z obrtniki in naj bi vodili poslovne knjige. DZTPS se je v sodelovanju z drugimi društvi s področja kulture na tako rešitev sicer pritožil, toda stanje se žal ni izboljšalo.

Prizadevanje za ureditev statusa prevajalcev se je v društvu ponovno okrepilo v letu 1995, ko je začela veljati Uredba o pogojih za vpis v razvid samostojnih ustvarjalcev na področju kulture in o vodenju tega razvida (Uradni list RS, št. 23/95). Uredba je določila vrste kulturnih delavcev, med katerimi pa ni bilo znanstvenih in tehniških prevajalcev. Drugo pomembno določilo je izhajalo iz Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je določal, da se obvezno zavarujejo osebe, ki v RS z osebnim delom samostojno, kot edini in glavni poklic, opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno dejavnost, opravljajo odvetniško oziroma drugo samostojno dejavnost in so skladno z zakonom vpisane v register samostojnih dejavnosti, če je tak register predpisan. To je pomenilo, da je bil za ureditev zavarovanja potreben ustrezen status oziroma vpis v ustrezni register. Društvo je poslalo dopise z zahtevo po vodenju takega registra na ministrstva za kulturo, za znanost in za delo, vendar je po nekaj mesecih prejelo le odgovor Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Njihovo mnenje je bilo, da se samostojni znanstveni in tehniški prevajalci lahko vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tudi če niso vpisani v ustrezen razvid. Pojasnili so, da ta ukrep še ne velja, ker še ni predpisan nikakršen obvezen razvid, ki bi vključeval strokovne in znanstvene prevajalce.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je nato v dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije sporočil, da bo pri vlaganju prijav za zavarovanje znanstvenih in tehniških prevajalcev, dokler ne bo predpisan ustrezen register, upošteval potrdila o članstvu v Društvu znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije. S potrdilom o članstvu v DZTPS so se torej strokovni prevajalci, člani društva, lahko prijavili v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter v zdravstveno zavarovanje, in sicer enako kot tisti, ki so imeli urejen status pri Ministrstvu za kulturo. Mnogi prevajalci so to možnost izkoristili in tudi ali predvsem zato se je število članov DZTPS takrat hitro povečevalo.

Društvo je taka potrdila izdajalo svojim članom vse do leta 2000, potem pa potrdil niso več upoštevali povsod, ker je vsaka občina na tem področju lahko uveljavljala svojo lokalno zakonodajo. V Mostovih iz leta 1999 namreč beremo: *»Tako imenovani ›svobodni‹ prevajalci se za priznavanje svojega statusa vsak dan spopadajo z državno birokracijo in pri tem ugotavljajo, da je veliko bolj kot članska izkaznica DZTPS pomembno, v kateri občini prebivaš. Glede na to, da v razvidu dejavnosti svobodnih poklicev prevajalca ni (!), si vsaka občina razlaga stvari po svoje: medtem ko majhnemu številu izbrancev, ki imajo to srečo, da živijo v krajih, kjer je občinska oblast bolj širokosrčna, za registracijo in zavarovanje zadošča potrdilo o članstvu v DZTPS, pa se morajo drugi na vse kriplje truditi, da bi dokazali, da niso oz. ne želijo biti samostojni podjetniki, dokler nazadnje ne obupajo in se razglasijo za – občane ali pa se prijavijo na zavod za zaposlovanje.«*

Na tako stanje je opozorila društvena sekcija samostojnih prevajalcev in zato so dopisi z zahtevo po ureditvi statusa znanstvenega in tehniškega prevajalca že leta 1998 ponovno romali na Ministrstvo za delo, družino in šport, Ministrstvo za kulturo ter Ministrstvo za znanost in tehnologijo, vendar brez uspeha. Vzporedno s tem je društvo pripravilo in dalo v javno razpravo tudi opis del za poklic prevajalca; ta je vključeval podrobnosti za prevajalce, ki prevajajo pisno, za sodne tolmače in za konferenčne tolmače ter posebej za samostojne prevajalce.

Za ureditev statusa strokovnega prevajalca v Sloveniji se je na podlagi sklepov občnega zbora

leta 1997 in ponovno leta 1998 kot najboljša pot zdela ustanovitev Prevajalske zbornice Slovenije. Društvo je zato dalo pobudo za njeno ustanovitev. V sodelovanju z vsemi sorodnimi združenji v Sloveniji, vključno s takrat novoustanovljenim Društvom prevajalcev Maribor, je bil imenovan ustanovni odbor, ko so ga sestavljali zastopniki vseh bodočih sekcij načrtovane zbornice. To so bili zastopniki znanstvenih in tehniških prevajalcev, književnih prevajalcev, konferenčnih tolmačev, sodnih tolmačev, tolmačev znakovnega jezika in jezikovnih lektorjev, pridružili pa naj bi se tudi filmski prevajalci. Zastopnica DZTPS je bila takratna predsednica Olga Shrestha. Marjan Golobič je pripravil osnutek statuta, Pravno-informativni center, ki je zagotavljal pravno pomoč nevladnim in neprofitnim organizacijam, pa je pripravil predlog zakonskega osnutka, ki bi omogočal ustanovitev Prevajalske zbornice Slovenije. Predlog je bil dan v javno obravnavo, ta pa se je sprevrgla v bojevito polemiko o smiselnosti in celo upravičenosti ustanavljanja take zbornice. Iniciativni odbor je zato predlog do nadaljnjega umaknil.

Osnutek zakona je bil tako leta 2001 zavrnjen, brez zakona pa ni mogoče urediti statusa prevajalca niti ni mogoče regulirati poklica prevajalca. Prizadevanja so nato potekala bolj v smislu alternativne ureditve, kot je na primer uvedba registra svobodnih poklicev oziroma nacionalna poklicna kvalifikacija za opravljanje poklica strokovnega prevajalca, vendar neuspešno.

Zbornica bi prevajalcem omogočala, da bi lažje in uspešneje delovali kot posamezniki in ne bi bili tako zelo prepuščeni na milost in nemilost prevajalskim agencijam, ki so rasle kot gobe po dežju. Leta 2008 so se tudi povezale v Sekcijo prevajalskih podjetij v okviru Združenja za management in consulting pri Gospodarski zbornici Slovenije. Njihovo združevanje je vlogo agencij še utrdilo, položaj prevajalcev na trgu pa poslabšalo. Medtem je univerza pospešeno izobraževala prevajalce za ta »deficitarni« poklic in s tem dala prevajalskim agencijam na voljo obilico strokovno usposobljene, vendar neizkušene in zato cenene delovne sile.

Najbolj izčrpen pregled dejanskega stanja, možnosti in prizadevanj je v Biltenu 2000 opisala Anica Rant. Strokovni prevajalci v svobodnem poklicu so imeli in še vedno imajo zelo različen status: *»Nekateri imajo status samozaposlenih na področju kulture in si večinoma sami plačujejo prispevke za socialno varnost. Samo par je takih, ki se jim je kot prevajalcem znanstvenih in strokovnih besedil uspelo vpisati v register zasebnih raziskovalcev pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo. Zelo veliko pa je ves čas bilo in jih je še vedno takih, ki so povsem brez statusa.«*

Naslednja pobuda za nekakšno ureditev statusa strokovnega prevajalca se je rodila v letu 2007, ko je društvo dalo pobudo za uvedbo nacionalne poklicne kvalifikacije »strokovni prevajalec/strokovna prevajalka«. Pobuda je bila dana najprej Centru za poklicno izobraževanje RS, ta pa je zaradi VII. stopnje zahtevnosti poklicne kvalifikacije zadevo odstopil Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS. Pobuda naj bi bila z ministrstva poslana vsem trem univerzam v Sloveniji, o uvedbi kvalifikacije pa naj bi odločali senati teh univerz. Tu se je zataknilo pri vprašanju glede usposabljanja in načina ugotavljanja jezikovne in strokovne usposobljenosti, saj že dve slovenski univerzi in še dve v zamejstvu že vrsto let usposabljajo mlade prevajalce in jim po uspešno opravljenem kompleksnem študiju podeljujejo diplome. Do ustrezne zakonske ureditve področja in posledično regulacije poklica ter možnosti vpisa strokovnega prevajalca v ustrezen register poklicev pa to žal še vedno ni pripeljalo.

Poklic strokovnega prevajalca bo dobil ustrezno družbeno veljavo in pomen, ko strokovno usposobljenim prevajalcem ne bo več treba konkurirati na trgu prevajalskih storitev s samooklicanimi prevajalci, ki z nizkimi cenami in nekakovostnimi prevodi tako zelo poslabšujejo razmere, da je strokovno prevajanje vse manj cenjeno in vse bolj razvrednoteno.

V letu 2010 je društvo kot stanovsko združenje strokovnih (znanstvenih in tehniških) prevajalcev

ponovno prevzelo pobudo. Sprejeta je bila odločitev, da se strokovnost poskusi uveljavljati po vzoru drugih prevajalskih društev v svetu in se razmere na področju strokovnega prevajalstva skušajo urediti z izdajo licenc. Licenca naj bi pomenila zagotovilo za dobro, strokovno opravljeno delo in naj bi bila predvsem referenca za naročnike prevodov, ki sicer nimajo podlage za razlikovanje med vsemi, ki tako ali drugače ponujajo svoje prevajalske storitve na trgu, oziroma ne morejo prepoznati tistih, ki so za svoje delo resnično usposobljeni.

Z izdajanjem licenc želi društvo v skladu s statutarnim pooblastilom oblikovanja in uresničevanja strokovnih in stanovskih interesov svojih članov in zaradi uresničevanja svojih širših družbenih nalog v javnem interesu izboljšati strokovnost in kakovost vseh oblik in načinov prevajanja, zavarovati moralne in materialne koristi in pravice prevajalcev ter razvijati celotno področje dejavnosti in ustrezno vrednotiti prevajalsko delo.

Ker pa vprašanje statusa strokovnega prevajalca še vedno ni rešeno, je upravni odbor društva ob koncu leta 2010, malo pred praznovanjem 50-letnice DZTPS, predlagal, da bi društvo dalo pobudo za vzpostavitev registra svobodnih poklicev v Sloveniji. Vpis v register svobodnih poklicev bi prevajalcem namreč omogočil samozaposlitev na način, kot ga poznamo pri samozaposlenih ustvarjalcih na področju kulture, torej vključitev v zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Posamezniki bi lahko opravljali svojo dejavnost kot strokovni prevajalci, če bi za to izpolnjevali minimalne pogoje, predpisane za vpis v register. Register naj bi bil odprtega tipa, kar pomeni, da bi se vanj dodajali tudi novonastali poklici in dejavnosti.

DRUŠTVENA PISARNA

Najprej je bila društvena pisarna kar »bolj po domače« pri Zdenku Knezu doma. Viktor Jesenik se spominja: *»Ker nismo imeli svojega prostora za sestanke, je Zdenko Knez kot sedež društva ponudil veliko sobo v svojem stanovanju na Gosposvetski cesti 1 v Ljubljani – do nadaljnjega. Pri njem smo se dolga leta redno sestajali in po svojih najboljših močeh urejali probleme strokovnega prevajanja in prevajalcev Slovenije.«*

Ta »*do nadaljnjega*« je potem trajal kar celih 18 let, vse do leta 1979, ko je društvo svojo pisarno preselilo v posebej za to najeto stanovanje na Resljevi cesti 16. Vendar ob tej selitvi žal ni bilo preneseno celotno arhivsko gradivo, tako da v zgodovinskem pregledu delovanja društva o tem prvem obdobju manjka veliko podatkov in se je treba naslanjati na spomine posameznih starejših članov.

Število članov in s tem tudi obseg računov za njihove prevode sta se tako povečala, da je bilo treba za normalno delovanje društva dobiti ustrezne prostore in redno zaposliti ustrezno osebje. Iz zapisnika seje upravnega odbora aprila 1978 zasledimo, da bi redno zaposleni v pisarni društva nujno moral biti prevajalec, saj naj bi med njegove naloge sodila tudi lektoriranje in kontrola prevodov. Vendar društvo pri izbiri zaposlenih na začetku očitno ni imelo srečne roke, saj so se zaposleni v letih 1979–1985 zelo hitro menjavali tako pri administrativnih kot tudi pri računovodskih opravilih. Zato so se morali v delo pisarne še naprej dejavno vključevati tudi člani društva; zlasti strokovno delo je še vedno ostalo popolnoma v njihovih rokah.

Delo pisarne se je ustalilo šele v letu 1985, potem ko je funkcijo predsednice leta 1984 prevzela Doris Debenjak. Takrat je bil vzpostavljen tudi večji red in uvedene so bile spremembe v finančnem poslovanju društva. DZTPS je zaposlil novo računovodkinjo, Marjeto Martić, ki je uredila vse računovodske evidence in vodila finančno poslovanje. Tudi zato se je še povečalo število članov in okrepilo izstavljanje računov prek DZTPS, s čimer se je začel bistveno izboljševati finančni položaj društva. Jeseni 1985 je društvo zaposlilo tajnico Majdo Avguštin Žgajnar, od maja 1986 pa je bila v pisarni kot fakturistka redno zaposlena še Kati Oblak. S tem je pisarna društva dejansko začela delovati kot servis, tajniška in blagajniška funkcija članov upravnega odbora pa sta dobili bolj nadzorno vlogo. Na občnem zboru 28. februarja 1987 je predsednica društva Doris Debenjak tako lahko poročala, da *»smo dokončno uredili in dobili potrjen statut društva ter pravilnik o delovnih razmerjih in merila za razporejanje dohodka ... in da pisarna posluje sedaj tekoče in nemoteno ter deluje kot delovna skupnost«*.

Društvena pisarna je imela od vsega začetka dva osnovna namena, in sicer naj bi služila kot podpora prevajalcem pri njihovem delu in poslovanju, obenem pa naj bi predstavljala tudi operativno podporo organom društva in zlasti vsakokratnemu upravnemu odboru pri izvajanju njegovih nalog.

V pomoč prevajalcem je društvena pisarna posredovala naročila, kolikor so jih naročniki pošiljali na društvo, fakturirala prevajalske storitve, nakazovala plačila prevajalcem in izterjevala plačila pri naročnikih oziroma plačnikih prevajalskih storitev. Ta dejavnost je bila poimenovana finančni servis društva. Večino naročil so prevajalci sicer še vedno pridobivali sami, društvena pisarna pa je naročnikom posredovala informacije o jezikih in strokah prevajanja posameznih članov iz evidence.

Društvena pisarna je delovala tudi kot podpora organom društva pri strokovnem delu, in sicer pri organizaciji izobraževanj, izdajanju Mostov in pri drugem. Finančni servis društva naj bi se pokrival

sam, preostanek dohodka in članarina pa sta bila namenjena za strokovne dejavnosti društva. Zanimiv je podatek z občnega zbora leta 1991, da se je 60 % prihodkov finančnega servisa porabilo za kritje stroškov finančnega servisa, kar 40 % pa za strokovno dejavnost društva. V naslednjih letih je finančni servis ustvarjal še višji dohodek, celo 80 % vseh prihodkov društva, in s temi sredstvi so se lahko financirale strokovne in druge dejavnosti društva.

Po uspešno izpeljanem simpoziju o prevajanju in zunanji trgovini v Portorožu je decembra 1987 dozorela misel, da bi lahko dosegli še večjo uveljavitev društva na trgu in vsebinsko izboljšali storitve za svoje člane, če bi imeli v društveni pisarni zaposlenega strokovnjaka, prevajalca in ekonomista, ki bi se posvečal prav tem nalogam. Tako se je leta 1988 kot poslovni tajnik v društvu zaposlil dolgoletni in dejavni član društva Anton Omerza.

V društveni pisarni je bilo leta 1988 uvedeno računalniško poslovanje, že takoj naslednje leto pa je bilo treba nabaviti hitrejši in zmogljivejši računalnik, saj se je število računov za prevajalske storitve skoraj podvojilo, redno pa je bilo treba spremljati tudi plačila izdanih računov.

Glede na zelo uspešno poslovanje in velik porast članstva v tem obdobju se je vodstvo društva odločilo za nakup lastnih prostorov. Leta 1989 je društvo kupilo stanovanje na Petkovškovem nabrežju 57. V nove prostore se je preselilo maja 1990. S tem so nastali še boljši pogoji za delovanje društva, ki je takrat štelo že več kot 500 članov.

Dan odprtih vrat v novih prostorih društva, 9. maj 1990

Stroški nakupa in ureditve novih prostorov so znašali okrog 140.000 DEM, in dobršen del teh sredstev so zbrali člani društva z izglasovanim povečanjem dajatve od izstavljenih računov prek društva. Zvišana provizija je tako znašala 10 %. Podatki kažejo, da je leta 1990 prek društva izstavljalo račune za prevajalske storitve okrog 650 prevajalcev.

Leta 1998 je bila obnovljena že precej zanemarjena fasada stavbe na Petkovškovem nabrežju 57. Takrat je bilo adaptirano tudi stopnišče. Po letu 2000 so se postopoma obnavljali tudi društveni prostori. Napeljano je bilo centralno ogrevanje in zamenjana so bila dotrajana lesena okna, po drugem vlomu v društvene prostore leta 2003 pa so bile na okna nameščene rešetke in vgrajena so bila protivlomna vrata.

Po letu 1991 in privatizaciji so se začele razmere zaostrovati. Spremenila se je davčna zakonodaja, poslabšale pa so se tudi gospodarske razmere, saj so mnoga, zlasti velika podjetja po osamosvojitvi zašla v težave zaradi izgube trga. Povpraševanja po prevodih je bilo manj, in mnoga podjetja so tudi zapirala prevajalske oddelke. DZTPS se je na tako zaostrene razmere odzval z znižanjem provizije za finančni servis na samo 5 %, s čimer je fakturiranje prek društva postalo ugodnejše v primerjavi s fakturiranjem prek Avtorske agencije. Seveda pa se je s tem dohodek DZTPS od finančnih storitev bistveno zmanjšal, in to je bil tudi eden glavnih razlogov, da je bilo treba zmanjšati število zaposlenih v društveni pisarni. Zato je bilo 18. aprila 1992 ukinjeno delovno mesto poslovnega tajnika, ki ga je zasedal Anton Omerza, kar je seveda pomenilo določeno vrzel pri organizaciji strokovnih dejavnosti društva. Kljub temu je bilo na občnem zboru leta 1992 dogovorjeno, da se vse strokovne dejavnosti ob čim racionalnejšem poslovanju društvene pisarne krijejo samo iz članarine, ki je bila takrat izglasovana v višini cene treh strani prevoda, na naslednjem občnem zboru leta 1993 pa znižana na ceno dveh strani prevoda.

Provizija je ostala na ravni 5 % tudi v vseh poznejših letih in utemeljena primerjava med provizijami oziroma storitvami DZTPS in Avtorske agencije je bila ponovno predstavljena na občnem zboru 2006, skupaj s pozivom članom, naj bolje izkoristijo prednosti, ki jim jih ponuja finančni servis DZTPS. Provizija za člane je bila takrat že znižana na samo 4 %. Do dodatnega znižanja je prišlo zato, ker sta bili v društveni pisarni od leta 2002 samo še dve redno zaposleni in ne več tri. Po upokojitvi računovodje Marjete Martić je namreč društvo računovodske storitve zaupalo zunanjemu računovodskemu servisu. Toda kljub nižji proviziji je članom nudilo še dodatne storitve, na primer vodenje poslovnih knjig, brez dodatnega plačila. In tako je ostalo vse do danes, čeprav finančni servis ob vse manjšem številu računov ne zmore več pokrivati drugih dejavnosti društva in je treba zato stroške iz leta v leto zniževati. Društvo je leti 2005 in 2007 zaključilo z izgubo, ki jo je pokrivalo iz nerazporejenih sredstev iz preteklih let. Vendar zato v tem času ni organiziralo nič manj seminarjev in drugih dejavnosti. Do leta 2007 je bila udeležba na seminarjih brezplačna, nato pa je bila uvedena simbolična kotizacija v višini 10 EUR, vendar ne iz finančnih razlogov, temveč disciplinskih. Vse prepogosto se je namreč dogajalo, da so se prevajalci prijavili na seminar, pa se ga nato niso udeležili, ali pa se na seminar niso prijavili in so nanj vseeno prišli. Tak odnos je povzročal precejšnjo zmedo in nepotrebne stroške za razmnoževanje gradiva, zato je bil upravni odbor primoran ukrepati.

Leta 1998 je društvo predstavilo svojo dejavnost na lastni spletni strani (http://www.drustvo-ztps.si, elektronski naslov: info@dztps.si) in članom začelo ponujati pomoč pri delu z računalniki in pri pripravi njihovih internetnih predstavitev. S tem se je razširil krog ljudi, ki so bili obveščeni o dejavnosti društva, povečala pa se je tudi možnost pridobivanja naročil za prevode doma in v svetu. Društvo je na svojih spletnih straneh začelo objavljati različne koristne povezave, elektronske slovarje, obvestila in seveda priporočeni cenik prevajalskih storitev. V podporo prevajalcem se je kar nekaj časa objavljal tudi seznam slabih in dobrih plačnikov prevodov, kar je nemalokrat pomagalo izterjati zapadle račune, ne da bi bilo zaradi tega treba hoditi na sodišče. Žal to pozneje predvsem zaradi Zakona o varstvu osebnih podatkov ni bilo več mogoče.

Novo dimenzijo spletnemu komuniciranju je dodala takratna članica društva Katja Benevol Gabrijelčič z uvedbo diskusijske skupine v obliki elektronskega seznama prevajalcev, ki je bil

poimenovan *Forum prevajalcev*. Ta je članom društva omogočil, da se po elektronski pošti posvetujejo o raznih prevajalskih težavah in novostih s področja prevajalske tehnologije. V Biltenu iz leta 1999 beremo, da šteje elektronski seznam »že« 55 e-naslovov, danes pa ta forum povezuje nekaj sto prevajalcev iz Slovenije in tujine.

S pojavom mednarodnih spletnih prevajalskih agencij so člani društva začeli intenzivneje sodelovati s tujimi naročniki, to pa je poleg nedvomnih prednosti prineslo tudi precej težav: kako oblikovati cene prevajalskih storitev za tujino, da bi zavarovali prevajalce pred izsiljevanjem in nelojalno konkurenco, kako preverjati likvidnost tujih naročnikov, kako od neplačnikov izterjati zapadle obveznosti in tudi kako izstavljati račune za tujino. Piko na i je julija 1999 postavila uvedba DDV, zaradi česar je bilo treba spremeniti način obračunavanja prevodov, kupiti nov računalniški program in uvesti dodatno evidentiranje.

Leta 2000 je društvo dobilo novo tajnico, Nado Primožič, jeseni 2002 pa še novo fakturistko, Karmen Resnik. Vodenje računovodstva je prevzel zunanji računovodski servis. S tem so se znižali stroški poslovanja in se je lahko znižala tudi provizija za storitve fakturiranja. Ob tem je društvo vsem, ki fakturirajo prek društva, ponudilo tudi brezplačno vodenje poslovnih knjig. Zaradi tega pa tudi zaradi potrebnih sprememb in dopolnitev računalniških programov je društvo postopoma posodabljalo računalniško opremo. Ob tem sta bila za specifične potrebe društva izdelana nov računalniški program za vodenje registra članov društva in nov program za prefakturiranje prevajalskih storitev, dopolnjen pa je bil tudi program za računovodenje. Nabavljeni so bili zmogljivejši računalniki in med njimi je bila vzpostavljena mrežna povezava.

Tudi zato je bil leta 2001 v društvu lahko vzpostavljen elektronski poštni seznam z naslovom DZTPS-info@yahoogroups.com z namenom boljše, hitrejše in enostavnejše komunikacije med člani in društveno pisarno. Vanj so bili vključeni vsi člani društva, ki so imeli elektronski naslov. Vendar ta komunikacija ni zaživela tako, kot je bilo pričakovano. Precej članov si takega povezovanja takrat ni želelo, vključenih vanj je ostalo le 290 članov. Leta 2006 je društvo zaradi racionalizacije poslovanja in prihranka poštnih stroškov skoraj v celoti prešlo na obveščanje članov po e-pošti na DZTPS-info. Ta je z novimi nastavitvami omogočal pošiljanje sporočil le v eno smer, in sicer iz društvene pisarne članom društva, in je postal tako namenjen izključno obveščanju članov. Na ta način so bila članom posredovana obvestila o seminarjih društva, ostalih dogodkih, ki so kakorkoli povezani s prevajalstvom, in tudi o sprotnih ponudbah oziroma povpraševanjih po prevodih. O spremembi funkcije elektronskega seznama je društvo obvestilo vse svoje člane in jih zaprosilo za ažurirane kontaktne podatke ter e-naslove. Utemeljeno je bilo namreč pričakovati, da so vsi prevajalci takrat že imeli svoj elektronski naslov. Odziv je bil razmeroma dober, saj se jih je od takratnih 568 članov kar 460 odločilo za prejemanje obvestil po e-pošti, 22 jih je zaprosilo za nadaljnja pisna obvestila, 86 pa se jih sploh ni odzvalo.

Leta 2005 je društvo registriralo novo domeno www.dztps.si.

Danes prejema obvestila po klasični pošti le še 33 članov, ki so to svojo željo posebej sporočili v društveno pisarno, 24 pa je takih, ki elektronskih sporočil ne želijo prejemati. Na pobudo članice društva Mojce Berce je bil oktobra 2010 ponovno vzpostavljen elektronski seznam članic in članov društva DZTPS-debate@yahoogroups.com, in sicer kot forum, namenjen komunikaciji med člani društva. Tudi tokrat se med članstvom ni prav dobro prijel, saj se je vanj vključilo le približno 10 % članov društva, dogajanje na njem pa je vse prej kot živahno.

Ena od pomembnih nalog društvene pisarne je gotovo pomoč članom pri zaračunavanju prevodov in urejanju plačila zanje. To še zlasti velja za nove člane in za zahtevnejše obračune, danes pa še prav posebej za zaračunavanje prevodov naročnikom iz tujine. V ta namen bi namreč

morali prevajalci, ki niso zavezanci za DDV, pridobiti posebno identifikacijsko številko, s čimer se samodejno vzpostavi tudi obveznost rednega mesečnega poročanja na davčno upravo, pa čeprav storitev v tujino ne bi zaračunavali vsak mesec. Tudi od kakovosti storitev društvene pisarne je odvisen občutek koristnosti društva in pripadnosti njegovih članov. V tem pogledu je finančni servis društva resnično dober, za kar gre pisarni društva posebna pohvala.

Desetletja odprta tema v delovanju društva je gotovo tudi pridobivanje naročil za člane. Ob tem je treba poseči nekoliko nazaj v zgodovino društva. Pridobivanje in delitev naročil prav gotovo nista bila med cilji društva ob njegovem ustanavljanju pred petdesetimi leti, saj so ga z namenom medsebojnega sodelovanja in uveljavljanja skupnih interesov ustanovili sami uveljavljeni strokovni prevajalci, ki so že imeli svoje naročnike. Iz arhivskega gradiva društva pa je razvidno, da so nekateri med njimi dobivali naročil več in preveč in so jih zato posredovali tudi svojim stanovskim kolegom. Eden takih je bil gotovo prvi predsednik in nato dolgoletni tajnik društva. Z uveljavljanjem društva pa je naročil na naslov društva (in ne več samo na njegove posamezne člane) prihajalo vse več. Zato se je leta 1978 upravni odbor odločil za vzpostavitev pisarne z večjim številom zaposlenih za posredovanje in obračunavanje prevodov. Kljub nekaterim kadrovskim težavam v začetnem obdobju se je leta 1985 delo v pisarni ustalilo, povečeval se je obseg naročil, zadovoljivo sta potekala tudi obračunavanje prevodov in izterjava plačil. Zato so tudi tisti člani, ki niso dobili naročil za prevode iz društvene pisarne, izdajali račune prek društva. V poročilih društva lahko zasledimo, da je bilo že leta 1988 izdanih letno okrog 7000 računov, čeprav *»naj bi okrog leta 1990 na društvo prihajalo 250 do 300 naročil za prevode, ki jih je po lastni presoji glede na poznavanje članov in takrat že vzpostavljen register po strokah in jezikih delila tajnica društva«* (PreVAJAlec, 1998). Ob takem številu naročil in takrat že zelo številnem članstvu (okrog 500 članov) je bilo pričakovano, da z delitvijo prevodov »po lastni presoji« tajnice kljub prvim poskusom doseči večjo objektivnost z vzpostavljenim registrom vsi niso mogli biti zadovoljni. Ustvaril se je vtis, da so več naročil prejeli tisti, ki so bili »bolj na očeh« in so se večkrat oglasili v društveni pisarni. Upravni odbor se je teh težav zavedal in ob zaposlitvi poslovnega tajnika leta 1988 pričakoval, da bo ta uvedel več reda pri delitvi naročil in sistematično pridobival nove naročnike. Žal pa prav pri teh dveh nalogah ni bil uspešen.

Zaradi kritike članov, da iz društvene pisarne dobijo premalo prevodov, je upravni odbor ob zaposlitvi nove tajnice sredi leta 2000 sprejel pravilnik za dodeljevanje prevodov. Vendar je nekako sočasno začelo tudi bistveno upadati število naročil, ki bi prihajala neposredno na društvo. Pri tem je poleg večje ponudbe na trgu bistveno vlogo odigral elektronski način poslovanja. Na podlagi iskalnika po članih na spletnih straneh društva so namreč naročniki sami poiskali ustreznega prevajalca, na društveno pisarno pa so se obrnili le še za kakšno dodatno informacijo. Tako so se začeli vzpostavljati neposredni stiki med naročniki in prevajalci. Če je naročnik s prevajalcem zadovoljni, se med njima vzpostavi dolgotrajno sodelovanje.

Občasno se zgodi, da se na društveno pisarno obrnejo člani, ki prevzamejo »preveliko« naročilo in bi ga radi delili s kolegi iz društva. V takih primerih tajništvo samo pomaga najti ustrezne sodelavce izmed članov društva, ki se med seboj večinoma tako in tako že poznajo in vedo drug za drugega. Ob vsem pritoževanju članov, da iz društva ni dovolj naročil, pa je zanimivo, da v društveni pisarni velikokrat ne uspejo najti prevajalca, ki bi bil pripravljen prevzeti naročilo za prevod. To velja še posebej za naročila, ki jih je treba opraviti hitro in kakovostno.

Na prelomu iz 20. v 21. stoletje so se odpirale nove možnosti zaposlovanja za prevajalce in tolmače. Že marca 1998 je Služba Vlade RS za evropske zadeve (SVEZ) objavila razpis za prosta delovna mesta prevajalcev, lektorjev, terminologov itd. Po končanem izbirnem postopku, ko se je kar nekaj članov društva tam zaposlilo, je leta 1999 sledil še javni razpis za pogodbene sodelavce. Mnogi med tistimi, ki so na tem razpisu uspeli, so bili člani DZTPS. Društvo je sodelovalo z

Evropskim parlamentom pri organizaciji konference za prevajalce, lektorje in tolmače v zvezi s potekom in načinom zbiranja prijav za delo v evropskih institucijah, ki je bila decembra 2002 v Ljubljani. Ti razpisi so bili objavljeni tudi na spletnih straneh društva. Takrat so člani v DZTPS prvič razmišljali o skupnem nastopu na javnem razpisu.

In zgodilo se je tudi to. Leta 2004 se je društvo v imenu in za račun svojih članov začelo prijavljati na javne razpise in s tem neposredno nastopati na slovenskem prevajalskem trgu. Vendar je bila konkurenca na trgu takrat že tako ostra, da s priporočenimi cenami društvo na teh razpisih ni moglo biti uspešno. O tem je bilo veliko razprav na sejah upravnega odbora in na občnih zborih, vendar je med članstvom prevladovalo stališče, naj društvo svojih priporočenih cen ne znižuje, čeprav so bili že takrat mnogi člani pripravljeni prevzemati naročila prevajalskih agencij za bistveno nižje cene.

V društvu se je pojavila pobuda za ustanovitev lastne prevajalske agencije in leta 2006 je bil sprejet sklep, da DZTPS ustanovi prevajalsko agencijo, ko bodo za to dane možnosti in ustrezna zakonska podlaga. Vsekakor bi to pomenilo, da bi se naša agencija na trgu morala soočiti s takrat že zelo hudo konkurenco. Osnovni pomislek je bil, koliko naših članov bi bilo ob visoki kakovosti, ki bi jo kot društvena agencija želeli in morali zagotavljati, pripravljeno delati za to agencijo po cenah, ki bi bile zelo verjetno precej nižje od javno objavljenih priporočenih cen društva (*Bilten 2007*).

Na občnem zboru leta 2007 je bilo dogovorjeno, da bo društvo nastopalo na trgu s svojimi ponudbami, ki bodo po dogovoru s prijavljenimi sodelujočimi člani vključevale določene popuste na priporočene cene, s čimer naj bi bilo mogoče pridobiti več dela za člane. Utemeljitev ugodnosti takega sodelovanja, ki še vedno drži in jo lahko preberemo v Biltenu iz leta 2008, je: »Ker bo provizija društva bistveno nižja od tiste, ki jo običajno obračunavajo prevajalske agencije, bodo prevajalci, ki delajo pod okriljem DZTPS, vseeno praviloma zaslužili več, kot če bi isto storitev opravili za poljubno prevajalsko agencijo doma ali v tujini.«

Pod takimi pogoji se je društvo že leta 2007 vendarle odločilo za prijavo na javni razpis Generalnega sekretariata Vlade RS, kar je ob pričakovani konkurenci agencij seveda nujno pomenilo ponudbo z nižjimi cenami od priporočenih. K sodelovanju je povabilo člane, ki so bili pripravljeni take pogoje sprejeti. Društvo se je na razpisu sicer uspešno uvrstilo med ponudnike, vendar pa je to ravnanje doživelo med članstvom tudi veliko kritičnih pripomb. Vsekakor se je izkazalo, da je bila odločitev društva v tem primeru pravilna, saj je društvo na podlagi tega razpisa svojim članom zagotovilo 755 naročil, kar je bistveno več kot kadar koli prej.

Predsednica društva je na občnem zboru leta 2009 poročala, da je društvo v okviru svoje agencijske dejavnosti *»sklenilo pogodbe s 67 prevajalkami in prevajalci in realiziranih je bilo že kar nekaj naročil za prevode. Žal ne dobimo toliko naročil, kot bi si jih vsi želeli, poglavitni razlog za to pa je vztrajanje pri razmeroma visokih cenah glede na konkurenčno ponudbo prevajalskih agencij. Društvo se žal ne more spustiti na raven cenenih prevodov, cene pa so obenem tudi razlog, da društvo ne oglašuje posebej svoje agencijske dejavnosti. Kljub temu društvo pridobiva nove naročnike. Zelo veliko je tudi takih, ki so se vmes opekli pri prevajalskih agencijah in so se ponovno vrnili k društvu. Provizija društva predstavlja odstotek v enomestnem številu. Društvo seveda ne zaračunava 30- ali 50-odstotne provizije, kakor to počenjajo nekatere prevajalske agencije, ki prevajalce plačujejo sramotno nizko.«* Prav te zadnje ugotovitve se žal niso še nič spremenile.

Leta 2009 se je tudi v društvu že pokazala gospodarska kriza. Število preko društva izdanih računov se je glede na leto 2008 zmanjšalo za dobrih 20 % pa tudi naročil je bilo bistveno manj. Podoben upad je občutila tudi agencijska dejavnost društva, zlasti pa se je kar na polovico zmanjšalo število prevodov v okviru sporazuma, sklenjenega z Generalnim sekretariatom Vlade RS. Pri tem ni šlo le za vsesplošno varčevanje in naročanje samo najnujnejših prevodov, ampak so

pomembno vlogo odigrale tudi cene, ki jih je društvo navedlo v svoji ponudbi in s katerimi se je uvrstilo komaj približno v sredino seznama ponudnikov. Zaradi vsega tega je društvo leto 2009 končalo z negativnim finančnim izidom, negativni trend finančnega poslovanja pa se kljub vsem varčevalnim ukrepom nadaljeval tudi v leto 2010.

PREVAJALSKE TARIFE

Uvedel jih je Zdenko Knez, ker je ugotovil, da ni smotrno prepuščati obračunavanje prevodov in celotno provizijo pri obračunih avtorski agenciji. Vestno jih je izpopolnjeval in sedanje priporočene cene prevajalskih storitev temeljijo na njegovem delu. Že od vsega začetka so bile tarife redno objavljane v Mostovih in potrjevane na občnih zborih društva. Prilagajale so se rasti življenjskih stroškov, vendar so upoštevale tudi »šušmarje«, ki so bili pripravljeni prevajati po nižjih cenah.

Tudi neto honorarji sodnih tolmačev so se redno objavljali v Mostovih ali pa v posebnih okrožnicah vsem članom društva. Večkrat je prihajalo do polemik z Ministrstvom za pravosodje, ker je društvo svoje cene sproti prilagajalo inflacijskim razmeram na trgu in vztrajalo, da se cene prevajalskih storitev prilagajajo rasti življenjskih stroškov.

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so se kar nekajkrat spremenila določila o tem, kaj se šteje za enostavno, kaj za strokovno in kaj za izjemno zahtevno besedilo. Lektoriranje je bilo vključeno v ceno prevoda, vendar je bila odločitev o lektoriranju prepuščena prevajalcu.

V letu 1988 se je prvič pojavila zahteva po obračunavanju v bruto cenah, »saj je za naročnika pomembno le to, koliko on plača«. Od 1. aprila 1988 pa so bila poleg samih cen postavljena tudi pravila ravnanja prevajalca in naročnika, določene so bile obračunske enote in cene z dodatki, na primer za nujnost in podobno (Mostovi 2/1988).

Po vseh teh novostih je bil cenik aprila 1988 tak:

D Z T P S
DRUŠTVO ZNANSTVENIH IN TEHNIŠKIH PREVAJALCEV SLOVENIJE - LJUBLJANA
61000 Ljubljana, Resljeva 16/1
Brzojavni naslov: DZTPS, Ljubljana
Telefon: 061 - 317 862
Tekoči račun: 50 100-678-45613

CENIK ZA OBRAČUN STORITEV DZTPS Stran: 1(2) (AP)
(Velja od 1. 4. 1988 dalje.)

Upravni odbor DZTPS priporoča članom DZTPS, da kot osnovo za obračun storitev (pisnih prevodov) upoštevajo ta cenik. V ceniku navedene cene storitev veljajo za eno avtorsko stran prevoda.

Z upoštevanjem vseh davkov in dajatev, znašajo BRUTO cene za 1 avtorsko stran prevoda:

Vrsta besedila:	Iz: V : tujega j. slovenski j.	slovenskega j. tuj jezik	tujega j.v tuj jezik
1. Enostavno	15.600 Din	18.200 Din	23.100 Din
2. Strokovno	19.700 Din	24.900 Din	30.900 Din
3. Zelo zahtevno	23.100 Din	30.400 Din	35.300 Din

Za evidenco prevajalca navajamo tudi NETO cene (honorar prevajalcu):

Vrsta besedila:	Iz: V : tujega j. slovenski j.	slovenskega j. tuj jezik	tujega j.v tuj jezik
1. Enostavno	12.161 Din	14.187 Din	18.007 Din
2. Strokovno	15.357 Din	19.410 Din	24.087 Din
3. Zelo zahtevno	18.007 Din	23.697 Din	27.517 Din

Opozorilo prevajalcem:

V obračunu vedno navedite BRUTO ceno, prav tako se z naročnikom dogovorite o bruto ceni, saj je za naročnika važna le cena, ki jo plača. Neto cene so tu navedene le za Vašo evidenco.

Obveznosti prevajalca

1. Da se pri svojem delu ravna po določilih statuta DZTPS in po načelih poklicne etike prevajalcev.
2. Da čuva tajnost vseh podatkov, s katerim se seznani med prevajalskim delom.
3. Da skrbi za kakovostno prevajalsko delo.
4. Da naročniku preda neoporečen prevod.
5. Da v besedilu prevoda, na zahtevo naročnika, izvede ustrezne popravke, če so ti upravičeni.

Obveznosti naročnika prevoda

1. Da za prevajanje dostavi jezikovno neoporečno, razumljivo in čitljivo besedilo.
2. Da prevajalcu nudi pomožno literaturo, s katero razpolaga, v jeziku v katerega je potrebno besedilo prevesti.
3. Da določi svojega strokovnjaka, če je to možno, ki bo prevajalcu svetoval pri izboru strokovnih izrazov.

Če točki 2. in 3. izostaneta, bo prevajalec uporabil strokovne izraze, ki jih smatra za pravilne.

KOLEGICE IN KOLEGI - ČLANICE IN ČLANI - DZTPS -
Vsak prvi torek v mesecu od 18. ure dalje, se dobimo pri MRAKU, Rimska cesta 4, Ljubljana, v ZOISOVI sobi.
Tako se bomo tudi tisti, ki se med seboj še ne poznamo, seznanili in nato poklepetali o vsem kar nas zanima.
VLJUDNO VABLJENI.-

CENIK ZA OBRAČUN STORITEV DZTPS Stran: 2(2) (BPN)

OBRAČUNSKE ENOTE (Velja od 1. 4. 1988 dalje.)

1. Avtorska stran prevoda obsega 30 tipkanih (tiskanih) vrstic na listu formata DIN A4 po 62 znakov v eni vrstici (štejejo tudi presledki in ločila) ali skupaj 1860 znakov.
2. Najmanjša obračunska enota je 1 avtorska stran.
3. Vsaka začeta vrstica se šteje za polno vrstico.
4. Vsaka začeta stran se računa kakor polovica strani, več kakor do polovice izpisana stran (več kakor 15 vrstic) pa se računa kakor cela stran. Če je na eni strani več kakor 30 vrstic, se vsaka dodatna vrstica obračunava kakor 1/30 (ena tridesetina) honorarja avtorske strani.
5. Tabele z besedilom se po vrsticah preračunavajo v strani z besedilom.
6. Pri tabelah, ki so izpolnjene izključno le s številkami, se po dve vrstici štejeta kakor ena vrstica prevoda.
7. Stran, ki vsebuje indekse in register se obračunava po enakih pravilih kakor stran prevoda.
8. Prostor, namenjen za risbo ali za sliko, se računa in se ne odbija od cele strani prevoda.
9. Če je namenjena za sliko, s kratkim besedilom pod njo, cela stran, potem se te strani ne šteje.
10. Besedilo na načrtih se prevaja na posebnih listih, ki se jih dostavi skupaj s prevodom.

Besedilo prevoda mora biti čitljivo, popravki so dovoljeni le izjemoma in morajo biti čitljivi.

Za izdelavo skic, risb, diagramov ipd. odgovarja naročnik, prevajalec prevede le besedilo na takšnem gradivu.

OBRAČUN PREVODA

Cena prevoda se zviša za 50% za nujni prevod in za 100% za zelo nujni prevod. Pri tem velja prevod za nujni takrat, kadar je dnevni učinek do 30% večji od norme in za zelo nujni takrat, ko je dnevni učinek do 60% večji od norme. Dnevni učinek, ki presega normo za več kakor 60% ni priporočljiv, saj zmanjšuje kakovost prevoda. Norma za oceno nujnosti prevoda je dnevni učinek, ki znaša za prevod iz tujega v slovenski jezik 5, za prevod iz slovenskega v tuj jezik 4 in za prevod iz tujega v tuj jezik 3 avtorske strani.

Pri izračunu dnevnega učinka se ne upoštevajo dan prevzema niti dan oddaje prevoda, niti vikend ali državni praznik.

Vsak prevod, ki ga je potrebno oddati istega dne, velja za zelo nujni prevod, enako velja tudi za prevod preko vikenda ali državnega praznika.

Pri prevodu iz rokopisa se cena prevoda zviša za 20 - 100%.

Pri prevodu iz zvočnega zapisa se cena prevoda zviša za 50%.

Pri pisanju prevoda z različnimi pisavami se cena prevoda zviša za 20 - 40%.

UO DZTPS

Jože Požru, l.r.

DRUŠTVO ZNANSTVENIH IN TEHNIŠKIH PREVAJALCEV SLOVENIJE LJUBLJANA

Ker je bila proti koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja inflacija tako huda, *»da je bila cena prevajalske strani v marcu realno vredna samo še okrog 60 % svoje januarske vrednosti«*, je bila leta 1988 sprejeta odločitev, da je osnova za določitev cene vrednost nemške marke (DEM). Vendar je bilo hkrati s tem treba *»opozoriti prevajalce, da je po uzancah kritični dan za izstavitev obračuna prevoda tisti dan, ko naročniku predajo svoj prevod«* (Mostovi 2/1989), saj so se cene dnevno dvigale.

V letu 1990 je bilo ugotovljeno, da zaradi takratne precenjenosti dinarja v razmerju do nemške marke, to spet ni bila prava podlaga za izračun cen, ki so se nato prilagajale gibanju povprečnih plač v Sloveniji. Posebna težava v vseh osemdesetih letih prejšnjega stoletja pa so bile v teh inflacijskih razmerah zamude v plačilu, in tudi mandatne tožbe za plačilo zapadlih računov niso pretirano učinkovale. Tudi ali predvsem zato je društvo leta 1990 izdalo posebno brošuro *Navodila za prevajalce*.

Določanje prevajalskih tarif je bila burna tema skoraj vsake seje upravnega odbora v letu 1991, ker v neustaljenih razmerah dolgo ni bilo mogoče določiti najbolj objektivnih meril zanje (rast vrednosti nemške marke, rast življenjskih stroškov, rast osebnih dohodkov, rast avtorskih honorarjev za literarne prevode itd.). Za prevajalce v svobodnem poklicu so bile cene prevodov še posebej pomembne, saj je bilo prevajanje njihov osnovni vir prihodkov, in zlasti Savin Vilhar je na to vedno znova opozarjal na vseh sejah upravnega odbora in občnih zborih. Razprave so bile prerezane s sklepom občnega zbora leta 1992, da naj bo cena ene strani strokovnega prevoda iz tujega v slovenski jezik za 35 odstotkov višja od tarife (sredine razpona) literarnega prevoda, ki jo je Ministrstvo za kulturo vsak mesec objavilo v Književnih listih časopisa Delo. To je bilo prvič, da je DZTPS oblikoval cene na podlagi javno in redno objavljenih podatkov.

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je postopoma prišlo do odločitve za delitev cenika samo na dve kategoriji težavnosti, ki sta se obdržali vse do danes (strokovno in posebej zahtevno besedilo). Priporočene cene so se še vedno usklajevale z rastjo inflacije in osebnih dohodkov v RS, začele pa so se primerjave tudi s cenami prevodov v drugih evropskih državah, vendar teh cene DZTPS še zdaleč niso dosegale. Od leta 2001 v ceniku ni več posebne postavke za prevajanje iz tujega v tuji jezik.

Ko je društvo leta 1998 odprlo svojo spletno stran na medmrežju, se je razširil krog ljudi, ki so bili obveščeni o dejavnosti društva, s tem pa se je povečala tudi možnost pridobivanja naročil za prevode doma in v svetu. Tudi to je bil razlog za spremembo načina obračunavanja. Od prvotne avtorske strani s 1320 natisnjenimi znaki, je društvo prešlo na takrat v Evropi že uveljavljen obračun po 1500 znakov brez presledkov za eno avtorsko stran. V prvi številki Biltena (1/1998) je to skupaj z ustreznimi preračuni obrazložil Tomaž Saksida, ki je več mandatov deloval v upravnem odboru društva kot tajnik in blagajnik. Kot diplomirani inženir strojništva je bil med prevajalci zelo cenjen zaradi svoje natančnosti in sistematičnosti, obe lastnosti sta se dosledno kazali tudi pri njegovi dolgoletni skrbni pripravi cenikov in njihovem rednem usklajevanju z inflacijo na podlagi natančno izdelanega sistema, tako da prevajalci ne bi bili oškodovani.

V letu 1998 je začelo društvo priporočeni cenik prevajalskih storitev objavljati tudi na svojih spletnih straneh in najmanj še celo desetletje po tem je veljalo, da je kar 90 odstotkov naročnikov prevodov upoštevalo cenik DZTPS. Upoštevali so ga tudi vsi slovenski prevajalci, ne samo člani društva, ki so se na podlagi javno objavljenih priporočenih cen društva lahko uspešno pogajali z naročniki.

Nekako po letu 2002 je bilo na trgu že mogoče čutiti več tekmovalnosti, odpiral pa se je tudi tuji trg in zlasti tuje agencije so vabile k sodelovanju slovenske prevajalce za potrebe prevajanja za Evropsko unijo. Zato ne čudita priporočilo in soglasje občnega zbora iz leta 2003, da bi morali nastopati složno in ne bi smeli z nelojalno konkurenco razvrednotiti svojega dela ter krniti ugleda slovenskih prevajalcev.

Toda prevajalski trg je šel svojo pot in leta 2008 se je začel že prav grdo sesuvati. Razlogov za to je bilo kar nekaj. Veliko in vse preveč se je govorilo o tem, da sta prevajanje in tolmačenje deficitarna poklica, in to praznino so hitro polnili mladi diplomanti Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete. Številne novoustanovljene agencije, ki so si med seboj konkurirale z vedno nižjimi cenami, so neusmiljeno izkoriščale prevajalce; ti so bili pripravljeni zanje delati že za polovico tržne cene ali celo manj. Honorar za prevode je postajal vedno bolj odvisen od prevajalčeve pogajalske sposobnosti in njegove pripravljenosti za delo po čedalje nižji ceni. Ponudbe je bilo na trgu očitno že veliko več od povpraševanja.

Društvo si je v želji, da bi pridobilo več naročil za svoje člane, prizadevalo nastopati na javnih razpisih, vendar je bilo s priporočenimi cenami nemogoče uspeti, zlasti tam, kjer je bila najugodnejša ponujena cena edino merilo. Zato po letu 2006 društvo na takih razpisih ni več sodelovalo. Ko pa se je na pobudo članov društvo prijavilo na javni razpis Generalnega sekretariata Vlade RS, je moralo v dogovoru s sodelujočimi člani ponuditi nižje cene od priporočenih. Razlog za to sta bila tudi obseg in dolgoročnost posla.

Od 15. julija 2008 velja nekoliko spremenjeni cenik priporočenih cen društva. Na njem ni več navedena vrednost DDV, obseg prevoda ali lekture se določa glede na izvirnik, nova so priporočila za konsekutivno tolmačenje in zvišana je norma oziroma dnevni učinek prevajalca. Priporočene cene strokovnim prevajalcem omogočajo, da si izborijo primerno plačilo za kakovostno in strokovno opravljeno delo, služijo pa tudi kot izhodišče pri pogajanjih z naročniki, saj so še vedno primerljive s cenami boljših prevajalskih agencij.

Res pa je, da se mora tudi večina članov društva, zlasti pri dobrih in stalnih naročnikih ter pod pritiskom konkurence, vedno pogosteje odločati za večje ali manjše popuste na te cene. Zdi se, da so svetla izjema le še sodno overjeni prevodi, za katere imajo društvene priporočene cene še vedno potrditev tudi v tarifah iz Pravilnika o sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 88/10).

KAKOVOST PREVODOV IN POKLICNA ETIKA

Člani so skrbno negovali kakovost prevodov že v začetnem obdobju društva in postavili z izpitom tudi stroge pogoje za včlanitev v društvo. Celo najstrožje v Jugoslaviji, kot se spominja Viktor Jesenik. S povečanjem potreb po prevajanju je število članov naglo naraščalo. Ker pa so bila nekaj časa merila za sprejem v društvo preohlapna, je moralo društvo posebno pozornost nameniti lektoriranju prevodov in reševanju reklamacij naročnikov. V ta namen so bile ustanovljene tudi posebne strokovne komisije, najprej za vsak primer posebej, pozneje pa so se izoblikovale stalne komisije, kot na primer komisija za kontrolo kakovosti prevodov, komisija za preverjanje jezikovnega znanja kandidatov za članstvo in ne nazadnje celo komisija za preizkus kandidatov za sodne tolmače.

Prvi osnutek Kodeksa poklicne etike strokovnega prevajalca je po naročilu upravnega odbora v sedmih točkah pripravil Janko Golias. Društvo ga je sprejelo že kmalu po ustanovitvi, decembra 1961.

Septembra 1963 je bil na IV. kongresu FIT v Dubrovniku sprejet kodeks poklicne etike prevajalcev pod naslovom Temeljna listina prevajalca (La Charte du Traducteur – The Translator's Charter); pri tem so preko Jugoslovanske zveze znanstvenih in tehniških prevajalcev dejavno sodelovali tudi člani DZTPS, zlasti Janko Golias in Viktor Jesenik. Ker listina kot najpomembnejši kodeks še vedno velja, z malenkostnimi redakcijskimi popravki, sprejetimi leta 1994 na kongresu v Oslu, je priložena zborniku v izvirnem francoskem in angleškem jeziku. Na podlagi te listine je bil sestavljen tudi Kodeks časti znanstvenih in tehniških prevajalcev Jugoslavije, ki ga imamo v društvu tudi v slovenskem prevodu iz leta 1984.

Tudi Kodeks prevajalske etike DZTPS, ki ga je upravni odbor društva sprejel 24. februarja 2005 in je objavljen na društvenih spletnih straneh, povzema vse glavne določbe iz Temeljne listine prevajalca. DZTPS, ki je od leta 1993 redni polnopravni član FIT, se s sprejetjem tega kodeksa v imenu vseh svojih članov zavezuje k spoštovanju mednarodno uveljavljenih norm prevajalske etike ter uveljavljanju pravic prevajalcev, ki izhajajo iz tega dokumenta. Celotno zadnje besedilo listine je objavljeno na spletnih straneh FIT (http://fit-ift.org).

V novembru 1963, takoj po kongresu v Dubrovniku, je slovensko Društvo strokovnih prevajalcev na izrednem občnem zboru korenito spremenilo pravila društva in vzpostavilo nov red: delo članov za društvo je prostovoljno in se ne honorira, mešetarji s prevodi ne morejo biti člani društva, najemanje prevajalcev in prekupčevanje s prevodi se kaznuje z izključitvijo, uveljavijo se načela poklicne etike.

Pomemben dejavnik za ugled in uveljavljenost društva je bilo tudi skrbno preverjanje strokovne in jezikovne usposobljenosti kandidatov za sprejem v društvo. Starejši člani se gotovo še spominjajo bolj ali manj uradno izvedenih ustnih preverjanj pred spoštovanimi starejšimi in izkušenejšimi kolegi, delovne izkušnje pa je bilo treba dokazovati tudi z že opravljenimi prevodi.

Skrb za kakovost prevodov je bila vedno eden izmed glavnih poudarkov vseh dejavnosti društva, od medsebojne pomoči do skrbi za dodatno usposabljanje. Kakovost prevodov je bila tudi ena glavnih tem na vseh jezikovnih krožkih. V vseh številkah Mostov v prvih dvajsetih ali celo tridesetih letih zasledimo opozarjanja na napake v prevodih. Obenem zasledimo tudi napotke za

reševanje reklamacij, najprej predvsem prevajalskih, pozneje pa tudi tistih, ki so posledica slabega dogovora med naročnikom in prevajalcem ter so povezane s plačilom. Zato ne čudi, da v Mostovih 1/1989 najdemo Napotke za zmanjšanje reklamacij, leta 1990, ob tridesetletnici delovanja društva, pa je DZTPS izdal posebno knjižico Navodila za prevajalce, ki sta jo pripravila Anton Omerza kot ekonomist in Jože Požru kot pravnik. Vedeti je namreč treba, da so bila to leta izredno visoke inflacije in je z zakasnitvijo plačila zaradi nejasnega dogovora z naročnikom ali reklamacije prevajalčevo zasluženo plačilo praktično splahnelo.

O pravilih za sprejem v članstvo je nazadnje vedno odločal upravni odbor na podlagi statuta in posebnih pravilnikov. Trenutno velja *Pravilnik o ugotavljanju strokovne usposobljenosti za članstvo v DZTPS*, ki je bil sprejet oktobra 2002. Zadnji sprejeti Pravilnik o licenci iz leta 2010 pa je namenjen prav zagotavljanju in dokazovanju najvišje kakovosti prevajalskega dela.

STROKOVNA PODPORA PREVAJALCEM KROŽKI, PREDAVANJA IN SEMINARJI

Že takoj po ustanovitvi je postala medsebojna strokovna pomoč ena od temeljnih dejavnosti društva. Viktor Jesenik se teh prvih prizadevanj spominja takole: »Po svojih najboljših močeh smo urejali probleme strokovnega prevajanja in prevajalcev Slovenije. Naša glavna skrb pa je bila ves čas čim boljša kakovost prevodov. Delali smo dobro, si pomagali drug drugemu, še posebno ker smo se med seboj dobro poznali – saj nas še ni bilo veliko!«

Jezikovni krožki so delovali v vseh obdobjih, a resnično so živeli le v začetku, ko je bilo članov malo in so se med seboj vsi poznali. Šlo je za tovariško prenašanje znanja in medsebojno pomoč. Na pobudo Janka Goliasa so leta 1969 začeli prirejati francoske, angleške in nemške jezikovne krožke oziroma jezikovne večere. Vsi so bili zelo dobro obiskani. Dejavnost krožkov je ponovno spodbudila Doris Debenjak po letu 1985, zlasti nemškega, ki ga je sama tudi vodila.

Zelo dejavna je bila tudi angleška sekcija, ki jo je vodil Stanko Klinar in je pripravila vrsto seminarjev in predavanj. Francosko sekcijo sta vodila Viktor Jesenik in Narcis Dembskij. Zanimivo je, da so se že takrat teh krožkov najraje udeleževali starejši člani, mlajših, ki bi tako »lektoriranje iz prve roke« najbolj potrebovali, pa ni bilo.

Janko Golias in Stanko Klinar

V letu 1999 so ponovno zaživeli angleški prevajalski večeri, ki jih je vodil Marjan Golobič. Srečanja ob četrtkih so bila namenjena razpravi in reševanju konkretnih vprašanj, na katera so prevajalci naleteli pri prevajanju iz slovenščine v angleščino in obratno. Zaradi večkrat omenjenih očitkov, da bi moralo biti društvo dejavnejše pri izobraževanju, je težko pojasniti skromno udeležbo na teh srečanjih.

Izobraževanje prevajalcev je bilo ves čas pomembna naloga društva. Tudi ali predvsem s tem

namenom je že leta 1963 izšla prva številka Mostov, ki je poleg koristnih napotkov za delo prevajalcev in sodnih tolmačev v vsaki številki objavila tudi kakšen strokovni članek in glosarček strokovnih izrazov, ki jih v splošnih slovarjih ni bilo mogoče najti.

Prve študijske večere so po treh glavnih jezikovnih skupinah pripravili leta 1969, in sicer:

- francoski študijski večer s 25 udeleženci (Jean-Charles Lombard o prevajanju iz nemščine v francoščino in obratno, Narcis Dembskij o težavah tehniškega prevajanja v industriji in Viktor Jesenik o slabi francoščini naših turističnih prospektov);
- angleški študijski večer s 66 udeleženci (Richard Knight o vrstah napak prevajanja iz slovenščine v angleščino in obratno, Zdravko Markošek o angleških prevodih v industriji in komercialnih velepodjetjih in Janko Golias o problemih prevajanja iz slovenščine v angleščino in obratno);
- nemški študijski večer s 55 udeleženci.

Obsežneje in sistematično so se usposabljanja mlajših kolegov lotili dve leti pozneje, leta 1971, in pripravili:

- za prevajalce juniorje desettedenski intenzivni tečaj nemščine, ki ga je vodila Doris Debenjak, in angleščine, ki ga je vodil Janko Golias;
- istega leta so deseto obletnico društva proslavili z dvodnevnim simpozijem, v katerega so bili vključeni francoski, nemški, španski in angleški delovni sestanki.

Po kar dolgem premoru se je društvo usmerilo v dolgoletno, dokaj sistematično dopolnilno usposabljanje svojih članov na seminarjih, ki so jih najprej vodili predavatelji s Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer se je prav v tistem času prevajalstvo že uveljavljalo kot dodatna študijska smer, pozneje pa tudi člani društva in drugi predavatelji. In tako se je začelo, najprej s predavanji.

Leto 1986:

- Predavanje Janeza Orešnika o jezikovnih vidikih teorije prevajanja – Družbeni pomen prevajanja
- Predavanje Dušana Gabrovška o splošnih enojezičnih slovarjih angleškega jezika za prevajalce – Razgledi po slovarjih
- Predavanje Velemirja Gjurina o prevajanju v slovenščino
- Predavanje Philipa Burta – Most common translation mistakes
- Predavanje Margaret Davis – Stilna (ne)ustreznost
- Predavanje Alistairja Wooda – Business English

Leto 1987:

- Vaje: Philip Burt – Korektura prevoda
- Vaje: Stanko Klinar – Analiza napak
- V sodelovanju z Andragoškim društvom je bil organiziran prvi multimedijski seminar poslovnega komuniciranja v francoščini za prevajalce in vodstvene kadre.
- V sodelovanju z Andragoškim društvom je bil organiziran seminar francoskega poslovnega jezika – Bančna in pogodbena francoščina.
- V sodelovanju s hrvaškim društvom znanstvenih in tehniških prevajalcev je bilo organizirano zelo uspešno posvetovanje v Portorožu – Prevajanje in zunanja trgovina (hrvaški referenti so bili Mladen Baron, Siniša Turina, Miroslav Isaković, Smiljana Nikolić

in Milan Trešnjić, slovenski pa Lidija Šega, Marjan Golobič in Anton Omerza).

Posvetovanje v Portorožu

Skrb za izobraževanje prevajalcev v vseh možnih oblikah je bila in je eno od osnovnih poslanstev DZTPS. Zato ne čudi tesno sodelovanje s predavatelji in lektorji Filozofske fakultete v Ljubljani, ki so na naših predavanjih in seminarjih vrsto let usposabljali prevajalce. Mnogi med njimi so naši zvesti in dejavni člani, kot na primer Stanko Klinar, Margaret Davis, David Limon in drugi. Društvo je tudi finančno podprlo začetke študija prevajalstva na tretji stopnji (specializacija), najprej neposredno, nato pa z avtorskimi honorarji za predavatelje, ki so društvu v zameno pomagali izvajati seminarje. Seminarska dejavnost društva se je posebej razvila v letih 1988–1992, saj je bila priprava seminarjev ena od glavnih zadolžitev poslovnega tajnika društva Antona Omerze.

Leto 1988:

- Študijski večeri po posameznih jezikih so bili pogosti in redni. Poročilo v Mostovih (1/1989) navaja: »Od oktobra do konca leta se je zvrstilo 6 predavanj, po dve iz vsakega jezika. Jezikovnih sekcij se je udeležilo 124 prevajalcev, od teh nemške sekcije 57, angleške 46 in francoske 21. Zanimivo je, da je bilo med udeleženci več prevajalcev iz izvenljubljanskih regij kot iz ljubljanske ter da je bilo okrog 40 odstotkov udeležencev nečlanov društva.«
- Med predavanji angleške sekcije sta bili morda posebej zanimivi predavanje Marjana Golobiča o nepravih prijateljih pri prevajanju v angleščino in predavanje odvetnika Gregorja Velkaverha o pravosodnem sistemu VB in ZDA ter o uporabi prava.
- Nemška sekcija je organizirala tri predavanja Nikolaja Tarasova o jeziku nemških pravnih listin.

Leto 1989:

- Intenzivno delo jezikovnih sekcij se je nadaljevalo z 22 sestanki, predavanji in vajami, ki se jih je udeležilo več kot 300 prevajalcev, od katerih je bila le dobra polovica članov DZTPS.
- Predavanja in vaje angleške jezikovne sekcije so vodili:

Stanko Klinar: Samostalniškost v angleškem jeziku v primerjavi s slovenskim jezikom in prevajanje manjšalnic;

Philip Burt: Analiza prevodov v angleški jezik in Error analysis;

Margaret Davis: Besedni red, Contrastive aspects of adverbial placement in English and Slovene;

Dušan Gabrovšek: Translating and lexical problems;

Lidija Šega: Angleški prevod licenčne pogodbe in Pomen pravilnosti prevajanja pogodb.

- V nemški sekciji je Marija Kiefer pripravila vaje o pomenskih niansah v najemni pogodbi, Majda Senčar je predavala o sintaksi pri nemških pogodbah, Nikolaj Tarasov pa o investicijskih pogodbah.
- V novembru je bilo društvo v sodelovanju z bosenskim društvom soorganizator posvetovanja v Sarajevu z naslovom *Osiguranje kvaliteta prevoda za potrebe privrede*, saj so se takrat med društvoma spletle prijateljske vezi. Referate DZTPS so pripravili Lidija Šega, Marjan Golobič in Anton Omerza.
- Novembra je bil tudi prvič organiziran dvodnevni seminar angleškega prevajanja, ki ga je vodil Alan McConnell-Duff in je dejansko pomenil prelomnico v izobraževanju slovenskih prevajalcev. Kot je rekla ena od udeleženk: *»Do sedaj smo dobivali na seminarjih le slovnične drobce, ki jih potrebujemo pri prevajanju. Tukaj pa od nekoga prvič dobivamo neposredne napotke za prevajanje, in to na način, ki nam je všeč in ga tudi razumemo. Šele sedaj vidimo, kakšno strokovno izpopolnjevanje potrebujemo.«* (Mostovi, 1/1990)
- Začelo se je računalniško usposabljanje prevajalcev in novembra je v izobraževalnem centru Mikro Ade potekal začetni tečaj računalništva, naslednje leto pa še dva za urejevalnike besedil, Wordstar 2000 in MS Word.

Leto 1990:

- Dva italijanska seminarja je pripravila Ines Perkavac, predavatelj pa je bil Antonino Principato, Kako prevajamo ter Pravna in turistična terminologija v italijanščini.
- Organizirana sta bila dva seminarja za slovenski jezik. Na enem je Marta Kocjan - Barle predstavila Pravila novega slovenskega pravopisa s poudarkom na uporabi ločil, drugega pa sta vodila Marta Kocjan - Barle (pravopis) in Velemir Gjurin.
- Alan McConnell-Duff je vodil dva dvodnevna seminarja angleškega prevajanja, skupaj z Marjanom Golobičem pa sta pripravila še dvodnevni angleški seminar z analizo prevodov iz družboslovja in poslovnega življenja.
- Prvi francoski seminar je pripravila Špela Kutin, sodelovala pa sta še Borislava Šavli in Narcis Dembskij.

Leto 1991:

- Antonino Principato je imel predavanje z naslovom Pravna terminologija pri prevajanju v italijanščino.

Antonino Principato predava o pravni terminologiji pri prevajanju v italijanščino.

- Pavel Apovnik, pravnik, koroški Slovenec, soavtor nemško-slovenskega slovarja pravnih in poslovnih izrazov (avstrijsko pravno izrazoslovje), je imel aprila seminar o avstrijskem sodnem in upravnem izrazju.

- Alan McConnell-Duff je pripravil dva seminarja: enega o poslovnem angleškem jeziku, drugega pa o prevajanju v angleščino in pisanju strokovnih besedil v angleščini.
- Prvi ruski seminar je pripravila Darinka Jezovšek - Ivanuša. Predavala sta prof. Sever in prof. Lobačova s Filozofske fakultete, Nikolaj Safonov pa je prispeval tematsko razpravo.

Leto 1992:

- Jelka Mayer – Finančno-ekonomska terminologija v nemščini
- Pavel Apovnik je predaval o kraticah v avstrijskem pravnem jeziku. Poleg tega pa je imel skupaj s Tomažem Longyko v Bohinju še dvodnevni seminar za člane društva o pogodbah in sporazumih v okviru ITTC.
- V tem letu je društvo prvič organiziralo tudi seminar za hrvaško govorno področje, in sicer je dr. Ivo Pranjković predaval o novostih v sodobnem hrvaškem jeziku in o pasteh pri prevajanju v hrvaščino.
- Posvetovanje Alpe-Jadran v Portorožu z 32 strokovnimi referati o izobraževanju prevajalcev, računalništvu in prevajanju, jezikovnih in terminoloških vprašanjih, tolmačenju in čezmejnem povezovanju prevajalcev. Marjan Golobič je ob tem posvetovanju vodil tudi posebno računalniško delavnico.
- Francoska sekcija je organizirala dve strokovni predavanji, ki sta ju imeli Lea Caharija in Dušana Findeisen.
- Tudi v tem letu sta Alan McConnell-Duff in Marjan Golobič pripravila dva dvodnevna seminarja za prevajalce v angleščino, ki so se ju udeležili naši člani, vendar tokrat v okviru novoustanovljenega Mednarodnega izobraževalnega centra prevajalcev (ITTC – International Translation Training Centre) v Bohinju, s katerim naj bi se uresničila želja Alana McConnella-Duffa o mednarodni prevajalski šoli. Žal je bil tak projekt finančno neizvedljiv.

Leta 1992 je prenehalo delovno razmerje Antonu Omerzi, ker društvo v zaostrenih ekonomskih razmerah ni več zmoglo tolikšnega stroška za plače zaposlenih. Nekaj časa je društvo organiziralo manj lastnih seminarjev. V tem času je vsem svojim članom krilo del kotizacije za seminarje, ki jih je organiziral Anton Omerza, najprej v okviru Mednarodnega izobraževalnega centra prevajalcev (ITTC) v Bohinju, ki je bil ustanovljen leta 1992 in je deloval v okviru Gea Collegea (glej članek v Mostovih 1/1992), pozneje pa v okviru lastnega podjetja OST.

Predavanja in seminarji, ki jih je društvo organiziralo po letu 1992:

Leto 1993:

- Marjan Golobič je predaval o novostih v računalniško podprtem prevajanju.
- Profesor Silić z zagrebške filozofske fakultete je vodil seminar o hrvaškem funkcionalnem jeziku.
- Stanko Klinar in Roger Metcalfe sta v Ljubljani vodila angleški jezikovni seminar o rabi člena.
- Anton Omerza je vodil seminar o potrebnem podjetniškem znanju za prevajalce ob izdaji svoje knjige na to temo – Podjetništvo za prevajalce.

Leto 1994:

- Stanko Klinar in Roger Metcalfe sta ponovila angleški jezikovni seminar še v Velenju.

- Društvo je pripravilo srečanje z Gordonom Stuartom, prevajalcem in jezikoslovcem s Škotskega. (Pogovor z njim je bil objavljen v Mostovih 1994.)

Leto 1995:

- Profesor Peter A. Schmitt z univerze v Germesheimu je predaval na temo Technical Writing: Mode, Bedrohung oder Chance. Predavanje je objavljeno v Mostovih 1995/96.

Leto 1998:

- Profesor Peter Bretthauer z univerze v Heidelbergu je predaval za člane društva in profesorje s Filozofske fakultete.
- Jelica Porenta je organizirala dva makedonska seminarja. Osemurni seminar o uporabi makedonskega knjižnega jezika pri službenem in javnem komuniciranju je vodil Duško Bogdanovski, profesor makedonskega jezika in književnosti iz Skopja. Na naslednjem seminarju pa je makedonsko upravnopravno izrazje predstavil odvetnik Risto Djordjiev, ki je članom društva in sodnim tolmačem predal tudi glosar makedonskih upravnopravnih izrazov s 1000 gesli. Oba seminarja sta bila v prostorih društva, saj krog udeležencev ni bil velik. Seminarja se je udeležilo osem članov društva.
- Marjan Golobič, ki se je takrat po štirih letih vrnil iz Bruslja, je pripravil celodnevni seminar o terminologiji Evropske unije. Udeležilo se ga je kar 60 članov društva.

Leto 1999:

- Tim Johns z univerze v Birminghamu je vodil delavnico o uporabi računalniškega programa Microconcord.
- Marjan Golobič je vodil angleške prevajalske večere.

Leto 2000:

- Špela Vintar s Filozofske fakultete v Ljubljani je pripravila in vodila dvodnevni seminar o računalniških pripomočkih za prevajalce – Iskanje informacij in prevajalska orodja.
- Katja Benevol Gabrijelčič je pripravila sklop šestih začetnih in dveh nadaljevalnih tečajev o uporabi interneta za prevajalce.

Leto 2001:

- Alan McConnell-Duff je vodil seminar o uradnem dopisovanju: Delicate Matters – Dealing with Difficulties in Official Correspondence.
- Šarolta Godnič Vičič je vodila štiriurno delavnico o konkordancah za začetnike.

Zaradi velikega interesa članov in kadrovske okrepitve v pisarni društva je po letu 2001 ponovno zaživela društvena seminarska dejavnost. Strokovni seminarji so se vrstili praktično vsak mesec, kot je razvidno s spodnjega seznama. Vsi seminarji društva so bili za člane brezplačni in morda so se članom društva prav zato zdeli tako samoumevni, da so se nanje prijavljali, potem pa se jih preprosto niso udeležili, ne da bi se prej odjavili. To je vse od leta 2005 povzročalo nemalo težav pri sami organizaciji in prav zato je bil septembra 2007 uveden simbolični prispevek za udeležbo na seminarju v višini 10 EUR. Ker pa je med člani že v letu 2008 začelo upadati zanimanje za strokovne seminarje, se je leta 2009 upravni odbor društva odločil, da se organizacija izobraževanj začasno prekine. Med letoma 2002 in 2009 so bili tako organizirani naslednji seminarji, ki so podrobneje predstavljeni na spletnih straneh društva:

Leto 2002:

- Marta Kocjan - Barle: Novi slovenski pravopis
- Stanko Klinar: Pasti slovenščine
- Jaroslav Lajovic: Seznanitev z WordFastom (tri seminarji)
- Manica Lipec: Priročnik poslovne in protokolarne angleščine
- Šarolta Godnič Vičič: Konkordance za začetnike (ponovitev delavnice)

Leto 2003:

- Ksenija Leban: Uvod v poslovno tolmačenje
- Marina Einspieler: delavnica Vaje iz prevajanja pravnih besedil
- Stanko Klinar: Prevajalsko popoldne
- Lidija Šega: Predstavitev podjetja in letno poročilo
- Alan McConnell-Duff: Lektoriranje v angleščini
- Neža Rojko: delavnica Uvod v nego glasu in kulturo govora
- Doris Debenjak: Prevajanje iz nemškega jezika in obratno
- David Limon: Promotional texts in Slovene and English

Leto 2004:

- Marina Einspieler: Sodni in upravni postopki v Avstriji in Nemčiji
- Alan McConnell-Duff: Style & Register in English with reference to Slovene-English translation
- Paul McGuiness: Technical writing in English
- Lidija Šega: Sopomenke in razlike med njimi – Synonyms and near synonyms – are they really?
- Sandro Paolucci: Italijanska poslovna korespondenca
- Irena Androjna: Slogovna ustreznost besedil v slovenskem jeziku
- Breda Zužič Žerjal: Terminologija Evropske unije v francoščini
- Lidija Šega: Poimenovanja v slovenščini in angleščini

Leto 2005:

- Peter Holozan in Miro Romih: Amebisova računalniška orodja za pomoč pri prevajanju
- Marina Einspieler: Sodni postopki v Avstriji in Nemčiji
- Jean McCollister: Principles of plain English
- Sandro Paolucci: Izrazje EU v italijanščini
- Neža Rojko: Kako smo kaj z našim glasom? Uvod v nego glasu in kulturo govora
- Florence Gacoin Marks: Prevajanje v francoščino
- Jean McCollister: Prepositions and parallel structures in English
- Breda Jakopič: Računovodski izkazi in finančno poročanje v angleščini
- Amalija Maček Mergole: Prevajanje besedil EU in pravnih besedil (nemščina)

Leto 2006:

- Breda Negro Marinič: Politično izrazje v angleščini
- Ksenija Leban: Osnove zapisovanja pri konsekutivnem tolmačenju
- Rada Lečič: Sklanjanje tujih imen
- Marjan Pikelj: Finančno izrazje v španščini
- Florence Gacoin Marks: Uporaba in prevajanje predlogov, prevajanje znanstvenih člankov
- Marina Einspieler: Poimenovanje slovenskih krajevnih imen in znamenitosti v nemščini
- Rada Lečič: Raba vejice
- Simon Krek: Predstavitev Velikega angleško-slovenskega slovarja Oxford – DZS in korpusa FidaPLUS

Leto 2007:

- Milena Stubljar - Dragoš: Prevajanje farmacevtskih besedil
- Stanko Klinar: Napake pri prevajanju v angleški jezik
- Neža Rojko: Kako smo kaj z našim glasom? Nega glasu in kultura govora
- Marjeta Vrbinc: Frazeologija, njena slovarska obravnava in prevajanje
- Jacqueline Oven: (Ne)sobivanje člena in predloga v francoščini
- Stanko Klinar: Napake pri prevajanju v angleški jezik (II. del)
- Rada Lečič: Pogoste slovnične in pravopisne napake

Leta 2008:

- Lidija Šega: Prevajalski orehi ("Knotty issues")
- Miran Željko: Osnove Tradosa (2 seminarja)
- Alenka Vrbinc: Kako najhitreje do slovničnih informacij pri prevajanju v angleščino?
- Miran Željko: Viri na internetu za prevajalce
- Jacqueline Oven: L'acquisition du vocabulaire en français: une histoire qui n'en finit jamais! (Osvajanje besedišča v francoščini: zgodba brez konca)
- Stanko Klinar: Pasti prevajanja iz angleščine v slovenščino (in nasprotno)
- Rada Lečič: Raba velike in male začetnice v slovenskem jeziku

Leta 2009:

- Miran Željko: Osnove Tradosa
- Miran Željko: Trados – nadaljevalni seminar

KNJIŽNICA DRUŠTVA

Prvo obvestilo o društveni knjižnici, takrat še v stanovanju Zdenka Kneza, je bilo objavljeno že v četrti številki Mostov, leta 1964. Nato pa so v skoraj vsaki naslednji številki poročali o novih knjigah, ki so bile deloma kupljene, pogosto pa tudi podarjene.

Takoj po preselitvi v prostore na Resljevi cesti 1 je bila prevajalcem na voljo bolj dostopna knjižnica strokovne literature z raznih strokovnih področij, slovarji in priročniki ter obsežne enciklopedije: angleška Encyclopaedia Britanica v 23 knjigah, francoska Grand Larousse Encyclopedique v 12 knjigah in španski Diccionario Encyclopedico Abreviado v 7 knjigah.

Ko se je v društvu leta 1988 redno zaposlil Anton Omerza kot poslovni tajnik, je bila njegova prva naloga ureditev društvene knjižnice. DZTPS je tako že septembra 1988 kot drobno brošurico izdal ***Seznam strokovne knjižnice***, skupaj s pravili poslovanja in izposoje. Takrat je imela knjižnica 8 enciklopedij in 4 velike slovarje, med splošnimi jezikovnimi slovarji pa 10 jugoslovanskih, 13 nemških, 6 angleških, 4 francoske, 8 italijanskih in 6 ruskih. Med strokovnimi slovarji je bilo 23 splošnih tehničnih, 8 za elektrotehniko, 6 za gradbeništvo, 12 za računalništvo in informatiko, 3 za foto- in kinotehniko, 9 za ekonomijo in pravo, 6 za medicino, 3 za tekstil, 3 za geografijo, 3 za promet, 1 za grafično umetnost in 1 za rudarstvo. Poleg navedenega je bilo še 20 strokovnih knjig z različnih področij in v različnih jezikih ter 33 različnih glosarjev. Skupaj torej 170 naslovov in približno 300 knjižnih enot.

Selitev društvene knjižnice v nove prostore na Petkovško nabrežje 57

Knjižnični fond se je dopolnjeval, društvo pa je s tem seznanjalo člane. Tako na primer Mostovi 2/1989 objavljajo seznam 38 novih slovarjev in glosarjev. Ob tridesetletnici društva v letu 1990 je knjižnica štela že 300 naslovov.

V letu 1993 je knjižnica štela 538 naslovov. Članici društva Alenka Novak in Dolja Spirova - Stefanija sta jo uredili tako, da je bila enostavneje uporabna za člane društva.

Ponovna ureditev knjižnice je potekala od jeseni 2000 do marca 2001. Katalogiziranih je bilo 1158 enot, klasificiranih v 35 vsebinskih področij, v skladu s specifikami specialne knjižnice. Izdelan je bil tudi računalniški program za vodenje knjižnice, vendar knjižnica ni zaživela. Izposoje je bilo v zadnjih desetih letih zanemarljivo malo. Nad listanjem po slovarjih in glosarjih so namreč prevladale elektronske oblike slovarjev, glosarjev in drugih virov, dostopnih na internetu, zato so člani upravnega odbora društva soglašali, da se nabava novih knjig ustavi.

Kar nekaj knjig in glasil, v glavnem podarjene knjige in brezplačna glasila, se je po letu 2001 še nabralo, vendar te enote niso bile niti katalogizirane. Glavni razlog za to je, da v zadnjih letih ni več nobenega zanimanja za obisk knjižnice ali izposojo. Tu je elektronski dostop do strokovnih gradiv pač naredil svoje in društvena knjižnica je danes žal bolj ali manj le še lepa kulisa, pred katero se člani društva srečujejo in sestankujejo.

»Lepa kulisa«, pred katero se člani društva vsa leta srečujejo in sestankujejo

MOSTOVI DZTPS

Marca 1963 je na pobudo Janka Goliasa izšla prva številka društvenega glasila Mostovi. Glasilo je izhajalo v ciklostirani obliki, v formatu A 4 in po potrebi.

Mostovi so bili poleg obveščanja članov namenjeni predvsem izmenjavi izkušenj in strokovnega izrazja. Izhajali so občasno, glede na to, kako so se zbirali gradivo in novice. Druga številka je izšla junija 1963, tretja novembra 1963, četrta junija 1964, peta avgusta 1965, šesta decembra 1968 in sedma julija 1970.

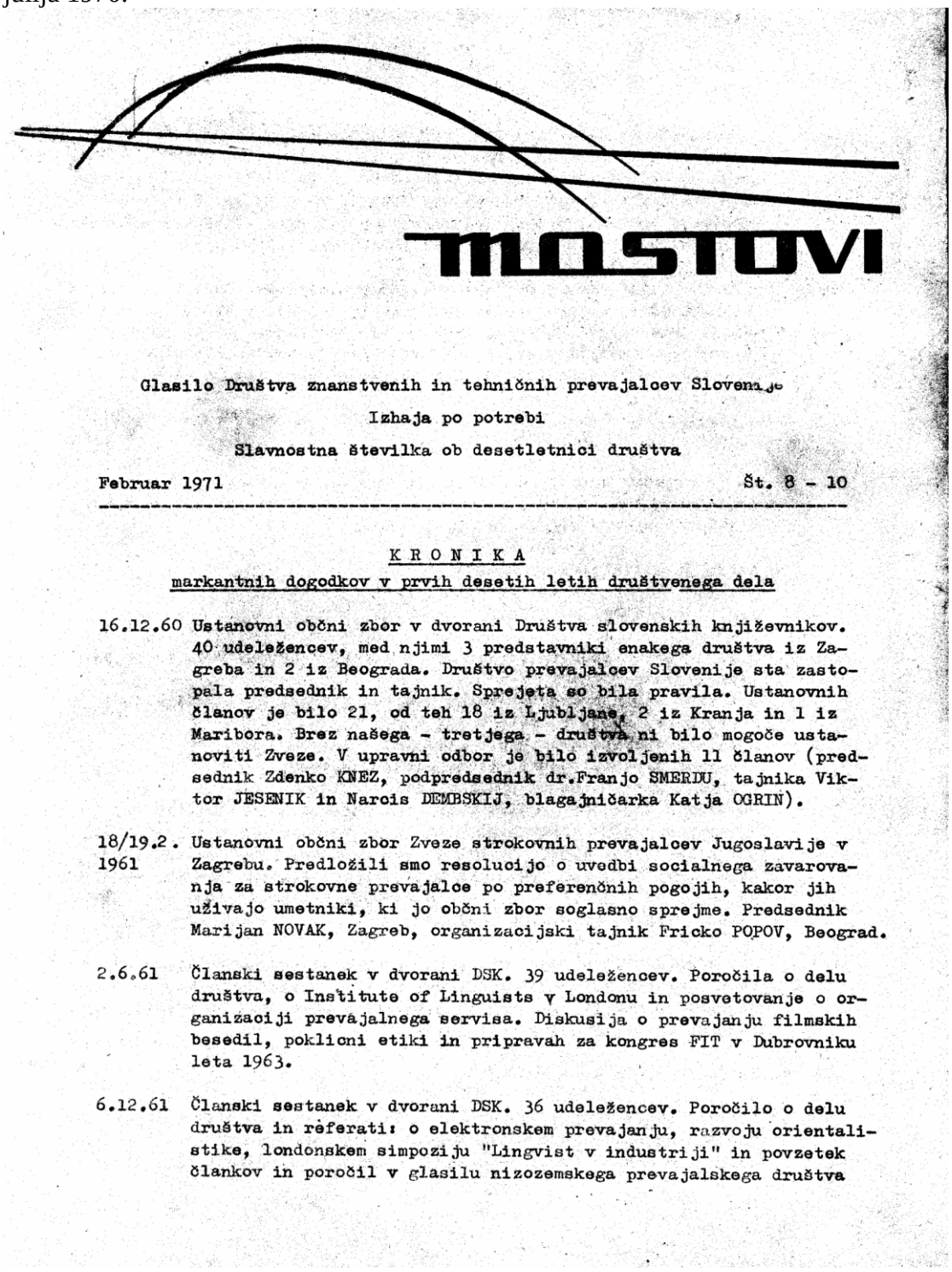

MOSTOVI

Glasilo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije

Izhaja po potrebi

Slavnostna številka ob desetletnici društva

Februar 1971 Št. 8 - 10

KRONIKA

markantnih dogodkov v prvih desetih letih društvenega dela

16.12.60 Ustanovni občni zbor v dvorani Društva slovenskih književnikov. 40 udeležencev, med njimi 3 predstavniki enakega društva iz Zagreba in 2 iz Beograda. Društvo prevajalcev Slovenije sta zastopala predsednik in tajnik. Sprejeta so bila pravila. Ustanovnih članov je bilo 21, od teh 18 iz Ljubljane, 2 iz Kranja in 1 iz Maribora. Brez našega - tretjega - društva ni bilo mogoče ustanoviti Zveze. V upravni odbor je bilo izvoljenih 11 članov (predsednik Zdenko KNEZ, podpredsednik dr.Franjo SMERDU, tajnika Viktor JESENIK in Narcis DEMBSKIJ, blagajničarka Katja OGRIN).

18/19.2. 1961 Ustanovni občni zbor Zveze strokovnih prevajalcev Jugoslavije v Zagrebu. Predložili smo resolucijo o uvedbi socialnega zavarovanja za strokovne prevajalce po preferenčnih pogojih, kakor jih uživajo umetniki, ki jo občni zbor soglasno sprejme. Predsednik Marijan NOVAK, Zagreb, organizacijski tajnik Fricko POPOV, Beograd.

2.6.61 Članski sestanek v dvorani DSK. 39 udeležencev. Poročila o delu društva, o Institute of Linguists v Londonu in posvetovanje o organizaciji prevajalnega servisa. Diskusija o prevajanju filmskih besedil, poklicni etiki in pripravah za kongres FIT v Dubrovniku leta 1963.

6.12.61 Članski sestanek v dvorani DSK. 36 udeležencev. Poročilo o delu društva in referati: o elektronskem prevajanju, razvoju orientalistike, londonskem simpoziju "Lingvist v industriji" in povzetek člankov in poročil v glasilu nizozemskega prevajalskega društva

Ena od zgodnejših številk Mostov

Že prve izdaje Mostov so bile vsebinsko izredno kakovostne, večkrat tudi zelo obširne. Odslikavale so vse težave, na katere so prevajalci naleteli (status, kodeks etike, ceniki itd.), vsebovale strokovne članke, ponujale zanimive glosarje, izčrpno so poročale tudi o sejah upravnega odbora in o občnih zborih. Žal se je kar nekaj prvih številk izgubilo. Bibliografija Mostov od leta 1963 do leta 1990 je bila objavljena v drugi številki Mostov iz leta 1990.

Dolga leta je bil glavni pobudnik in urednik Mostov poleg Janka Goliasa tudi Viktor Jesenik. Po letu 1973, ko je izšla dvojna številka, so Mostovi za nekaj let utihnili in šele od leta 1980 so spet izhajali nekoliko bolj redno. Omeniti je treba posebno številko Mostov iz leta 1984, ki je na več kot 70 straneh nanizala popravke h Gradovemu Velikemu slovensko-angleškemu slovarju.

Leta 1985 so Mostovi zaživeli v prenovljeni in tiskani obliki kot strokovno glasilo društva. Ob tem se je spremenila tudi njihova zunanja podoba. Leta 1989 se je nato spremenila tudi naslovnica (s shematizirano podobo sveta v temno modri barvi na nežno modrih platnicah). Leta 1994 so samo na dveh naslednjih številkah naslovnico ponovno zamenjali, potem pa se je leta 1997 na naslovnici pojavila fotografija ljubljanskega Tromostovja, ki se je ohranila vse do danes. Od leta 2000 je fotografija na platnicah tonirana v živo modri barvi.

Vsebinsko so Mostovi vsa leta sledili razdelitvi na več vsebinskih sklopov in uvajali stalne rubrike, kot so na primer strokovni članki, predstavitve, prevajalska delavnica (z glosarji), koristne informacije za prevajalce in o delu društva, poročila o posvetovanjih in seminarjih, novice iz prevajalskega sveta ter novosti založb, recenzije novih knjig in slovarjev itd.

Delo urednika in uredniškega odbora je bilo v nekaterih obdobjih brezplačno, včasih pa so bili uredniki za svoje delo tudi nagrajeni. V letih od 1988 do 1992 je bilo urejanje glasila sestavni del nalog poklicnega poslovnega tajnika. Avtorski prispevki v Mostovih so bili honorirani šele od leta 1989, ker je uredniški odbor želel razširiti krog avtorjev strokovnih člankov. Glavni uredniki Mostov so bili:

1963–1970 Janko Golias
1971–1979 Zdenko Knez
1980–1984 Viktor Jesenik
1985–1993 Tone Omerza
1994–1996 Savin Vilhar (leta 1994 v sodelovanju z Vlasto Vajda kot odgovorno urednico)
1997–2001 Miran Željko
2002– Mojca M. Hočevar

Sestanek uredniškega odbora Mostov – od leve proti desni Lidija Šega, Zdravko Markošek, Viktor Jesenik, Nenad Žujo in Anton Omerza

Med dolgoletnimi člani uredniškega odbora je treba omeniti (po zaporedju vključevanja) Janka Goliasa, Zdenka Kneza, Jožeta Zupančiča, Viktorja Jesenika, Narcisa Dembskija, Majo Dolanc, Tomaža Longyko, Andrejo Markovič, Leona Kreka, Jožeta Kokoleta, Nado Colnar, Zdravka Markoška, Dušana Voglarja, Marjana Golobiča, Ines Perkavac, Savina Vilharja, Antona Omerzo, Alana McConnella-Duffa, Lidijo Šega, Mirana Željka, Nike Kocjančič Pokorn, Boštjana Zupančiča, Alenko Vrbinc, Marjeto Vrbinc in Primoža Jurka.

Za likovno in grafično podobo Mostov je med letoma 1986 in 1997 skrbel Nenad Žujo, ki je tudi avtor naslovne fotografije, neutrudna lektorja pa sta bila Nada Colnar za slovenski jezik od leta 1990 do leta 2006 in Alan McConnell-Duff za angleški jezik od leta 1999 do leta 2010. Večino fotografskega gradiva je vse do leta 1977 prispeval član društva Savin Vilhar.

Vsebinsko so se posamezne številke Mostov med seboj razlikovale v skladu s potrebami društva in njegovega članstva. Sprva informativno glasilo društva je postopoma preraščalo v strokovno revijo. Na začetku so v glasilu prevladovali obvestila o delu društva in praktični nasveti prevajalcem za boljšo kakovost prevodov, zlasti po letu 1985 pa so v Mostovih vedno več prostora našli strokovni članki o prevajanju in delu z računalniki ter napotki za čim uspešnejše poslovanje. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so poglavitni del revije že obsegali strokovni članki, po letu 2000 pa so Mostovi že zelo upravičeno nosili novo oznako »strokovno glasilo Društva znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije«. Po 40 letih izhajanja so Mostovi leta 2006 prerastli v znanstveno revijo in se uvrstili na seznam znanstvenih revij v skladu z mednarodnimi bibliografskimi standardi. S tem se je glasilo društva tudi po poimenovanju usmerilo vse bolj na znanstveno področje in postalo periodična znanstvena publikacija. Vzporedno s takim razvojem Mostov je vlogo informativnega glasila za člane društva prevzel Bilten DZTPS.

Ker je med pogoji za vpis na seznam znanstvenih revij tudi ustrezen odstotek znanstvenih prispevkov v publikaciji, se delež znanstvenih člankov in prispevkov v Mostovih povečuje. Uredniški odbor pri tem dosledno upošteva vodilo, da revija objavlja članke in prispevke s prevajalskih področij uporabnega jezikoslovja, se pravi take, ki so uporabni in koristni pri izobraževanju in izpopolnjevanju prevajalcev, tolmačev, učiteljev tujih jezikov in slovaristov. Temu ustrezno se v zadnjih letih prilagaja tudi uredniški in svetovalni odbor, v katerega je zdaj vključenih več domačih znanstvenikov.

Novi status Revije za strokovne, znanstvene in tehniške prevajalce je bil definiran tudi v statutu društva: *»Mostovi DZTPS so revija za strokovne, znanstvene in tehniške prevajalce, ki jo izdaja Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije. Revija objavlja aktualne strokovne in znanstvene članke, terminološke glosarje, informacije in druge prispevke o prevajanju ter predstavitve, recenzije, kritike in ocene strokovne literature, računalniških orodij ter spletnih virov, koristnih pri prevajanju. Prispevki so v slovenskem, angleškem in drugih modernih jezikih. Taka programska zasnova izpolnjuje s statutom določen namen in cilje delovanja društva in omogoča izkazovanje znanstvene kakovosti, ki ji stroka priznava nacionalno pomembnost in mednarodno odmevnost. Revija obenem zagotavlja informiranje domače in tuje strokovne javnosti o dosežkih na področju prevajanja.«* Podrobnosti glede nastajanja oziroma izdajanja revije pa bo treba še urediti v posebnem pravilniku.

V zadnjih letih se izdajajo obsežnejše dvojne številke, kar hkrati pomeni, da revija izide samo vsako drugo leto. Mostovi vsa leta izhajanja ohranjajo in še izboljšujejo visoko kakovostno raven, zato je zanimanje zanje veliko tako med člani društva kot tudi med drugimi prevajalci. Povzetki člankov so objavljeni na spletnih straneh društva.

STROKOVNI ČLANKI IN GLOSARJI V MOSTOVIH DZTPS

Strokovni članki so našli mesto v vseh številkah Mostov in zanimivo je spremljati, kako so se spreminjali po zahtevnosti, obsežnosti in ne nazadnje tudi po kakovosti. V prvih številkah so bili zlasti usmerjeni v pomoč prevajalcem za boljše in pravilnejše prevajanje in so opozarjali na pogoste napake. Pisala sta jih predvsem člana uredniškega odbora Viktor Jesenik in Janko Golias. Od sedme številke dalje pa so strokovni članki obsežnejši in med njimi so tudi pripombe na Slovenski pravopis in Slovar slovenskega knjižnega jezika, kar je sprožilo polemiko s SAZU, ter dokaj kritične recenzije takrat razpoložljivih novih slovarjev za srbohrvaščino, nemščino, francoščino in italijanščino. Uredniški odbor je k pisanju strokovnih člankov poleg svojih članov pritegnil še profesorje in lektorje z univerze, na primer Madeleine Duff, Janeza Orešnika, Dušana Gabrovška, Stanka Klinarja, Margaret Davis, Špelo Vintar, Davida Limona in mnoge druge. Strokovni članki v Mostovih so pogosto povzemali ali dopolnjevali tudi predavanja in strokovne seminarje, ki jih je organiziralo društvo.

Če bi zbrali in v posebni publikaciji ponatisnili strokovne članke, ki so se v teh petdesetih letih zvrstili v Mostovih, bi bil to prav gotovo izjemen prevajalski učbenik. Zlasti za mlajše prevajalce bi bilo ob vsej strokovni literaturi, ki jo imajo danes na voljo, zelo koristno prelistati tudi vse številke Mostov. V njih bi našli veliko takega, kar se je rodilo prav iz prevajalskih zagat in ponuja neposredne praktične rešitve za prevajalce.

Vsekakor je strokovnih člankov v Mostovih toliko, da bi že samo naštevanje avtorjev in naslovov zavzelo preveč prostora. Članki predstavljajo zelo dragoceno in uporabno gradivo za prevajalce. Zato morda samo namig, da je v Mostovih 2/1990 objavljena bibliografija člankov iz Mostov od leta 1963 do leta 1990, povzetki člankov od leta 1997 dalje pa so objavljeni na spletnih straneh društva. Vmesnih šest številk je mogoče pregledati v knjižnici društva.

Posebej pomemben del Mostov vsekakor predstavljajo tudi bolj ali manj obsežni glosarji ožjih strokovnih področij, ki so bili morda predrobni za samostojno objavo, so pa gotovo dragocen prispevek k terminologiji in koristen vir za strokovne prevajalce. Taki glosarji so bili objavljeni skoraj v vsaki številki Mostov, zlasti v prvih dvajsetih letih, ko je bila slovarska bera na Slovenskem še zelo borna. Kot zanimivost in tudi kot koristen vir so našteti v nadaljevanju, kjer je mogoče, pa so navedeni po abecednem redu avtorjev:

- 14 naših rib in 12 lovnih ptic v 6 jezikih (1963)
- 15 naših dreves in grmov v 6 jezikih (1963)
- Nekaj angleške terminologije o proizvodnji polsti/filca (1964)
- Sto naših zdravilnih in dišavnih rastlin v 12 jezikih (1968)
- Nemško-slovenski glosar s področja oblačilne industrije (1970)
- Popravki h Gradovemu Velikemu slovensko-angleškemu slovarju (1984)
- **Narcis Dembskij**:

  Slovensko-francoski tehniški glosar s področja hidravličnih strojev in montanistike (1971)

  Slovensko-francoski slovarček besednih zvez (1989)

  Slovensko-francoski slovar strojniških in komplementarnih izrazov (1990, 1991)

- **Janko Golias**: Nekaj terminov iz naše samoupravnosti – kot dopolnilo petjezičnega Glosarja ustave in samoupravljanja SFRJ iz leta 1975 (1981)
- **Marjan Golobič**:

  Slovensko-angleški nepravi prijatelji (1989)

  Nekaj pravnih izrazov, slovensko-angleških (1989)

  Popravki in izboljšave k Velikemu modernemu poslovnemu angleško-slovenskemu slovarju (1999)
- **Majda Gregorka, Vlado Barabaš**:

  Nemško-slovenski glosar maziv (1999), objavljen tudi na spletni strani DZTPS

  Nemško-slovenski glosar maziv (2000), objavljen tudi na spletni strani DZTPS
- **Darja Hoenigman**: Angleško-slovenski glosar besed, povezanih z osebnimi imeni (2003, 2004)
- **Ivan Hubad**: 400 zemljepisnih imen v 6 do 7 jezikih (1980)
- **Viktor Jesenik in Narcis Dembskij**: Izvlečki iz novega slovensko-francoskega slovarja v pripravi

  (1982)
- **Marija Kiefer**:

  Pomenski odtenki, slovensko-nemško (1989)

  Glosar švicarske nemščine (2002)
- **David Limon**:

  "False Friends" and Slovene-English translation (1986)

  False friends revisited (2001), objavljen tudi na spletni strani DZTPS
- **Jelka Mayer**: Nemško-slovenski glosar ekonomskih izrazov (1992)
- **Rudi Meden in Sonja Kirin**: Slovensko-angleški slovar za »da, le, mar, namreč, pa, pač, saj, še, vsaj, že« (po diplomskih nalogah, 1983)
- **Breda Negro Marinič**: Politično izrazje v angleščini (2009/10)
- **Suzana Novak**: Angleško-slovenski slovar Sodišča Evropskih skupnosti (2005)
- **Vladimir Naglič**: Nekaj rib in drugih užitnih živali Jadranskega morja v 7 jezikih (1965)
- **Sandro Paolucci**: Pogosti italijansko-slovenski izrazi Evropske unije (2005)
- **Marjan Pikelj**: Slovensko-španski glosar finančnih in bančnih izrazov (2007/08)
- **Vinko Sadar**: Slovensko-nemško-angleški agronomski glosar – 365 gesel (1971)
- **Nikolaj Safonov**: Ruski znaki in poimenovanja za mednarodne merske enote – SI (1990)
- **Anica Škoda, Rudi Mecen, Stanko Klinar**: Načini prevajanja slovenskih besed "baje, češ (da), lahko, menda, sicer" v angleščino (1986)
- **Nikolaj Tarasov**: Kratice v sodstvu in uradnem jeziku ZRN (1990)
- **Emilija Vraber**: Interni slovensko-angleško-francoski slovarček s področja kibernetike (1990)

Na spletnih straneh DZTPS pa so objavljeni še naslednji glosarji članov društva:

- Urejena terminologija s foruma prevajalcev (**Franc Smrke**)
- Slovensko-angleški glosar lažnih prijateljev (**David Limon**)
- Slovensko-angleški in angleško-slovenski kemijski slovarček (**Nada Vukadinović**)
- Slovensko-angleški in angleško-slovenski glosar laboratorijskih izrazov (**Nada Vukadinović**)
- Slovensko-angleško-nemški klasifikacijski seznam odpadkov (**Franc Smrke**)
- Slovensko-angleški in angleško-slovenski glosar uporabnih izrazov pri pisanju znanstvenih in tehničnih poročil (**Nada Vukadinović**)
- Hrvaško-slovenski glosar glasbenih terminov (**Jelena Grazio**)
- Italijansko-slovenski glosar izrazov iz gotske arhitekture (**Tatjana Omerzel**)
- Nemško-slovenski glosar maziv (**Majda Gregorka, Vlado Barabaš**)
- Slovensko-nemški glosar maziv (**Majda Gregorka, Vlado Barabaš**)

Nekaj članov društva je sodelovalo tudi pri ustvarjanju **Evroterma – večjezične terminološke zbirke.**

BILTEN DZTPS

V želji po boljšem komuniciranju s članstvom zasledimo prvo pobudo za dodatno glasilo, poleg Mostov (*Mostovi – Informator*), že med predlogi upravnega odbora leta 1980. Vendar je zamisel o informativnem biltenu res zaživela šele leta 1997, ko je izšla njegova prva številka.

Namen uvedbe Biltena je bil razbremeniti Mostove, zlasti njihovo splošno informativno funkcijo, Mostovom pa omogočiti, da postanejo prava strokovna revija za prevajalstvo. Poleg tega naj bi z dodatnim obveščanjem o delu društva lahko bolje povezovali člane. Bilten naj bi izhajal po potrebi, vendar najmanj enkrat letno. Po dve številki sta res izšli v letih 1998 in 1999, nato spet leta 2001, od takrat pa izide vselej po ena številka na leto.

Za obliko in vsebino Biltena skrbijo člani upravnega odbora in pisarna društva. Od leta 2001 izhaja Bilten tudi v elektronski obliki, vendar so ga do leta 2009 na željo članov kljub temi vsi prejemali v tiskani obliki po pošti, od takrat pa se glasilo pošilja po pošti samo še tistim članom, ki nimajo e-naslova. Velika večina članov ga prejme samo po e-pošti.

Kljub številnim pozivom članom k vključevanju v delovanje društva, vsaj s pobudami in predlogi, s katerimi si je upravni odbor prizadeval pritegniti več članov k soustvarjanju programa dela društva, je tudi Bilten žal le enosmerna pot obveščanja članov, ki ostaja brez kakršnega koli povratnega odziva.

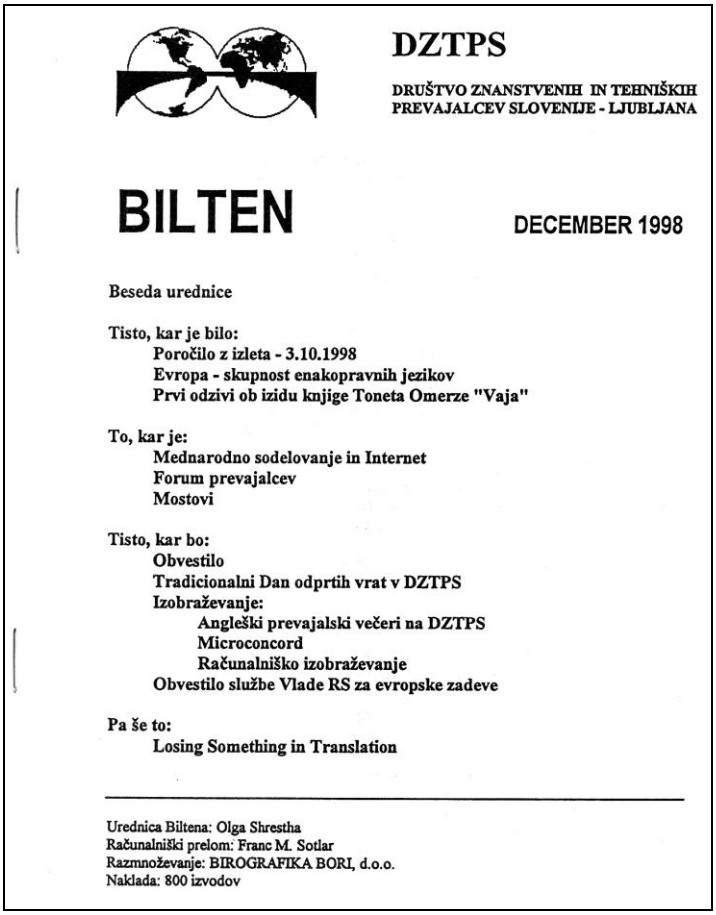

DZTPS

DRUŠTVO ZNANSTVENIH IN TEHNIŠKIH PREVAJALCEV SLOVENIJE - LJUBLJANA

BILTEN

DECEMBER 1998

Beseda urednice

Tisto, kar je bilo:
- Poročilo z izleta - 3.10.1998
- Evropa - skupnost enakopravnih jezikov
- Prvi odzivi ob izidu knjige Toneta Omerze "Vaja"

To, kar je:
- Mednarodno sodelovanje in Internet
- Forum prevajalcev
- Mostovi

Tisto, kar bo:
- Obvestilo
- Tradicionalni Dan odprtih vrat v DZTPS
- Izobraževanje:
  - Angleški prevajalski večeri na DZTPS
  - Microconcord
  - Računalniško izobraževanje
- Obvestilo službe Vlade RS za evropske zadeve

Pa še to:
- Losing Something in Translation

Urednica Biltena: Olga Shrestha
Računalniški prelom: Franc M. Sotlar
Razmnoževanje: BIROGRAFIKA BORI, d.o.o.
Naklada: 800 izvodov

Ena od zgodnejših številk Biltena

SODELOVANJE NA KONGRESIH IN SIMPOZIJIH

Svetovno združenje prevajalcev (FIT) je bilo ustanovljeno leta 1953 in najprej se je vanj vključila jugoslovanska zveza prevajalcev. Leta 1963 je bil v Dubrovniku svetovni kongres FIT, na katerem je bila kot kodeks poklicne etike sprejeta *Temeljna listina prevajalcev* (La Charte du Traducteur – The Translator's Charter). Pri njenem oblikovanju so v okviru jugoslovanske zveze sodelovali tudi člani društva.

Na svetovnem kongresu FIT v Nici maja 1974 je imel referat o kontrastivni analizi znanstvenega in leposlovnega prevajanja Janko Golias.

Devetega kongresa FIT v Varšavi maja 1981 se je kot predstavnik jugoslovanskih prevajalcev udeležil Viktor Jesenik in govoril o prevodih v večnacionalnih državah. Septembra istega leta je sodeloval tudi na seji sveta FIT v Haagu. V začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja je imelo prav slovensko društvo v Zvezi znanstvenih in tehniških prevajalcev Jugoslavije vodilno vlogo in tudi zato je bil letni sestanek sveta FIT, ki je 7. in 8. maja 1983 potekal na Bledu na povabilo DZTPS in Zveze ZTPJ, zelo dobro organiziran. Viktor Jesenik pa se je isto leto novembra udeležil še sestanka razširjenega biroja FIT v Moskvi.

Simpoziji in posvetovanja so bili najpogostejša oblika srečevanja prevajalcev v Jugoslaviji. V okviru Zveze strokovnih prevajalcev so jih organizirala posamezna republiška društva. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so se jih udeleževali tudi naši člani, bodisi kot poslušalci ali s strokovnimi referati. Taka so bila na primer Ohridsko srečanje leta 1985 (štirje udeleženci iz Slovenije, referata sta imela Anton Omerza in Uroš Krek), prevajalsko srečanje Ohrid leta 1986, ki je bilo dejansko v Strugi (več kot 20 udeležencev iz Slovenije, referat pa je imel Matej Rode) in spet v Ohridu leta 1988 (z referatom našega člana Dragija Stefanija) in leta 1989 (z referati Mateja Rodeta in Nevenke Bura), nato pa posvetovanje v Hercegnovem leta 1987 in spet leta 1989.

Slovensko društvo je taka vsejugoslovanska srečanja soorganiziralo dvakrat, in sicer:

- leta 1987 smo v sodelovanju s hrvaškim društvom v Avditoriju v Portorožu pripravili posvetovanje *Prevajanje in zunanja trgovina*, ki je lepo uspelo. Skupaj s hrvaškimi kolegi smo pripravili strokovne referate, ki jih je društvo objavilo tudi v ličnem zborniku in v Mostovih 1/1988;
- v novembru 1989 je bilo društvo v sodelovanju z bosenskim društvom v Sarajevu soorganizator posvetovanja z naslovom *Osiguranje kvaliteta prevoda za potrebe privrede*, saj so se takrat med društvoma spletle prijateljske vezi. Referate DZTPS so pripravili Lidija Šega, Marjan Golobič in Anton Omerza in tudi tokrat je bil izdan skupni zbornik referatov. To je bilo zadnje posvetovanje jugoslovanskih prevajalcev.

Posvetovanje v Sarajevu leta 1989

Dvanajsti svetovni kongres FIT je bil avgusta 1990 v Beogradu. O njem poroča Matej Rode v Mostovih 2/1990. To je bil hkrati zadnji kongres FIT, na katerem je tudi DZTPS zastopala Zveza društev znanstvenih in tehniških prevajalcev Jugoslavije.

FEDERATION INTERNATIONALE DES TRADUCTEURS

XII. SVETOVNI KONGRES FIT V BEOGRADU 6.—9. 8. 1990

PREVAJANJE KOT USTVARJALNA DEJAVNOST

Organizatorja: Savez udruženja naučnih i stručnih prevodilaca Jugoslavije

Savez književnih prevodilaca Jugoslavije

Delovne sekcije:

1. Splošna teorija prevajanja (zgodovina in kritika prevajanja)
2. Književno prevajanje (prevajanje proze, poezije in drame)
3. Prevajanje v manj razširjene jezike in prevajanje iz manj razširjenih jezikov
4. Prevajanje znanstvenih in strokovnih besedil (prevajalska problematika pri transferu tehnologije in tehnološkem razvoju, standardih kvalitete ter jezikovno in strokovno znanje)
5. Ustno prevajanje (konferenčno prevajanje, sodno tolmačenje in prevajanje v jezik družbenega okolja in iz njega)
6. Prevajanje za sredstva množičnega komuniciranja.
7. Izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje prevajalcev
8. Terminologija
9. Delovna sredstva prevajalcev
10. Družbeni, gospodarski in pravni status prevajalcev

FIT — FEDERATION INTERNATIONALE DES TRADUCTEURS je nevladna organizacija v okviru UNESCA, ki jo sestavlja 58 nacionalnih prevajalskih društev prevajalcev. Od ustanovitve v letu 1955 deluje na področju izobraževanja družbenega in pravnega statusa prevajalcev ter pospeševanja vloge in pomena prevajanja v kulturi narodov ter prevajalskih standardov.

Tokrat bo kongres FIT že drugič v Jugoslaviji (prvič je bil leta 1963 v Dubrovniku), zato ne zamudite ugodne priložnosti.

Prijave za strokovno sodelovanje in udeležbo:
Neposredno se lahko prijavite na Sekretariat Kongresa FIT, Kičevska 9, 11000 Beograd, ali pa preko našega društva. Kotizacija za domače udeležence bo 100 USD, za tujce pa 250 USD.

Z osamosvojitvijo Slovenije in vojno na Balkanu so se pretrgale tudi povezave med društvi prevajalcev v posameznih republikah, čeprav so se med ljudmi na teh srečanjih spletle mnoge prijateljske vezi. Ker pa je DZTPS že pred tem vzdrževal stike tudi z univerzama v Gradcu in Trstu, je oktobra 1992 prevzel pobudo in v Portorožu organiziral veliko dvodnevno posvetovanje prevajalcev iz dežel skupnosti Alpe-Jadran. Na njem so z referati sodelovali kolegi iz Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Slovenije in Švice, obravnavane teme pa so zajemale izobraževanje prevajalcev, računalništvo in prevajanje, jezikovna in terminološka vprašanja, tolmačenje in čezmejno povezovanje prevajalcev. Seminar je potekal kar v petih jezikih (slovenskem, hrvaškem, italijanskem, madžarskem in nemškem) in tudi zbornik, ki je bil ob tem izdan, je dejansko petjezičen. To posvetovanje je bilo gotovo največji dosežek pri uveljavljanju slovenskih prevajalcev v tem prostoru. Pričakovanega trajnejšega sodelovanja in skupnih aktivnosti prevajalcev v tem prostoru po zaključenem posvetovanju sicer ni bilo, ohranili pa so se nekateri tesnejši stiki s kolegi iz sodelujočih univerz in prevajalskih društev.

Pripravljalni sestanek za posvetovanje v Portorožu, od leve proti desni Alan McConnell-Duff, Lidija Šega, Vladimir Ivir iz Zagreba, Diomira Fabjan Bajc iz Trsta, Anton Omerza in Ines Perkavac

Društvo je poslalo zbornik posvetovanja tudi Reneju Haeserynu. Odgovoril je, da bo članek The Alps-Adria Region – The Links between Translators and Interpreters objavljen v reviji FIT Newsletter, in pripisal: *»The Slovenian association for translators was always an active group in the Federation of Sci-tech translators associationas in Yugoslavia. I suggest you to consider a reafilliation of your new independent association in FIT.«*

Na naslednjem, XIII. svetovnem kongresu FIT leta 1993 v Brightonu v Angliji je bil DZTPS že sprejet v članstvo FIT kot samostojno nacionalno društvo novonastale države. Sprejeti sta bili še hrvaško in makedonsko društvo. DZTPS sta na kongresu zastopala takratni predsednik Tomaž Longyka, ki je predstavil organizacijo in delovanje DZTPS, ter član upravnega odbora Aleksander Sadikov. Z referati sta na kongresu natopili še Senta Šetinc z Inštituta za informatiko v Mariboru (o prevajanju znanstvenih in tehničnih besedil v malo razširjen jezik) in dr. Margaret Davis z ljubljanske Filozofske fakultete (o šolanju prevajalcev v Sloveniji).

Na XIV. svetovnem kongresu FIT leta 1996 v Melbournu v Avstraliji sta kot člana DZTPS sodelovala Anton Omerza z referatom *A language of lesser diffusion: Its influence on the conditions of translation – Slovenia* (objavljenim tudi v reviji *The Linguist*), in Irena Kovačič z referatom o vlogi prevajalca *Translators as Gate Keepers and Gate Pushers*.

Novoustanovljeni Oddelek za prevajanje in tolmačenje Filozofske fakultete v Ljubljani je maja 1997 pripravil Mednarodno konferenco o prevajanju v nematerne jezike. Sodelovalo je več kot 50 predavateljev z evropskih univerz, med drugimi Mary Snell Hornby z dunajske univerze, Vladimir Ivir iz Zagreba in Erich Prunč z graške univerze. Med referati članov DZTPS so posebno pozornost vzbudili referati Tomaža Longyke, Alana McConnella-Duffa in Nike Kocijančič Pokorn.

V oktobru 1998 se je Alan McConnell-Duff kot predstavnik društva udeležil konference *Evropa – skupnost enakopravnih jezikov* v Pisku na Češkem in imel odmeven referat z naslovom *Pride or Prejudice?*. Poročilo o kongresu je bilo objavljeno v Biltenu 1998, sam referat pa v Mostovih 1999.

Oktobra 1998 je v sklopu konference Informacijska družba – IS '98 v Cankarjevem domu v Ljubljani potekala tudi konferenca Jezikovne tehnologije za slovenski jezik. DZTPS je v organizacijskem odboru za pripravo konference zastopala članica društva Anica Rant. Konferenci je sledila okrogla miza, katere neposredni rezultat je bila ustanovitev Slovenskega društva za jezikovne tehnologije (SDJT).

Decembra 1998 je Združenje prevajalcev iz Dubrovnika pripravilo mednarodni kongres z naslovom *Vloga prevajalcev in tolmačev pri združevanju Evrope*, ki so se ga udeležili predstavniki iz 10 držav, med drugimi tudi Liese Katschinka, takratna sekretarka FIT za Evropo. DZTPS sta zastopala Alan McConnell-Duff z referatom *Pride or Prejudice: You speak my language, so I don't need to speak yours* in Anton Omerza s poročilom *Priprava za Evropo – izkušnje slovenskih prevajalcev*.

Istega leta je na katedri za slovenski jezik Visoke šole sodobnih jezikov za tolmače in prevajalce v Trstu Anton Omerza predstavil svojo knjigo Poslovni priročnik za prevajalce, poslovanje DZTPS in izobraževanje prevajalcev. Takrat se je šola v Trstu naročila na revijo Mostovi. To je bila prva šola za tolmače in prevajalce v tujini, ki se je naročila na strokovno revijo društva.

Petnajstega kongresa FIT, ki je bil leta 1999 v Monsu v Belgiji, sta se udeležila predsednica društva Olga Shrestha in urednik Mostov Miran Željko. O udeležbi sta obsežno poročala v decembrskem Biltenu 1999.

Junija 2003 je bilo v Ljubljani mednarodno znanstveno srečanje na temo *Terminologija v času globalizacije*, ki sta ga pripravila ZRC SAZU in Evropski sekretariat Mednarodne organizacije za terminologijo. Na njem je naša članica Breda Zužič Žerjal predstavila prispevek o slovenski terminologiji pri prevajanju pravnih aktov Evropskih skupnosti (ki ga je sicer pripravila Adriana Krstič Sedej), Miran Željko pa je predstavil Evroterm in Evrokorpus.

Novembra 2003 se je Olga Shrestha kot predstavnica DZTPS udeležila strokovnega srečanja ob 50. letnici obstoja mednarodnega združenja prevajalcev – FIT, katerega polnopravni član je tudi DZTPS. Konferenco so moralno in materialno močno podprle tri norveške organizacije (KOPINOR, Norwegian Reproduction Rights Organization, Norwegian Association of Non-fiction Writers in Norvegian Association of Literary Translators), kar je omogočilo delno kritje stroškov kotizacije predstavnikom organizacij članic FIT, v tem primeru tudi predstavnice DZTPS. Osrednji temi konference sta bili:

- <u>avtorske pravice pri prevodu oziroma njihova zaščita</u>

  Predstavljeni so bili pregled dejavnosti FIT na tem področju v zadnjih 50 letih ter pravni, tehnični, moralni in drugi vidiki te problematike. Poglavitno vprašanje je bilo, kako – če je sploh mogoče – v času hitrega razvoja tehnologij prenosa podatkov s pomočjo različnih medijev, možnosti razmnoževanja itd. zaščititi avtorske pravice prevoda, predvsem pa, kako te pravice dejansko uveljavljati.

- <u>pravice prevajalcev</u>

  Obravnavana so bila različna vprašanja, kot so uveljavljanje evropskega prevajalskega standarda CEN, pravni vidiki prevajanja, prevajanje v Evropski uniji, 50 let sodelovanja med FIT in organizacijo UNESCO, pa vse do zelo splošne predstavitve zgodovine prevajanja.

Če je FIT nekakšen mastodont, ki se le težko prilagaja hitremu razvoju prevajalskega poklica in

reševanju problemov v zvezi s tem, pa prav zaradi svoje velikosti in mednarodne uveljavljenosti lahko bistveno prispeva k reševanju globalnih problemov, kot so avtorsko pravo prevoda, status prevajalskega poklica ipd., zato člani (tj. združenja prevajalcev, ki so člani te mednarodne organizacije) pričakujejo, da se FIT te svoje vloge zaveda in jemlje ta pričakovanja kot svojo obveznost. Ne nazadnje le tako lahko upraviči ne tako skromno članarino, ki jo zaračunava svojim članom, s tem pa tudi svoj obstoj.

Društvo je od osemdesetih let prejšnjega stoletja tesno sodelovalo s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, najprej s predavatelji z oddelkov za germanistiko, romanistiko in slavistiko, pozneje pa zlasti tudi z oddelkom za prevajalstvo vse od njegove ustanovitve dalje. Dokaz dobrega sodelovanja so gotovo mnogi naši člani iz vrst fakultetnih učiteljev in številni seminarji, ki so jih predavatelji in lektorji pripravili posebej za naše člane. Naše društvo je tudi izdatno podprlo podiplomsko specializacijo prevajanja iz slovenščine v angleščino in obratno, ki je potekala na Filozofski fakulteti v letih od 1982 do 1988 kot prvo obliko posebej v prevajalstvo usmerjene študijske smeri v Sloveniji. Na ta specialistični študij se je vpisalo kar nekaj naših članov. Skoraj deset let pozneje (1997) je Filozofska fakulteta dobila poseben oddelek za prevajalstvo. Sodelovanje DZTPS se je potem nadaljevalo zlasti s tem oddelkom. Naši člani so študentom prenašali izkušnje iz prakse, študenti prevajalstva pa so bili vedno pod posebej ugodnimi pogoji vabljeni na naša izobraževanja.

STROKOVNE PUBLIKACIJE DZTPS

Poleg bolj ali manj rednega izdajanja Mostov in Biltena je društvo samo ali v sodelovanju z drugimi izdalo še naslednje publikacije oziroma je sodelovalo pri njihovi izdaji:

- **Janko Golias**, **Petjezični glosar ustave in samoupravljanja SFRJ** – slovenski, angleški, nemški, francoski, hrvaški, srbski (francoske prevedke je prispeval Viktor Jesenik), DZTPS, 1976
- **Seznam članov DZTPS**, izdano kot posebna priloga Mostov 1/1987
- **Prevajanje in zunanja trgovina**, zbornik referatov s posvetovanja v Portorožu, skupna izdaja DZTPS in DZTPH, december 1987
- **Seznam strokovne knjižnice DZTPS** skupaj s pravili poslovanja in izposoje, september 1988.
- **Marjan Golobič**, **Glosar slovensko-angleških nepravih prijateljev** (A glossary of Slovene-English false friends), kot posebna številka Mostov, 1988
- **Osiguranje kvaliteta prevoda za potrebe privrede**, zbornik referatov s posvetovanja v Sarajevu, Udružernje naučnih I stručnih prevodilaca BiH in DZTPS, november 1989
- **Anton Omerza in Jože Požru**, **Navodila za prevajalce** (januar 1990)
- **Stanko Klinar**, **Gradivo za vaje iz prevajanja** (248 strani, 700 izvodov), DZTPS, 1994
- **Stanko Klinar**, **Prispevki k tehniki prevajanja iz slovenščine v angleščino**: teorija in praksa slovensko-angleške kontrastivne analize. Znanstveno monografijo z izborom več strokovnih prispevkov, od tega večina avtorjevih, je uredil Stanko Klinar, izdala jo je založba Didakta iz Radovljice leta 1996, financirali pa so jo Filozofska fakulteta v Ljubljani, Občina Kranjska Gora in DZTPS.
- **Pavel Apovnik, Karlo Primožič in Aleksander Feri**, **Slovenski pravni leksikon** (z nemškimi in italijanskimi ustreznicami geselskih besed), založila OST in DZTPS, 1999

SLOVARJI IN PREVAJALSKI PRIROČNIKI ČLANOV DZTPS

Društvo s ponosom med svojimi člani združuje tudi mnoge slovaropisce in avtorje priročnikov za prevajalce, ki so svoje delo objavili v knjižnih izdajah. Veliko preveč prostora bi potrebovali, če bi želeli v ta skromni pregled vključiti še vse njihove strokovne recenzije, prispevke na strokovnih konferencah in članke v drugih strokovnih revijah. Prav tako v pregled niso vključeni številni učbeniki, ki so jih člani društva pripravili ob svoji pedagoški dejavnosti, in teh resnično ni malo.

> Prav neverjetni smo – Slovenci nasploh in člani našega društva še posebej. Vsi nekaj pišemo in ustvarjamo – in pošiljamo v svet knjige kot po tekočem traku. Nedavno smo se takole, čisto po naključju, znašli za isto mizo štirje »društveniki« in ugotovili, da smo ali bomo vsi štirje izdali knjigo – in to vsak pri drugi založbi. Vse te knjige so strokovno naravnane, to pomeni, da tako ali drugače, vsak po svojih močeh, izpolnjujemo tudi eno od poslanstev našega društva, to je prenašanje znanja in izkušenj na druge člane in v širši slovenski prostor.
>
> *Lidija Šega*, Mostovi 2001

Člani društva so avtorji lepega števila bolj ali manj obsežnih slovarjev in bogate strokovne literature s področja prevajanja. Po abecednem redu navajamo nekaj najpomembnejših avtorjev; zelo verjetno niso zajeti vsi, zato se vsem nehote spregledanim opravičujemo.

Pavel Apovnik, Karlo Primožič in Aleksander Feri:

Slovenski pravni leksikon z nemškimi in italijanskimi ustreznicami geselskih besed, Ljubljana, OST in DZTPS, 1999. Vzorčni primer združitve leksikona in slovarja, ki so ga pripravili trije zamejski Slovenci, eden od recenzentov pa je bil naš član dr. Dragan Petrovec.

Metka Brkan:

Angleško-slovenski slovar konfekcijske tehnologije = English-Slovenian dictionary of garment technology, Maribor, Fakulteta za strojništvo, 2001

Angleško-slovenski prometni slovar = English-Slovene dictionary of traffic and transportation, Maribor, Fakulteta za gradbeništvo, 2008

Slovensko-angleški konfekcijski slovar = Slovene-English garment dictionary, Maribor. Fakulteta za strojništvo, 2008

Doris Debenjak, v sodelovanju z Božidarjem in Primožem Debenjakom:

Veliki nemško-slovenski slovar z več kot 120.000 gesli, Ljubljana, DZS, 1993 (leta 1994 je sledila še izdaja v elektronski obliki)

Veliki slovensko-nemški slovar z več kot 120.000 gesli, Ljubljana, DZS, 1993 (tudi v elektronski obliki)

Mali nemško-slovenski & slovensko-nemški slovar, Ljubljana, DZS, 2004

Alan McConnell-Duff :

Overtranslation; Undertranslation, OST, 1996

Into English: writing and translating into English as a second language (a practical guide to

recurrent difficulties), Ljubljana, DZS, 2000

Marina Einspieler, Johann Grilc in Pavel Apovnik:
Borzni izrazi od A - Z = Börsenbegriffe von A – Z, Celovec, Gelt & Wert, 1992

Drago Gajšt, Grmek, Jurše:
Izbor slovensko-angleških izrazov iz samoupravnega družbenopolitičnega sistema SFRJ = Basic Slovene-English glossary of political and self-management terms, Maribor: Visoka ekonomsko komercialna šola, 1976

Janko Golias:
Petjezični glosar ustave in samoupravljanja SFRJ (slovenski, angleški, nemški, francoski, hrvaški, srbski) (francoske izraze je prispeval Viktor Jesenik), Ljubljana, založnik DZTPS, 1976

Viktor Jesenik, v sodelovanju z Narcisom Dembskim:
Slovensko-francoski slovar v obsegu okrog 60.000 gesel, Ljubljana, DZS, 1990

Stanko Klinar:
Gradivo za vaje iz prevajanja, Ljubljana, DZTPS, 1994
Slovenska zemljepisna imena v angleških besedilih, Radovljica, 1994
Prispevki k tehniki prevajanja iz slovenščine v angleščino, teorija in praksa slovensko-angleške kontrastivne analize, znanstvena monografija, Radovljica, Didakta, 1996

Stanko Klinar in Pavla Šegula:
sta pripravila angleške, nemške in francoske ustreznike izrazov za **Planinski terminološki slovar**, slovensko-angleško-nemško-francosko-italijanski slovar planinskega, alpinističnega, plezalskega izrazja; Ljubljana, založba ZRC, SAZU, 2002

Stanko Klinar in Käthe Grah:
Slovenski toponimi v nemških besedilih, Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za germanistiko, 2005

Alenka Kocbek:
Prevajanje pravnih besedil: pasti in strategije v prevodih pogodb, Koper, Fakulteta za management, 2011

Nike Kocijančič Pokorn je uredila:
Sodobne metode v prevodoslovnem raziskovanju, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009
Misliti prevod, izbrana besedila iz teorije prevajanja od Cicerona do Derridaja, znanstvena monografija, Ljubljana, Študentska založba, 2003
Challenging the traditional axioms: translating into a non-mother tongue, znanstvena monografija, Amsterdam, Philadelphia, J. Benjamins, 2005

Nike Kocijančič Pokorn v sodelovanju z Erichom Prunčem in Alessandro Riccardi:
Beyond equivalence = Jenseits der Äquivalenz = Oltre l`equivalenza = Onkraj ekvivalence, znanstvena monografija, Graz, Institut für Theoretische und Angewandte Translationswisenschaft, 2005

Katja Krajnc:

je priskrbela nemške ustreznice za **Slovenski smučarski slovar**, Ljubljana, Založba ZRC, SAZU, 2011 (ni navedena med soavtorji)

Helena Krašovec:

Slovar zavarovalništva (angleško-slovenski in slovensko-angleški), Ljubljana, Pegaz International, 2006

Špela Kutin:

je priskrbela francoske ustreznice za **Slovenski smučarski slovar**, Ljubljana, Založba ZRC, SAZU, 2011 (ni navedena med soavtorji)

David Limon:

British society and culture: from a Slovene perspective, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009

David Limon v sodelovanju z Nado Šabec:

Across cultures: slovensko-britansko-ameriško sporazumevanje, znanstvena monografija, Maribor, Obzorja, 2001

Manica Lipec:

Priročnik poslovne in protokolarne angleščine, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2002

Tomaž Longyka:

Slovensko-angleški pravni slovar, Ljubljana, samozaložba, 2001

Tomaž Longyka s sodelavci:

Hrvaško-slovenski/angleški pravni slovar, Ljubljana, 2003

Jasmina Markič in Nevenka Ljeskovac:

Konferenčna terminologija (slovenska, francoska, španska, angleška, nemška), Ljubljana, samozaložba, 1993; nova izdaja: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2011

Jasmina Markič s sodelavci:

Španско-slovenski in slovensko-španski splošni slovar, Ljubljana, Cankarjeva založba, 2007
Španско-slovenski, slovensko-španski žepni slovar, Cankarjeva založba, 2007

Anton Omerza:

Podjetniško znanje za prevajalce, Ljubljana, samozaložba, 1993
Poslovni priročnik za prevajalce, Ljubljana, samozaložba, 1994
Vaja: preVAJAlec ..., Ljubljana, OST, 1998
Seminar ustvarjalno izobraževanje, Ljubljana,OST, 1999

Suzana Stančič:

je priskrbela angleške ustreznice za **Slovenski smučarski slovar**, Ljubljana, Založba ZRC, SAZU, 2011 (ni navedena med soavtorji)

Lidija Šega:

Veliki moderni poslovni angleško-slovenski slovar z okrog 80.000 gesli, Ljubljana, Cankarjeva založba, 1997
Mali moderni poslovni slovar, angleško-slovenski, Cankarjeva založba, 2001

Alenka in Marjeta Vrbinc:
Angleško-slovenski slovar, Ljubljana, Cankarjeva založba, 2009

Nada Vukadinovič:
Kemijski slovarček: angleško-slovenski in slovensko-angleški, Ljubljana, Naravoslovno tehniška fakulteta, 1996

Nada Vukadinovič v sodelovanju z Alanom McConnellom-Duffom:
Glossary of some operative expressions and synonims used in academic texts, Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije,1997, (zgibanka, 8 strani)

Miran Željko:
Evroterm in Evrokorpus z vsemi dopolnitvami in orodji, Ljubljana, 2000

Miran Željko je za prevajalce pravnega reda Evropske unije naredil prvo verzijo spletnega programa Evroterm (http://evroterm.gov.si/), s katerim je bila tudi zunanjim prevajalcem dostopna terminologija, ki so jo zbirali in urejali v Službi Vlade RS za evropske zadeve. V naslednjih letih je Evroterm razširil z novimi funkcijami, dodal mu je več korpusov, terminološki analizator in še nekaj manjših pripomočkov. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo je Miran Željko sodeloval v več projektih na Balkanu in je te programe priredil za prevajalce v Albaniji, Bosni in Hercegovini, Črni gori in Srbiji, pomagal je tudi prevajalcem v Makedoniji in Črni gori.

Člani društva so sodelovali tudi pri velikem Angleško-slovenskem slovarju Oxford, Ljubljana, DZS, 2005–2006 (na primer Jaroslav Lajovic kot redaktor za področje medicine, Nina Antosiewicz Zupan in drugi).

IZLETI IN DRUŽENJA ČLANOV DZTPS

Na začetku je bilo članov še sorazmerno malo in večina se je med seboj osebno dobro poznala, tako da so bile medsebojne povezave pri delu pa tudi druženje bolj spontani. Veliko so se v večjem ali manjšem številu srečevali kar v stanovanju Zdenka Kneza, kjer je imelo društvo skoraj dvajset let tudi svojo pisarno.

V prvih letih so se člani društva sestajali zlasti na jezikovnih krožkih in strokovnih večerih, svojo deseto obletnico obstoja je društvo proslavilo s trem zanimivimi prevajalsko-kulturnimi večeri in na ta način prevajalstvo predstavilo širši javnosti.

Leta 1989 smo se na pobudo Savina Vilharja začeli srečevati tudi na bolj sproščenih družabnih večerih vsak prvi torek v mesecu v gostilni pri Mraku, in ta druženja so ostala v navadi kar nekaj naslednjih let. Vsekakor je bil njihov duhovni vodja vsa leta prav Savin Vilhar, prevajalec svobodnjak z bogatimi izkušnjami in veliko zavzetostjo za ustrezno cenjen in uveljavljen poklic prevajalca. In ne nazadnje tudi neutruden fotograf vseh društvenih dogodkov.

Savin Vilhar

Občasno je društvo na pobudo članov organiziralo tudi sproščena druženja, piknike in izlete. Marsikomu je verjetno ostal v spominu prijeten piknik za Savo ali pa tisti ob lovski koči blizu Logatca, ki ga je leta 1996 in ponovno leta 2005 organiziral Jože Perko. Vendar je zanimanje za piknike po letu 2001, ko se ga je udeležilo še 71 članov, popolnoma upadlo, zato jih po letu 2002, ko se je prijavilo samo 19 udeležencev, društvo ni več organiziralo.

Poseben dogodek za društvo je bilo leta 1994 prvo skupno praznovanje 30. septembra, ki ga je FIT že štiri leta prej, leta 1990, razglasil za mednarodni dan prevajalcev. Za ta praznik je takratni predsednik Tomaž Longyka organiziral izlet k cerkvici sv. Hieronima na Nanosu in ob tej priložnosti je Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije na cerkvici odkrilo tudi spominsko ploščo temu zavetniku prevajalcev. Dogodek je dokumentiran v Mostovih 1/1994. Tudi naslednje leto, torej leta 1995, so se člani društva 30. septembra odpravili na Nanos. Izleti so postali kar tradicionalni, čeprav so se člani v naslednjih letih samo še enkrat odpravili prav na Nanos in so raje obiskali še nekaj drugih spominskih mest zaščitnika prevajalcev. Tako na primer Tomaž

Saksida v Biltenu 1998 poroča o izletu k cerkvici sv. Hieronima nad vasjo Koritnica pri Knežaku.

Člani DZTPS na izletu 3. oktobra 1998

Leto pozneje je bil organiziran izlet na Štajersko, kjer so člani obiskali cerkvico sv. Jeronima na Vranskem, naslednje leto na Notranjsko, leta 2001 pa so člani obiskali cerkev sv. Hieronima v vasici Risika na hrvaški obali, pot pa nadaljevali na otok Krk. Leta 2002 je Jože Perko organiziral izlet do Jeromnove cerkvice na Petkovcu blizu Logatca, od tam pa še do ene v Ivanjem selu. Kot poroča Tomaž Saksida v Biltenu, je bilo tudi takrat prijetno, čeprav je bilo udeležencev nekaj manj. Leto 2003 pa je bilo spet rekordno. Člani društva sicer niso uspeli najti nobene nove cerkvice zavetnika prevajalcev, so se pa zato kar dvakrat odpravili na izlet. Najprej v maju s kar dvema avtobusoma v Beneško laguno in Benetke, nato pa še septembra v dolino rečice Maltatal v Avstriji. Tudi v letu 2004 je bil organiziran izlet čez mejo, in sicer do Ogleja, naslednje leto, leta 2005, pa na Goričko in v Pomurje. Junija 2006 je bil organiziran izlet najprej v dolino Soče in še malo naprej čez mejo, jeseni istega leta pa še na slovensko Koroško v Avstriji.

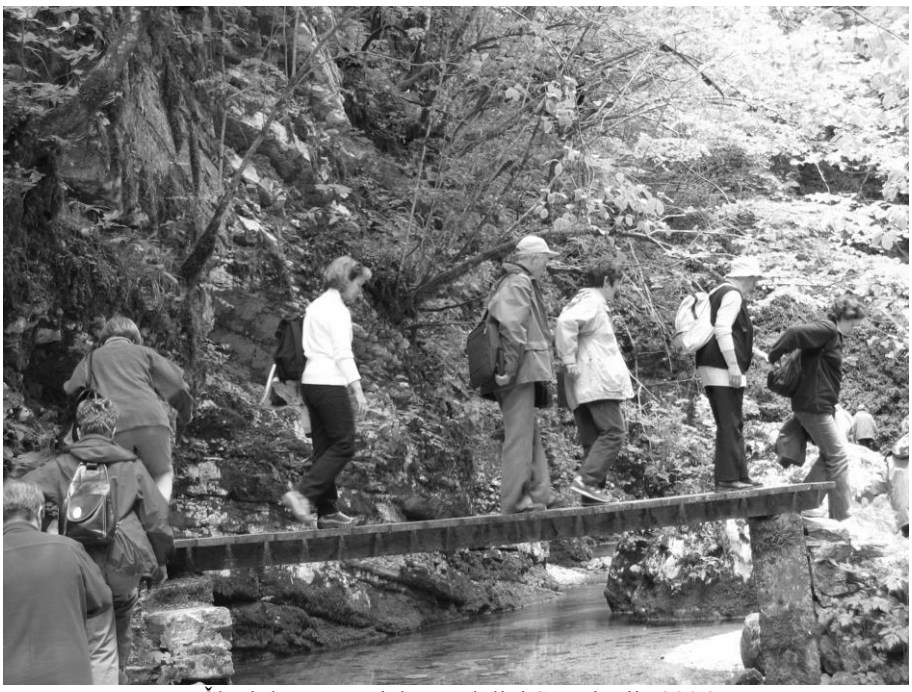

Člani društva na izletu v dolini Soče junija 2006

Septembra 2008 so člani društva odšli na izlet čez prelaz Jezersko spet na Koroško, in sicer na Peco, od tam pa še na turistično kmetijo na slovenski strani Koroške.

Člani društva na izletu v Avstriji septembra 2008

V naslednjem letu, leta 2009, pa je bilo prijav za izlet tako malo, da ga je moralo društvo odpovedati. Tako je zaradi premajhnega interesa članov ugasnila še ena priljubljena dejavnost.

Spiritus agens izletov DZTPS je bil vseh deset let Tomaž Saksida, ki je to nalogo najprej prevzel kot tajnik društva v upravnem odboru. Opravil jo je tako odlično, da se je potem kar ni mogel več otresti, pa tudi branil se je ni nikoli. Ker so bili člani društva z izleti vedno zadovoljni, mu je bila ta obveznost bolj v veselje kot v breme. To se vidi tudi iz njegovih prijetno berljivih in iskrivih poročil o izletih v Biltenih vse od leta 1998. Zdaj ga žal ni več, toda člani društva se ga radi spominjajo kot

zelo pripadnega člana DZTPS, zelo strokovnega in zelo delovnega kolega, hkrati pa hudomušnega prijatelja, ki je v društvu pustil neizbrisen pečat.

Tomaž Saksida

Poleg izletov so v društvu vedno prijeten dogodek tudi dnevi odprtih vrat oziroma prednovoletna srečanja v prostorih društva. Kolikor je mogoče razbrati iz arhivskega gradiva društva, so bila prednovoletna srečanja redno in v širšem obsegu organizirana od preselitve društva v lastne prostore na Petkovškovem nabrežju. Srečanja so postala tradicija društva, ki jo člani še vedno z veseljem gojijo. Še posebej so na ta srečanja eno uro pred uradnim začetkom povabljeni novi člani, da je vsaj nekaj časa namenjenega tudi njihovemu seznanjanju s pisarno in upravnim odborom društva. Srečanja niso namenjena samo prijetnemu snidenju starih znancev, da si skupaj nazdravijo v še eno novo leto, ampak prav gotovo tudi temu, da bi se med člani društva, prevajalci in tolmači, stkala nova poznanstva in odpirale nove priložnosti za tesnejše sodelovanje in medsebojno podporo.

PRAZNOVANJE 50. OBLETNICE DZTPS

Ob 50. obletnici obstoja je društvo v Srebrnem salonu Grand hotela Union v Ljubljani organiziralo okroglo mizo z naslovom **Perspektive strokovnega prevajanja**. Dogodka se je udeležilo nekaj čez sto članov društva, dvorana je bila nabito polna.

Okrogla miza ob 50. obletnici društva 1. decembra 2010

Predsednica društva Maja Merčun je pozdravila prisotne, sledil pa je pozdravni nagovor Miriam Lee, podpredsednice FIT – Mednarodnega združenja prevajalcev, ki ga je tolmačila Lidija Šega.

Pozdravni nagovor Maje Merčun

Vlogo moderatorke okrogle mize je odlično opravila Nada Vukadinovič Beslič, ki jo člani društva poznajo predvsem z občnih zborov, saj je kot predsednica delovnih predsedstev kar nekajkrat nadvse uspešno in učinkovito vodila tudi občne zbore društva.

Moderatorka okrogle mize Nada Vukadinovič Beslič

Uvodnim nagovorom je sledila predstavitev referatov in sicer:

- Maja Merčun: Kratka zgodovina DZTPS
- Olga Shrestha: Status strokovnih prevajalcev
- Tomaž Longyka: Bodoča vloga strokovnega prevajalstva v mednarodnem jezikovnem sporazumevanju
- Ivo Ban: Prevajanje ali prevod kot »družbena dobrina« moderne dobe
- Marija Rupar: Perspektive strokovnega prevajanja

Tomaž Longyka, Olga Shrestha, Maja Merčun, Nada Vukadinovič Beslič, Marija Rupar, Ivo Ban

Sledila je razprava.

POVZETEK RAZPRAVE NA OKROGLI MIZI

V razpravi je Nike Kocijančič Pokorn, profesorica z Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete v Ljubljani, poudarila, da ji je kot dolgoletni članici društva članstvo v DZTPS vedno veliko pomenilo. Zahvalila se je za vse napore, ki jih je društvo vložilo v izboljšanje statusa znanstvenega in tehniškega prevajalca. Strinjala se je z ugotovitvijo, da se standard prevajalcev na Slovenskem bliskovito niža in da tudi obeti niso dobri. Pohvalila je napore za ustanovitev zbornice in pozvala člane društva, da bi morali zdaj, ko se je status poklicnega prevajalca v Sloveniji tako poslabšal, poskusiti znova.

Nike Kocijančič Pokorn

Olga Shrestha je nato povzela dogajanje v zvezi s predlogom osnutka zakona o prevajalstvu, ki je predvideval tudi ustanovitev prevajalske zbornice. Dejala je, da bi društvo takrat zadevo lahko izpeljalo, če odpor prav na strani prevajalcev proti vsaki regulaciji prevajalskega poklica ne bi bil tako močan. Zaključila je, da je društvo morda malo prehitro obupalo.

Ivo Ban je poudaril, da bi morali okrepiti sodelovanje med vsemi vpletenimi v omenjene procese. Menil je, da so vsi prevajalci dejansko strokovni prevajalci, strokovno prevajanje je vse prevajanje in zato bi si morali vsi prevajalci postaviti enotne cilje.

Olga Shrestha se je strinjala, da je mogoče res smiselno, da bi prevajalci ponovno združili moči, vse skupne interese in cilje pa predstavili institucijam, ki so pristojne za to, da se vključijo v reševanje vprašanja poklicnega statusa strokovnih prevajalcev.

Maja Merčun je povedala, da je, potem ko je prevzela funkcijo predsednice v Društvu znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije, društvo nadaljevalo delo, ki ga je začela Olga Shrestha s sodelavci. Ko je postalo očitno, da država ne bo podprla zakona, ki je bil podlaga za ustanovitev prevajalske zbornice, je društvo predlagalo nekoliko okleščen osnutek zakona, ki pa je obležal nekje v službi za zakonodajo. Menila je, da bi se morali strokovni prevajalci med seboj povezati, kar je sicer v Sloveniji zelo težko. Poudarila je, da jo veseli, da je profesorica Kocijančič pripravljena pomagati društvu v prizadevanjih, da bi se status strokovnega prevajalca uredil.

Špela Kutin je izrazila prepričanje, da bi se dalo kaj doseči z lobiranjem pri Ministrstvu za pravosodje in prepričevanjem ter tudi ozaveščanjem o pomenu prevajalskega dela oziroma strokovnega prevajanja.

Špela Kutin

Olga Shrestha je poudarila, da je skušalo društvo s predlogom zakona reševati problem celovito in ne samo kot problem sodnih tolmačev ali samo znanstvenih in tehniških prevajalcev oziroma strokovnih ter književnih prevajalcev. Pokazati je treba, da gre dejansko za cel spekter ljudi, ki se ukvarjajo s prevajanjem, da gre za intelektualno dejavnost, ki zahteva čisto svojo rešitev.

Gregor Fajdiga je dejal, da povezovanje med prevajalci ali samo med člani društva ni problem, saj bi lahko ustanovili svoj forum za izmenjavo mnenj. Menil je tudi, da je mogoče ena od možnosti, ki jo je predlagal Nikolaj Pečenko, da bi prevajalci ustanovili svoj sindikat. Naročniki bi nato naročali storitve samo pri prevajalcih, ki bi bili člani tega sindikata. Tako bi imeli dober pregled nad naročanjem, obenem pa tudi nad kakovostjo storitev. Ali je s pravnega vidika res nujno zaradi tega ustanoviti sindikat ali zadošča že samo združevanje prevajalcev v društvu, pa bi bilo treba še preveriti.

Gregor Fajdiga

Marija Rupar je poudarila, da so forumi sicer čudovito sredstvo za izmenjavo mnenj, vendar pa strokovni prevajalci potrebujejo več. Potrebujejo formalnopravni okvir, ki bo ustrezna podlaga za regulacijo poklica.

Maja Merčun je ponovno poudarila, da je pri tem bistvenega pomena lobiranje. Društvo je svoje poglede in zahteve v pisni obliki predstavilo vsem institucijam, kar pa ne pomaga, če te za to niso zainteresirane. Menila je, da je treba predvsem ozaveščati in zainteresirati tudi širšo javnost, da bo jasno, kaj bi pravzaprav strokovni prevajalci sploh radi dosegli. Seveda je končni cilj zakon, kot vrh piramide, do vrha pa je treba prehoditi še veliko stopnic.

Boštjan Zupančič je dejal, da je bil zelo vesel, ko je bil ustanovljen prevajalski oddelek na Filozofski fakulteti, da je bilo to nujno potrebno. Izrazil pa je bojazen, da oddelek ne prispeva dovolj k ureditvi statusa in videnju oziroma ustreznemu umeščanju prevajalca na slovenskem trgu. Po eni strani imajo prevajalci nekoliko skrit poklic, delajo v ozadju, zato jih marsikdo od naročnikov in še posebej javnost ne pozna. Zato je treba mlajšim prevajalcem razlagati, kaj pomeni poklic prevajalca, kakšna je njegova vloga, kakšne so težave in tako naprej. Menil je tudi, da prihajajo dandanes na trg slabo usposobljeni prevajalci. Poudaril je, da mora imeti prevajalec odlično jezikovno izobrazbo za vse jezike, ki jih pokriva. Jezikovno znanje je zelo pomembno, tako jezikov, iz katerih prevajalci prevajajo, kot tudi jezikov, v katere prevajajo. Kar zadeva posamezna strokovna področja, pa se lahko pozneje in s prakso nenehno izpopolnjujejo. Izrazil je upanje, da bo tudi dogodek ob jubileju društva prispeval k temu, da bi bil status oziroma poklic prevajalcev bolje viden v javnosti.

Borut Zupančič

Marjan Pikelj je poudaril, da se prevajalci premalo izobražujejo. Menil je, da bi morala biti poglavitna lastnost prevajalcev vedoželjnost, prisotna pa bi morala biti tudi želja, da se uveljavijo, kar pa lahko dosežejo samo s stalnim izobraževanjem. Dodal je, da je vzgoja prevajalcev v tem smislu glavna naloga Oddelka za prevajalstvo na Filozofski fakulteti.

Marjan Pikelj

Peter Sheppard je poudaril, da morajo prevajalci vzgajati ne le sami sebe in mlajše prevajalce, ampak celotno družbo ter še posebej naročnike prevajalskih storitev. Ti se namreč obnašajo čisto po tržnih pravilih. Prevod je zanje samo izdelek, bodisi pri pisnem prevajanju ali tolmačenju. Ni ustreznega odnosa, zato se naročnik odloča samo na osnovi najugodnejše cene.

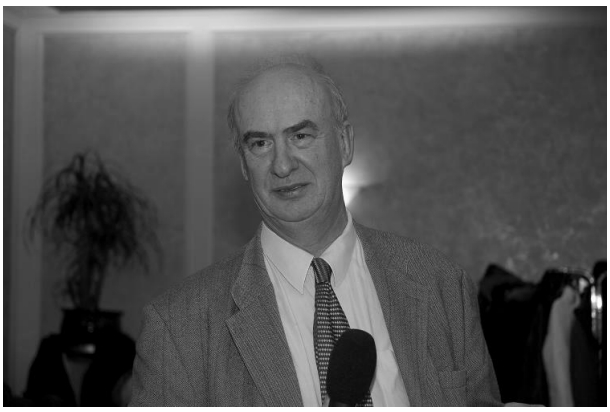
Peter Sheppard

Anton Rupnik je predstavil svojo zamisel, in sicer, da bi morali iskati rešitev tudi v obliki sindikata, saj sodi vsaj polovica tega, o čemer prevajalci jadikujejo, na socialno in delovnopravno področje. Omenil je tudi, da opaža katastrofalno kakovost prevodov tam, kjer bi se to najmanj smelo dogajati, madeži pa padajo na ves prevajalski ceh.

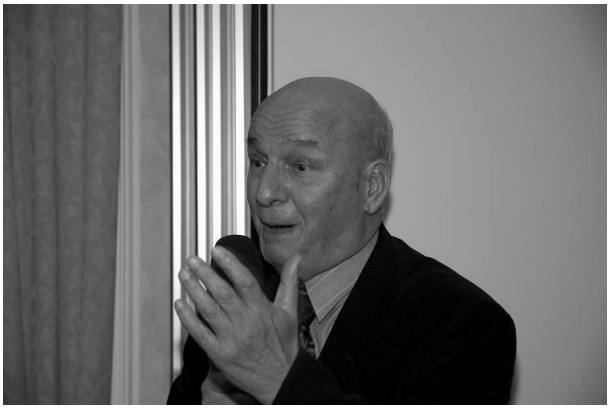
Anton Rupnik

Breda Nego Marinič se je osredotočila na dve točki. Glede prevajalskih agencij je poudarila, da so prevajalci sami krivi za to, če delajo za agencije oziroma nasedajo njihovim ponudbam, ko te pred vsakim javnim razpisom na veliko iščejo nove sodelavce. Če bi bili vsi prevajalci toliko trdni, da se na take ponudbe ne bi odzivali, potem bi tudi te agencije počasi propadle oziroma bi bile prisiljene delati z neusposobljenimi kadri, kar pa bi privedlo do tega, da jih naročniki ne bi več najemali. Druga pripomba se je nanašala na kakovost prevajanja novopečenih prevajalcev s prevajalsko diplomo. Deset let je učila na oddelku za prevajalstvo, zato je iz lastnih izkušenj ugotovila, da so študenti med seboj zelo različni, tako kot se je to dogajalo že v vseh generacijah tudi prej. Nekateri so zelo zavzeti in so pripravljeni veliko delati, drugi pa gredo po liniji najmanjšega odpora in jim tudi nekako uspe priti do diplome. Za ene in druge pa je tudi pomembno, v kakšno delovno okolje potem pridejo. Če se vključijo v skupino zavzetih in že uveljavljenih prevajalcev, se da iz njih tudi še zelo veliko narediti.

Breda Negro Marinič

PODELITEV PRIZNANJ ČLANOM DRUŠTVA

Priznanje za izjemne zasluge za delovanje društva je prejela

DOROTEJA DEBENJAK

Prvič je bila izvoljena za predsednico društva že leta 1985. Obdobje njenega predsedovanja je v mnogočem spremenilo delovanje in pomembnost društva. V skrbi za izobraževanje prevajalcev je ponovno vzpostavila jezikovne krožke, med katerimi je bil najdejavnejši prav nemški pod njenim vodstvom. Mostovi so začeli izhajati v bolj ali manj današnji obliki, oživila je sodelovanje z drugimi prevajalskimi društvi v takratni Jugoslaviji, v okviru katerega je bilo organiziranih tudi več posvetovanj. V društvu je »uvedla poslovni red« tudi na področju prefakturiranja prevajalskih storitev, kar je društvu že leta 1989 omogočilo nakup lastnih prostorov za svojo dejavnost. Po 30 letih obstoja je tako DZTPS doživel pravi preporod in dani so bili pogoji za nadaljnje 20-letno uspešno delovanje društva.

Doroteja Debenjak prejme priznanje.

Priznanja za pomemben prispevek k delovanju društva so prejeli:

ALAN McCONNELL-DUFF

Kot človeka, ki je veliko svojih moči in dela posvetil izobraževanju prevajalcev v angleški jezik, so ga člani društva spoznali že na jugoslovanskih srečanjih prevajalcev v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Ko se je konec osemdesetih letih preselil v Ljubljano, se je takoj dejavno vključil v delo društva kot predavatelj na številnih seminarjih, kot član uredniškega odbora Mostov in avtor strokovnih člankov ter lektor angleških povzetkov člankov v Mostovih. Ne nazadnje je društvu s svojimi poznanstvi v tujini pomagal pridobiti tudi tuje sponzorje za organizacijo večjih posvetovanj in ponesel vedenje o slovenskem društvu med svoje britanske kolege. Predvsem pa ga mnogi poznajo kot neumornega lektorja, s čimer je gotovo veliko prispeval k dvigu kakovosti angleških prevodov članov društva.

Alan McConnell-Duff prejme priznanje.

STANKO KLINAR

V Sloveniji je danes morda bolj znan po svojih planinskih uspešnicah, za prevajalce angleščine pa ima med člani društva prav posebno mesto kot neutruden izobraževalec prevajalcev. Temu delu je posvetil velik del svoje poklicne dejavnosti na Filozofski fakulteti, kjer je že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja s poskusom uvedbe specialističnega študija prevajanja položil temeljni kamen za današnji oddelek za prevajalstvo. Svoje strokovno znanje je kot dejaven član društva nesebično delil tudi članom društva na številnih seminarjih in v odličnih strokovnih člankih v Mostovih.

Stanko Klinar prejme priznanje.

LIDIJA ŠEGA

Dolgoletna članica društva, ki je ves čas aktivno sodelovala pri njegovih dejavnostih kot članica upravnega in nadzornega odbora pa tudi kot predsednica. S strokovnimi referati je sodelovala na srečanjih, ki so jih organizirala druga jugoslovanska društva prevajalcev, in dejavno prispevala k organizaciji obeh večjih posvetovanj v organizaciji DZTPS v Portorožu leta 1987 in leta 1992. Je članica uredniškega odbora Mostov, svoje prevajalske izkušnje pa z veseljem deli s kolegi prevajalci na številnih seminarjih.

Lidija Šega prejme priznanje.

TOMAŽ LONGYKA

Dolgoletni član društva, ki se je vsa leta z različnimi funkcijami dejavno vključeval v njegovo delo. Bil je tudi eden od predsednikov društva in član uredniškega odbora Mostov. Z mnogimi referati in članki je vedno znova opozarjal na vlogo in pomen prevajalca in njegovega dela.

Tomaž Longyka prejme priznanje.

OLGA SHRESTHA

Je dolgoletna članica in nadvse dejavna bivša predsednica društva, ki si je vrsto let prizadevala za ureditev zakonodaje na področju strokovnega prevajanja in vzpostavitev zbornice, ki bi ščitila interese strokovnih prevajalcev in končno uredila njihov status. Že vrsto let je tudi zadolžena za spremljanje dejavnosti FIT – Mednarodnega združenja prevajalcev, kot predstavnica DZTPS pa se je udeležila tudi nekaterih njegovih kongresov in o tem poročala v glasilih društva.

Olga Shrestha prejme priznanje.

MIRAN ŽELJKO

V sicer kratkem predsedniškem mandatu, vendar s svojim nadvse sistematičnim pristopom, je pomembno zaznamoval obdobje svojega predsedovanja. Zaživela je elektronska komunikacja in vzpostavljen je bil DZTPS-info, elektronski poštni seznam članov društva, prek katerega še danes poteka obveščanje članov. Po nekajletnem premoru je ponovno uvedel redne izobraževalne seminarje za člane društva. Bil je tudi glavni urednik Mostov, nato pa vrsto let član uredniškega odbora.

Miran Željko prejme priznanje,

MAJA MERČUN

Že več kot 30 let članica društva in že celih osem let tudi predsednica. V društvo je vnesla svež veter in s svojim optimizmom in odločnostjo uspešno izvedla organizacijske in kadrovske spremembe. Nadaljuje s prizadevanji za ureditev statusa strokovnih prevajalcev prav tako pa tudi za ureditev razmer na področju strokovnega prevajanja in uveljavitev poklica strokovnega prevajalca.

Maja Merčun prejme priznanje.

MOJCA M. HOČEVAR

Že vrsto let glavna urednica Mostov – paradnega konja DZTPS, kot to vsi v društvu radi rečejo in priznavajo. Strokovno glasilo DZTPS je prelevila v revijo za strokovne, znanstvene in tehniške prevajalce ter s tem Mostove DZTPS povzdignila na raven najimenitnejših strokovnih in znanstvenih publikacij za prevajalce.

Mojca M. Hočevar prejme priznanje.

INES PERKAVAC

Je dolgoletna in aktivna članica društva, ki je bila dejavna kot članica upravnega odbora, uredniškega odbora Mostov in redakcijskega odbora posvetovanja Alpe-Jadran leta 1992. Svoje bogato prevajalsko znanje in izkušnje je kolegom v društvu podajala na jezikovnih krožkih, ves čas pa je tudi članica komisije za preverjanje strokovnosti kandidatov za članstvo prevajalcev za italijanski jezik.

Ines Perkavac prejme priznanje.

Celotno dogajanje je častni gostji tolmačila in komentirala Lidija Šega.

Priznanja za dolgoletno članstvo in prispevek k delovanju društva so prejeli tudi:

Maja Dolanc

Barbara Hočevar Balon

Marian Ogrin

Samir Amarin

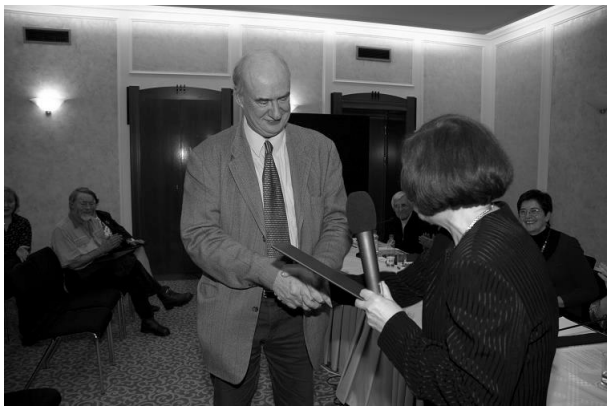
Peter Sheppard

Drago Gajšt

Dolja Spirova Stefanija

Darja Srakar Tomanič

in Darja Mazi Leskovar, Edita Mavčič, Albina Vidmar, Jasmina Markič, Baukje Ojdanić, Franc Smrke, Metka Martinc, Marjola Zdravič, Vidojka Seršič, Jože Trontelj ter Vera Müller Hafner, ki se dogodka niso udeležili.

Predsednica Maja Merčun je pohvalila tudi prispevek zaposlenih v društveni pisarni, Nade Primožič in Karmen Resnik, ki vsem članom društva nudita podporo in omogočata, da delo v društveni pisarni poteka učinkovito in nemoteno.

Sledila je slavnostna pogostitev, nato druženje.

Maja Merčun in Miriam Lee sta razrezali torto.

Druženje članov društva na pogostitvi

Mileva Šima, Špela Kutin in Zlatica Marok

Miriam Lee in Olga Shrestha

Janez Perkavac, Alenka Krajnc in Ines Perkavac

Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije, Zbornik ob 50. obletnici DZTPS

Izdajatelj:
Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije – DZTPS
Petkovškovo nabrežje 57
1000 Ljubljana
www.dztps.si
info@dztps.si

Glavna urednica:
Lidija Šega

Uredniški odbor zbornika:
Lidija Šega, Marija Rupar, Nada Primožič

Lektura:
Nuša Mastnak

Oblikovanje:
xxx

Fotografija na naslovnici:
Sedež društva na Petkovškovem nabrežju 57 v Ljubljani (iz fotoarhiva DZTPS)

Tisk:
xxx

Naklada:
xxx izvodov

Ljubljana, november 2014

DZTPS se prisrčno zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri izidu zbornika.

Zbornik v elektronski obliki lahko preberete tudi na spletnih straneh DZTPS.